

Miljöförvaltningen
Tjänsteskrivelse till miljö- och hälsoskyddsnämnden

Datum:
2022-02-10

Diarienummer:
MHN-2021-00087

Handläggare:
Kristin Svensson

Årsuppföljning och bokslut 2021

Förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar

1. **att** fastställa verksamhetsberättelse 2021,
2. **att** fastställa uppföljning av verksamhetsplan 2021,
3. **att** fastställa analys av ekonomiskt utfall 2021, samt
4. **att** fastställa nämndens sammanställda analys 2021.

Ärendet

Årets ekonomiska resultat blev bättre än förväntat i förhållande till budget och helårsprognos. Nämnden redovisar ett överskott om 0,8 miljoner kronor för räkenskapsåret 2021 vilket innebär en positiv avvikelse om 0,8 miljoner kronor mot budget samt 1,4 miljoner kronor mot helårsprognosen. Avvikelsen mot budget och helårsprognos förklaras av erhållna statsbidrag som tillsammans med besparingar i nämndens verksamhetskostnader parerat minskade intäkter från tillsyn och kontroll.

Beredning

Ärendet har beretts på förvaltningen.

Ärendet bedöms inte ha konsekvenser för barnperspektivet, jämställdhetsperspektivet eller näringslivsperspektivet.

Föredragning

Övergripande

I och med pandemin förändrades nämndens förutsättningar att utföra sitt uppdrag. Endast ett fåtal medarbetare arbetade på kontoret. Den tillsyn som kunde genomföras

utomhus har fortsatt och metoderna för tillsyn inomhus har anpassats till rådande rekommendationer och har genomförts digitalt när det har varit möjligt. Arbetet har genomförts utifrån den arbetsmiljörutin som har tagits fram genom den riskanalys som genomförts på förvaltningen.

Under året genomförde nämnden 522 tillsynsbesök och tog emot 145 klagomål kopplade till trängsel. Sedan pandemins början har nämnden utfört 1 655 tillsynsbesök och tagit emot 629 klagomål.

Under året implementerade förvaltningen ett nytt och modernt diarie- och ärendehanteringssystem och förberedde flytten till det nya Stadshuset som inte bara innebär en fysisk flytt utan även nya arbetssätt.

Ekonomiskt resultat

Nämnden redovisar ett överskott om 0,8 miljoner kronor för räkenskapsåret 2021 vilket innebär en positiv avvikelse om 0,8 miljoner kronor mot budget samt 1,4 miljoner kronor mot helårsprognosen. Det positiva resultatet beror på erhållna statsbidrag som tillsammans med besparingar i nämndens verksamhetskostnader parerat minskade intäkter från tillsyn och kontroll. Intäkterna från riktade statsbidrag uppgick till totalt 2,5 miljoner kronor där 0,6 miljoner kronor av dessa inte var kända vid helårsprognos efter sommaren och 1,3 miljoner kronor inte var kända vid budgetarbetet.

Totala intäkter för helåret uppgick till 45 miljoner kronor vilket var en miljon kronor bättre än helårsprognos samt 1,3 miljon kronor lägre än budget. Utöver de riktade stadsbidragen beror avvikelsen mot budget på att tillståndsenheten kompensades av Kommunstyrelsen för efterskänkning av avgifter för tillsyn enligt alkohollagen 2021 med 2,8 miljoner kronor. Enheten hade i sin budget enbart räknat med 1,8 miljoner kronor utifrån ett försiktigt antagande på grund av pandemin.

Totala kostnader för helåret uppgick till 69,6 miljoner kronor vilket var 0,4 miljoner kronor lägre än helårsprognos samt två miljoner kronor lägre än budget. Avvikelsen beror på lägre verksamhetskostnader, bland annat till följd av vakanta tjänster och lägre kostnader för utbildning, konferenser och externa konsulter.

Bidrag till inriktningsmålen

De förändrade förutsättningarna för att bedriva nämndens verksamhet på grund av covid-19 påverkade nämndens bidrag till några av kommunfullmäktiges inriktningsmål och uppdrag. Nämnden bidrog helt till fem av kommunfullmäktiges nio inriktningsmål, i hög grad till tre och delvis till ett.

Ekonomiska konsekvenser

Handlingarna redogör för det ekonomiska resultatet men beslutet i sig innebär inte ekonomiska konsekvenser för nämndens ekonomi.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 10 februari 2022
- Bilaga 1. Verksamhetsberättelse 2021
- Bilaga 2. Uppföljning av verksamhetsplan 2021
- Bilaga 3. Analys av ekonomiskt utfall 2021

- Bilaga 4. Nämndens sammanställda analys 2021

Miljöförvaltningen

Anna Nilsson
Förvaltningsdirektör

Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Rapport

Nämndbehandlas:
2022-03-02

Diarienummer:
MHN-2021-00087

Handläggare:
Kristin Svensson

Verksamhetsberättelse

För miljö- och hälsoskyddsnämnden 2021

Innehåll

Verksamhetsberättelsen	3
Sammanfattning	3
Ekonomiskt resultat	3
Tillsyn, tillståndsprövningar, förrättningar och kontroller	4
Särskilt viktiga frågor.....	6
Bakgrund.....	9
Tillsyn, tillståndsprövningar, förrättningar och kontroller.....	13
Avdelningen för miljöskydd.....	13
Enheten för hälsoskydd	18
Enheten för VA och områdesskydd.....	22
Kommunala lantmäterimyndigheten	26
Enheten för livsmedelskontroll.....	28
Tillståndsenheten	33
Viktiga händelser på miljöförvaltningen	37
Åtgärder med anledning av covid-19	37
Arbete med digital utveckling	37
Nytt handläggarstöd	38
Översyn av nämndens delegations- och arbetsordning	38
Behovsutredning för tillsyn inom miljöbalken och strålskyddslagen 2022–2024.....	38
Bemötande och service.....	38
Medarbetare och ledare	40
Förberedelser inför flytt till Stadshuset.....	43
Kommunikation	43
Resultat för miljöförvaltningens verksamheter	46
Uppföljning av indikatorer	48
Kommunfullmäktiges inriktningsmål och uppdrag.....	50
Ekonomiskt resultat miljö- och hälsoskyddsnämnden	51

Verksamhetsberättelsen

Den här verksamhetsberättelsen omfattar miljö- och hälsoskydds nämndens verksamhetsresultat och ekonomiskt resultat i förhållande till verksamhetsplan och budget 2021.

Nämndens uppdrag är att skapa en god livsmiljö och hållbar samhällsutveckling i Uppsala kommun. Nämnden svarar för prövning och tillsyn enligt miljöbalken, strålskyddslagen, livsmedelslagen, alkohollagen, spellagen, lagen om tobak och liknande produkter, lagen om handel med vissa receptfria läkemedel samt för den kommunala lantmäterimyndigheten. Miljö- och hälsoskydds nämnden stöds av miljöförvaltningen.

En stor del av nämndens arbete utgörs av tillsyn och kontroll inom nämndens ansvarsområden. Därutöver arbetar nämnden mot de inriktningsmål och uppdrag som ges av kommunfullmäktige varje år.

Sammanfattning

I och med pandemin av covid-19 förändrades nämndens förutsättningar att utföra sitt uppdrag. Endast ett fåtal medarbetare arbetade på kontoret. Den tillsyn som kunde genomföras utomhus fortsatte och metoderna för tillsyn inomhus anpassades till rådande rekommendationer och genomfördes digitalt när det varit möjligt. Av smittskyddsskäl sköts viss tillsyn fram till hösten. Arbetet genomfördes utifrån den arbetsmiljörutin som togs fram genom den riskanalys som genomfördes på förvaltningen.

Under året genomförde nämnden 522 tillsynsbesök och tog emot 145 klagomål kopplade till trängsel. Sedan pandemins början har nämnden utfört 1 655 tillsynsbesök och tagit emot 629 klagomål.

Under året implementerade förvaltningen ett nytt och modernt diarie- och ärendehanteringssystemet för verksamhetsområdena livsmedelskontroll, miljöskydd, hälsoskydd, enskilt vatten och avlopp samt områdesskydd.

Förvaltningen arbetade med förberedelser för flytten till det nya Stadshuset som inte bara innebär en fysisk flytt utan även nya arbetsätt.

Ekonomiskt resultat

Årets resultat blev bättre än förväntat i förhållande till budget och helårsprognos. Nämnden redovisar ett överskott om 0,8 miljoner kronor för räkenskapsåret 2021 vilket innebär en positiv avvikelse om 0,8 miljoner kronor mot budget samt 1,4 miljoner kronor mot helårsprognosen. Avvikelsen mot budget och helårsprognos förklaras av erhållna statsbidrag som tillsammans med besparingar i nämndens verksamhetskostnader parerat minskade intäkter från tillsyn och kontroll. Intäkterna från riktade statsbidrag uppgick till totalt 2,5 miljoner kronor där 0,6 miljoner kronor av dessa inte var kända vid helårsprognos efter sommaren och 1,3 miljoner kronor inte var kända vid budgetarbetet. Verksamhetskostnaderna var 0,4 miljoner kronor lägre än helårsprognos samt två miljoner kronor lägre än budget. De lägre verksamhetskostnaderna beror på vakanta tjänster och lägre kostnader för utbildning, konferenser och externa konsulter.

Tillsyn, tillståndsprövningar, förrättningar och kontroller

Avdelningen för miljöskydd

Nämnden fokuserade på att genomföra tillsyn på årlig avgift och att arbeta av tillsynsskulden som uppkom under 2020 på grund av restriktioner med anledning av pandemin. Nämnden lyckades bra med att ställa om till digital tillsyn och förbättrade tillsynsmetodiken. Tillsynen påverkades under året av personlig lock down under våren och personalbortfall. Antalet inkommande ärenden i form av ansökningar, anmälningar och remisser ökade under året vilket också påverkade möjligheterna att leverera planerad tillsyn. Antalet levererade tillsynstimmar blev något lägre 2021 än tillsynsplanen på grund av pandemin och ett ökat antal inkommande ärenden. Den tillsyn som inte utfördes under 2021 planeras att utföras under 2022 och intäkterna motsvarande de tillsynstimmar som fakturerats men som ej levererats under 2021 överförs till 2022. Nämnden har under året deltagit i Mitt Miljösamverkan genom att delta i utbildningsinsatser och projekt för att ta fram bedömningsgrunder kring spillvatten och dagvatten. Nämnden deltog även i kommunens arbete med att ta fram en ny avfallsplan.

Enheten för hälsoskydd

Nämndens fokuserade på att genomföra tillsyn på årlig avgift och att arbeta av tillsynsskulden som uppkom främst under 2020 på grund av restriktioner med anledning av pandemin. Tillsynen påverkades av att några verksamheter inte tog emot externa besök (skolor, förskolor och vårdboenden), personligt lock down under våren och personalbortfall. Nämnden behövde även prioritera fler inkomna anmälningar av hygieniska verksamheter med anledning av en ny lag som trädde i kraft 1 juli och handläggning av det ökade flödet av inkommande klagomål på bekostnad av en del av tillsynen på årlig avgift.

Nämnden lyckades bra med att ställa om de flesta tillsynsområden till digital tillsyn och löpande förbättra tillsynsmetodiken.

Nämnden genomförde arbetet med uppföljning av detaljplaner. Nämnden har medverkat i kommunens arbete kring att ta fram en ny handlingsplan för luftkvalitet. Handlingsplanen syftar till att minska partiklar och kvävedioxid i stadsluften. Förvaltningen har i sin tillsyn följt upp stadsbyggnadsförvaltningens och Region Uppsalas arbete för att förbättra luftkvaliteten. Förvaltningen medverkade även inom luftvårdskursen på universitetet och handleder bland annat projektarbeten om luftutredningar.

Nämnden har under året aktivt deltagit i Mitt Miljösamverkan genom projektgruppen för bassängbad.

Enheten för VA och områdesskydd

Tillsyn och prövning av enskilda avlopp och områdesskydd gick i stora drag enligt plan, men handläggningstiderna ökade på grund av restriktionerna.

Det som utmärkte år 2021 var att antalet bygglovsremisser utanför detaljplan och antalet ansökningar om tillstånd till enskilt avlopp ökade markant. Detta är troligen ett tecken på ökat byggande utanför staden. Det ökade antalet avloppsansökningar beror

till största delen på en omfattande tillsyn av bristfälliga avlopp år 2019, men även på ökat byggande på landsbygden.

Nämnden svarade på remisserna inom avsedd tid trots det ökade antalet, men kunde inte handlägga fler ansökningar än vad som var beräknat. Ärendebalansen ökade därför snabbt vilket gjorde att nämnden påbörjade en rekrytering och samtidigt följde ärendeutvecklingen noga.

Tillsynen av strandskyddstillsyn var nedprioriterad i år. Nämnden blev nästan klar med alla beslut efter tillsynen vid sjön Trehörningen från år 2020.

Uppsala Vatten och Uppsala kommun har gemensamt tagit fram en VA-plan som beslutades i januari. Nämnden har påbörjat ett arbete med att samordna några åtgärder kopplade till planen.

Kommunala lantmäterimyndigheten

Myndigheten som helhet är delvis påverkad av covid-19. Den digitala handläggningen medför att de flesta kan utföra arbetet hemifrån, med hjälp av några personer som är på plats på kontoret för att assistera med skanning av handlingar med mera.

Myndigheten tvingades skjuta upp flertalet sammanträden i större förrättningar vilket leder till att handläggningen inte kan fortskrida som planerat. Detta kan medföra problem för sökanden eftersom det stoppar upp processen. Under perioden har myndigheten försökt hitta andra vägar i några förrättningar för att komma vidare. Fler möten genomfördes digitalt men vi delade också upp möten på plats och hade flera sammanträden med färre deltagare per möte. Begränsningarna kring fysiska sammanträden har gjort att flera stora förrättningar inte har kunnat avslutas som planerat.

Handläggningstiderna för förrättningar fortsätter att sjunka jämfört med motsvarande tid förra året, vilket till stor del beror på en bibehållen effektivitet i kombination med att rutinerna blir mer och mer inarbetade. Myndighetens bedömning är att väntetiderna kommer fortsätta att minska över tid, även om den ökade ärendebalansen på kort sikt kan leda till något längre väntetider. Under slutet av året genomfördes två rekryteringar för att förstärka såväl kompetens på myndigheten, som resurser att hantera väntande förrättningar. Ytterligare rekrytering kommer att genomföras i början av 2022.

Livsmedelskontroll

Arbetet med att utföra livsmedelskontroll har påverkats av pandemin. Personlig lock down under april-juni försvårade arbetet då nästan alla livsmedelskontroller på plats uteblev. Kontrollen blev mindre effektiv när besöken har behövt förbokas och inte kunnat samordnas i samma utsträckning som tidigare. Förbokade besök och en omställning till fler digitala kontroller tros ha bidragit till färre avvikelser som krävt uppföljande kontroll.

Uppdraget att utföra trängselkontroll har under året tagit personella resurser vilket gjort att livsmedelskontroll periodvis utförts i mindre utsträckning än planerat. I slutet på året arbetade vi i kapp en stor del av planerad livsmedelskontroll och bedöms ha nått målet på helår för detta.

Antalet matförgiftningsärenden var i början av året färre än vanligt vilket antas bero på att antalet restaurangbesök minskat bland befolkningen och att magsjukevirus varit

mindre förekommande än vanligt. När pandemirestriktionerna upphörde återgick antalet matförgiftningsärenden till normala nivåer.

Antalet registreringar av nya verksamheter och verksamheter som byter ägare har löpt på enligt plan.

Tillståndsenheten

Spridningen av covid-19 innebar att mycket av den yttre tillsynen på restauranger med serveringstillstånd begränsats. Många verksamheter var tillfälligt stängda eller hade så få gäster att yttre tillsyn enligt alkohollagen inte var meningsfull på grund av restriktionerna. Planen för den yttre tillsynen under året har därför minskats med en tredjedel till 170 tillsynsbesök vilka har genomförts.

Enheten bistod under året livsmedelskontrollen med trängselkontroller och efterföljande handläggning vilket tagit mycket tid i anspråk.

Alkohollagen ställer krav på ekonomisk lämplighet. Spridningen av covid-19 har dock inneburit att även många seriösa företagare får tillfälliga ekonomiska svårigheter. Bedömningar av den ekonomiska lämpligheten kommer därför bli mer komplicerade under det kommande året. Hänsyn behöver bland annat tas till om sökande/tillståndshavaren har visat vilja att göra rätt.

Den årliga inre tillsynen begränsades med anledning av att Skatteverket möjliggjorde för företag att avvakta med inbetalningar av restföringar så som exempelvis skatteskulder.

Kommunen beslutade att efterskänka tillsynsavgifterna för 2021 och 2022 på grund av pandemin för att underlätta för näringslivet och tillsynen finansierades i stället av kommunbidrag.

Restriktionerna påverkade inte den yttre tillsynen av försäljningsställen av tobak märkbart. Inte heller tillsynen inom butiksledet som avser receptfria läkemedel, e-cigarettor och folköl. Planen för inre och yttre tillsyn på tobaksförsäljare bedöms som genomförd. I den inre tillsynen har förfrågningar skickats till Polismyndigheten. Ekonomiska kontroller av att tobaksförsäljarna inte förekommer med skatteskulder görs löpande.

Särskilt viktiga frågor

Åtgärder med anledning av covid-19

Nämndens verksamhet bedrivs med anpassningar och förändringar sedan mars 2020. Pandemin fortsatte under året att påverka nämndens verksamhet. Större delen av medarbetarna arbetade hemifrån och bedrev digital tillsyn hos verksamheter där det var möjligt. Digital tillsyn kommer även fortsättningsvis att användas som ett komplement till fysiska tillsynsbesök. Omställningen till ett mer digitalt arbetssätt kommer att underlätta vid flytten till Stadshuset.

Från januari till mitten av april 2021 bedrevs tillsyn, kontroll och förrättningar på samma sätt som under hösten 2020. Det innebar mer tillsyn utomhus och digitalt. Arbetet utfördes utifrån den arbetsmiljörutin som tagits fram på förvaltningen utifrån en genomförd riskanalys. Av smittskyddsskäl sköts viss tillsyn fram till hösten 2021.

Under april till juni infördes personlig lock down på grund av den ökade smittspridningen. Under den perioden genomfördes inte någon tillsyn inomhus med undantag för trängselkontroll, utredning av matförgiftningar och uppföljning av klagomålsärenden.

Förvaltningen arbetade för att upprätthålla den interna kommunikationen och genomförde tydliga prioriteringar löpande i verksamheten utifrån rådande förutsättningar.

Insats trängsel

Till följd av covid-19 fick nämnden ansvar för tillsyn enligt regelverket om trängsel på serveringsställen. Under året genomförde nämnden 522 tillsynsbesök och tog emot 145 klagomål kopplade till trängsel. Sedan pandemins början har nämnden utfört 1 570 tillsynsbesök och tagit emot 629 klagomål.

De olika regelverk som gällt under perioden fokuserade på att varje serveringsställe behöver säkerställa att det inte uppstår trängsel och därmed stor risk för spridning av covid-19. Nämnden genomförde tillsyn och utformade löpande anpassad information till företagare på uppsala.se. Utöver detta medverkade nämnden även på myndighetsgemensamma informationsmöten för Kuratorskonventet (studentnationerna) samt ett nybildat ”krögarråd” och informationsmöten i Citysamverkans regi. Nämnden har även hjälpt företagare genom att ge råd och stöd med tolkning av regler allt eftersom restriktionerna ändrats.

Arbete med digital utveckling

Förvaltningen fortsatte arbetet i enlighet med den digitala färdplanen. Övergången till digitala arbetssätt och en papperslös arbetsplats ställer högre krav på kartlagda och enade arbetsprocesser. Under perioden har därför ett stort arbete genomförts med att kartlägga förvaltningens processer tillsammans med konsultstöd. Materialet kommer nu fortsätta bearbetas och fördjupas för att därigenom bidra till ännu bättre digitala flöden som gagnar verksamhetsutövarna.

Det omfattande arbetet med att skanna in förvaltningens handlingar har fortlöpt under året och majoriteten av miljöförvaltningens akter kan nu hanteras helt digitalt. Där så är möjligt har fysiska signaturer ersatts av digitala stämplatser och e-tjänsterna för tillståndsenheten har uppgraderats.

Under perioden har även utredning om e-arkivlösning för lantmäterimyndighetens verksamhet påbörjats.

Nytt digitalt handläggarstöd

Förvaltningen har under året implementerat ett nytt och modernt diarie- och ärendehanteringssystemet för verksamhetsområdena livsmedelskontroll, miljöskydd, hälsoskydd, enskilt vatten och avlopp samt områdesskydd. Projektet har varit en viktig del i miljöförvaltningens verksamhetsutveckling och innebär att förvaltningen nu har de rätta förutsättningarna för att kunna arbeta i stort sett helt digitalt.

Systemet innebär även att förvaltningen i början av 2022 får nya och moderna e-tjänster som bidrar än mer till en mer pappersfri verksamhet. Det nya systemet kommer på sikt även att kopplas mot e-arkiv för digital arkivering av handlingar.

Högt resultat i kommunens medarbetarundersökning

Uppsala kommuns årliga medarbetarundersökning genomfördes i mars. Förvaltningen hade den högsta svarsfrekvensen i kommunen med 98 procent. Resultatet på totalen minskade något från 82 året innan till 80 i årets resultat. Totalindex för kommunen i stort ligger på 76.

Bemötande och service

Miljöförvaltningen arbetar kontinuerligt med att utveckla kundservice och bemötande. Årets förvaltningsdagar handlade bland annat om kommunikation och bemötande som ger bra service där en extern kommunikationskonsult gav konkreta tips och tricks att använda sig av. Därefter anordnades avdelningsspecifika workshops där man fortsatte diskutera och öva på temat. Nästa steg är individuella coachingsamtal för samtliga på förvaltningen. Utbildnings- och workshopsatsning genomförs i samarbete med Näringslivsavdelningen. I den ingår även näringslivskunskap.

Förvaltningen fortsatte under året analysen av resultatet från Greats djupintervjuer av företag som varit i kontakt med nämnden för att identifiera utvecklingsområden. Utifrån analysen formuleras åtgärder och aktiviteter till verksamhetsplanen.

Nämnden arbetade med datadriven förvaltning och digitalisering i enlighet med sin framtagna digitala färdplan för att bidra till utvecklingen av digitala tjänster som förenklar för näringslivet utifrån företagets behov. Arbeta genomfördes med klarspråkning av mallar som används i nämndens myndighetsutövning och förvaltningen fortsatte arbetet med att tillgängliggöra mer information på uppsala.se.

Förvaltningens ledningsgrupp, verksamhetsutvecklare och utvalda handläggare deltog i pilotutbildningen *Företagandes villkor* och kom med förslag om hur den kan utvecklas.

NKI

Miljöförvaltningen har de senaste åren haft höga NKI-värden¹ för de fyra verksamhetsområden som ingår i mätningarna: miljöskyddstillsyn, hälsoskyddstillsyn, livsmedelskontroll och serveringstillstånd.

I resultatet för helåret 2020 som publicerades i april 2021 har livsmedelskontroll och serveringstillstånd fortsatt mycket höga resultat. Miljöskydd stärkte sitt resultat. Hälsoskydds resultat för företagsärenden sjönk under året. Sänkningen bedöms kopplat till att avdelningen till stor del tvingats gå över till digital tillsyn och att viss tillsyn ställdes in helt. Det övergripande resultatet för hälsoskydd, där både företagare, offentliga verksamheter och privatpersoner ingår, ser dock mer positivt ut.

Snittet (företagsärenden) för miljöförvaltningens samtliga verksamhetsområden är 77, vilket ligger högre än snittet för Uppsala kommun som är 72 och rikssnittet för Sveriges samtliga kommuner som är 75².

¹ NKI redovisas på en skala mellan 1–100, där 100 är högsta betyg. Betyget värderas sedan enligt följande; >80 Mycket högt, 70–80 Högt, 62–69 Godkänt, 50–61 Lågt, <50 Mycket lågt.

² Källa: Sveriges kommuner och regioners sammanställning "Öppna jämförelser: företagsklimat 2020".

Bakgrund

Den kommunala organisationen

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ. Kommunfullmäktige representerar folket i kommunen och tar beslut i kommunens viktigaste frågor. Kommunfullmäktige tar beslut om kommunens inriktning, verksamhet och ekonomi, beslutar om den kommunala förvaltningens organisation och verksamhetsformer, väljer ledamöter och ersättare till kommunstyrelsen och nämnderna samt väljer revisorer som granskar kommunens verksamhet. Kommunfullmäktige beslutar vilka nämnder som ska finnas och väljer dess ledamöter. Varje nämnd ansvarar för ett visst område.

Nämnderna ansvarar för den löpande verksamheten inom kommunen, förbereder ärenden som ska beslutas av fullmäktige och genomför beslut som fattas i fullmäktige.

Varje nämnd stöds av en förvaltning vars uppdrag är att genomföra de beslut som nämnderna fattar, och förse nämnderna med beslutsunderlag. I förvaltningarna arbetar anställda tjänstepersoner och i praktiken är det dem som sköter genomförandet av kommuners verksamheter, men de förtroendevalda har alltid det yttersta ansvaret.

Kommunfullmäktige ger nämnderna årliga uppdrag och fyraåriga inriktningsmål. Nämnderna upprättar därefter verksamhetsplaner som beskriver hur varje nämnd ska nå inriktningsmålen och vilka beslut som måste tas. I slutet av året beskriver varje nämnd sedan resultaten för sin verksamhet samt hur de har uppnått de uppdrag och mål som getts ut av Kommunfullmäktige i en verksamhetsberättelse.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämndens uppdrag är att skapa en god livsmiljö och hållbar samhällsutveckling i Uppsala kommun. Nämnden svarar för prövning och tillsyn enligt miljöbalken, strålskyddslagen, livsmedelslagen, alkohollagen, spellagen, lagen om tobak och liknande produkter, lagen om handel med vissa receptfria läkemedel samt för den kommunala lantmäterimyndigheten. Nämnden arbetar också förebyggande genom att sprida information, ge råd och anvisningar. Målet är ett friskt och tryggt Uppsala som utvecklas strukturerat och hållbart.

Miljöförvaltningen

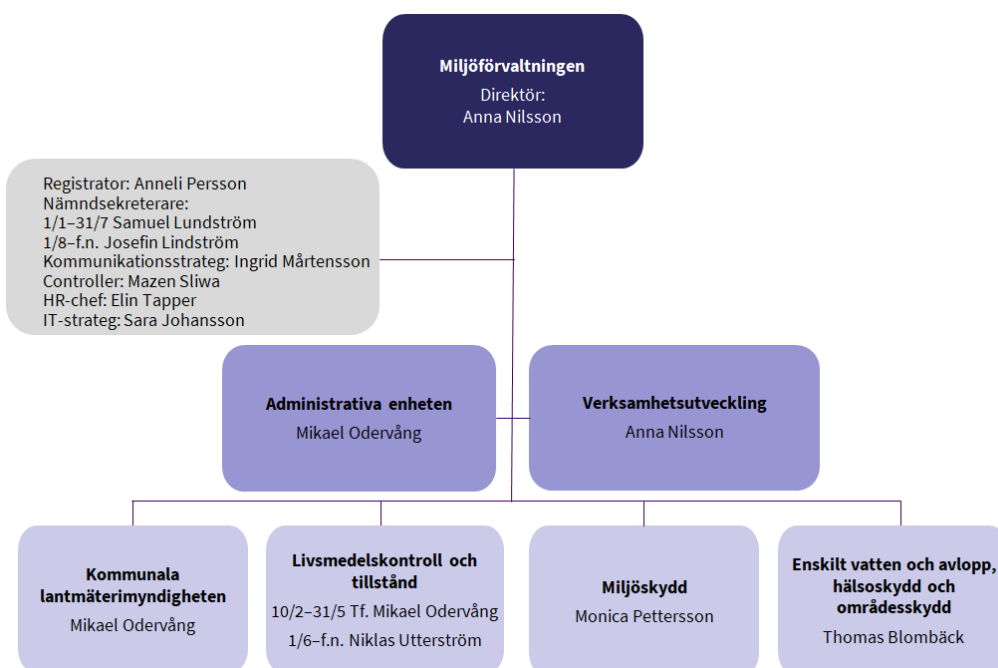
Miljö- och hälsoskyddsnämnden stöds av miljöförvaltningen. Miljöförvaltningens verksamhet delas upp i åtta verksamhetsområden indelade i fyra avdelningar som åskådliggörs i organisationsbilden nedan. Organisationsbilden gäller för 2021 och har förändrats 1 januari 2022 när avdelningen Enskilt vatten och avlopp, hälsoskydd och områdesskydd delats upp i två avdelningar.

Verksamhetsområdena är:

- Miljöskyddstillsyn
- Hälsoskyddstillsyn
- Enskilt vatten och avloppstillsyn
- Områdesskydd
- Samhällsbyggnad och miljöövervakning

- Kommunala lantmäterimyndigheten
- Livsmedelskontroll
- Tillståndsenheten

Förutom de fyra avdelningarna finns en administrativ enhet som bildades 2018 samt två verksamhetsutvecklare som stödjer förvaltningens övergripande arbete. Dessutom finns stabsfunktioner från kommunledningskontoret knutna till miljöförvaltningen som stödjer med registratur, nämndsekretariat, kommunikation, ekonomi, HR och IT.

Begreppsdefinitioner

De begrepp som används i verksamhetsberättelsen förklaras under detta avsnitt.

Tillsyn	<p>Aktiviteter som syftar till att säkerställa att lagstiftningen följs. Förebyggande tillsyn definieras som de aktiviteter som planeras utifrån risk- och erfarenhet. Uppföljande tillsyn föräns av att brister har uppmärksamats i en verksamhet.</p> <p>Inom alkoholtillsynen finns yttre respektive inre tillsyn. Yttre tillsyn definieras som den tillsyn som sker på plats på serveringsstället. Inre tillsyn är den tillsyn som genomförs genom förfrågningar till andra myndigheter (granskning av bland annat handel och vandel).</p>
Kontroll	<p>Aktiviteter som syftar till att säkerställa att livsmedelslagstiftningen följs. Likheterna med tillsyn är stora, men tillsyn enligt miljöbalken anses ha en bredare innebörd än kontroll via livsmedelslagstiftningen. Motsvarigheten till förebyggande tillsyn och uppföljande tillsyn benämns i livsmedelslagstiftningen som normal kontroll respektive extra offentlig kontroll.</p>
Förrättning	<p>Ett ärende inom kommunala lantmäteri myndigheten som oftast tillkommit genom en ansökan och som alltid leder till ett myndighetsbeslut fattat av en förrättningslantmätare. En förrättning hanterar frågor gällande fastighetsbildning, fastighetsbestämning, servitutsfrågor med mera.</p>
Inspektion	<p>Ett föräns mält eller oanmält tillsynsbesök för att kontrollera hur en verksamhet eller fastighetsägare lever upp till krav och informera om lagstiftningen.</p>
Besök	<p>Alla kundmöten på plats hos verksamhetsutövaren.</p>
Ärende	<p>En avgränsad fråga som myndigheten/förvaltningen arbetar med. Det innehåller handlingar som har upprättats eller inkommit till förvaltningen.</p>

Ärendebalans	Antal ärenden som inte är avgjorda (antal påbörjade ärenden under en period minus antalet avslutade ärenden under samma period).
Remiss	Ett ärende som myndigheten får för yttrande.
Anmälan	Alla ärenden där någon gör en anmälan om något. Genererar ett beslut, men inte ett tillstånd.
Ansökan	Alla ärenden där någon ansöker om något. Genererar ett beslut eller ett tillstånd.
Klagomål	Aktiviteter för att se att lagstiftningen följs. Tillsynen och kontrollen föränleds av att andra misstänker brister.

Tillsyn, tillståndsprövningar, förrättningar och kontroller

Nämnden bidrar till en hållbar samhällsutveckling genom sitt grunduppdrag med tillsyn, tillståndsprövningar, förrättningar och kontroller. Genom att kontrollera att miljöbalken, livsmedelslagen, alkohollagen och lagen om tobak och liknande produkter med flera följs minskar utsläppen av miljöskadliga ämnen, maten blir säkrare att äta och folkhälsan blir bättre. Genom ett effektivt, rättssäkert och serviceinriktat arbete och tydlig och lättillgänglig information ger nämnden kommunens invånare och verksamheter förutsättningar att göra rätt och bidrar till likvärdiga konkurrensvillkor. På så sätt bidrar nämnden till de globala hållbarhetsmålen och de nationella miljö kvalitetsmålen.

Avdelningen för miljöskydd

Nämnden utövar tillsyn enligt miljöbalken till skydd för miljön. Tillsynen är en viktig del i arbetet med att skapa en god livsmiljö och hållbar samhällsutveckling i Uppsala kommun. Tillsynen är riskbaserad och omfattar ett stort antal olika typer av verksamheter så som lantbruk, kemisk industri, fordonsservice, avloppsreningsverk, täkter och förbränningsanläggningar.

Fokus i tillsynen 2021 var att

- Leverera tillsyn till de verksamheter som ska ha tillsyn 2021 enligt behovsutredningen
- Leverera tillsyn till de verksamheter som inte har fått den planerade tillsynen 2020 på grund av pandemin (tillsynsskuld)
- Bidra i arbetet med stärkt tillsyn mot misstänkt illegal verksamhet genom myndighetssamverkan
- Vara delaktiga i utvecklingen av och övergången till nytt digitalt ärende- och diariehanteringssystem
- Svara på inkommande bygglovsremisser och planremisser
- Delta i miljösamverkan i Uppsala län inom miljöskyddsområdet
- Fortsätta arbetet med källspårning av PFAS
- Bidra i kommunens övergripande arbete med att ta fram lokala åtgärdsprogram för vatten.

Tillsyn

Nämnden har utfört tillsyn på miljöfarliga verksamheter med fokus på tillsynsobjekt med störst risker för människors hälsa och miljön. Under året genomfördes tillsyn på många olika typer av verksamheter så som lantbruk, kemisk industri, fordonsservice, avloppsreningsverk, täkter och förbränningsanläggningar.

Nämnden har även startat arbetet med tillsyn av misstänkt illegal verksamhet genom myndighetssamverkan där vi under året genomfört utbildningsinsatser, deltagit som observatörer i tillsynsinsatser genomförda av andra tillsynsmyndigheter och tagit fram en tillsynsplan för nämndens arbete 2022. Nämnden har också träffat Polis Mitt och berättat om nämndens tillsyn på avfallshanterande verksamheter för att kunna utbyta erfarenheter kring lagstiftning och tillsyn av misstänkt illegal verksamhet.

Under året har nämnden genomfört många digitala inspektioner men också inspektioner på plats när det varit möjligt att följa Folkhälsomyndighetens rekommendationer. Viss tillsyn har prioriterats ned på grund av fortsatta pandemibegränsningar och den tillsynen planeras under 2022.

Nämnden genomförde tillsyn på timavgift och kommunbidrag enligt plan under året, men färre timmar tillsyn på årlig avgift än planerat. Nämnden planerar att kunna leverera de resterande timmarna på årlig avgift under 2022.

Nämnden fortsatte arbetet med källspårning av PFAS och tillsyn på verksamheter med kända PFAS-föroreningar. Nämnden bidrog även i arbetet med kommunens vattenprogram och lokala åtgärdsprogram, så kallade LÅP:ar.

Nämnden deltog under året i Jordbruksverkets tillsynsprojekt gällande hästgårdar. Drygt 30 hästgårdar besöktes och exempel på avvikelser som noterades var brister kring dokumentation av lagringsutrymme och bortförsl av gödsel och otillräckliga skyddsavstånd från lagring av gödsel.

Under perioden har även tillsyn skett på biocider, växtskyddsmedelsanvändare och försäljning av bekämpningsmedel i butiker. Resultatet från tillsynen visar att vanliga avvikelser är placering och märkning av biocider och bekämpningsmedel och brister i redovisningen av sprutjournaler hos växtskyddsmedelsanvändare, vilket visar på ett fortsatt behov av tillsyn. Nämnden har under året även tagit fram informationsblad och uppdaterat uppsala.se med information inom bland annat tillsynsområdena avfall och växtskyddsmedel.

Ett mindre tillsynsprojekt kring uppföljning av vattenskyddsdispenser förändrades till förmån för utökad uppföljning via digitala möten av länsstyrelsens beslut om vattenskyddsdispenser och granskning av inskickade kontrollprogram mm.

Nämnden genomförde ungefär lika många inspektioner och besökte ungefär lika många verksamheter under året som jämfört med året innan.

Nämnden har även under året deltagit i Mitt Miljösamverkan genom att delta i projekt för att ta fram bedömningsgrunder kring spillvatten och dagvatten. Nämnden har även varit representerad i styrgruppen och ägargruppen för Mitt Miljösamverkan.

Nämndens tillsyn bidrog till en giftfri miljö, skydd av grundvattnet och minskad miljö- och klimatpåverkan.

Genom sitt arbete bidrog nämnden till kommunens vattenprogram, riktlinjer för markanvändning inom Uppsala- och Vattholmaåsarnas tillrinningsområde ur grundvattensynpunkt samt miljö- och klimatprogram.

Miljöskydd	Planerad tillsyn 2021	Genomförd tillsyn per 31 december 2021	
		Timmar	Andel av planerad
Tillsyn av objekt med årlig avgift (inkl. köldmedia och tillsynsskuld)	3 100 timmar	2 690	87 %
Tillsyn med timavgift inkl. uppföljande tillsyn	745 timmar	800	107 %
Tillsyn med kommunbidrag (tillsynsprojekt)	440 timmar	440	100 %

Inkommande ansökningar och anmälningar

Antalet inkomna ansökningar var fler än 2020 (ökning med 92 procent) samt även fler än året före pandemin (2019). Det är framför allt ansökningar om kemisk bekämpning som ökat i antal. En förklaring till detta är att ansökningar om kemisk bekämpning ger fleråriga tillstånd som söks återkommande och att antalet ansökningar är ojämnt fördelade mellan åren.

Antalet inkomna anmälningar var även de fler än 2020 (ökning med 18 procent) och året före pandemin.

Avdelningen handlägger flera olika typer av anmälningar. De vanligaste gäller miljöfarlig verksamhet, efterbehandling, värmepump, dagvattenanläggning och cistern som tagits ur bruk.

Avdelningen handlägger flera olika typer av ansökningar. De vanligaste ansökningsärendena är ansökan om kemisk bekämpning och ansökan om värmepump, men även ansökningar om dispens från spridning av gödsel förekommer.

Inkommande remisser och klagomål

Nämnden har deltagit i prövningar av tillståndspliktig verksamhet och besvarat inkommande remisser från andra myndigheter och bygg- och planremisser från stadsbyggnadsförvaltningen.

Antalet remisser var fortsatt på en hög nivå jämfört med åren före pandemin och har ökat med 12 procent jämfört med föregående år. Antalet klagomål är något färre i år jämfört med föregående år och har alltså inte ökat inom Miljöskydds verksamhet med anledning av pandemin.

Avdelningen handlägger flera olika typer av remisser, de vanligaste gäller vattenskyddsdispenser och lokaliseringsprövningar/bygglov. Dessutom lägger avdelningen tid på remisser som handläggs av andra avdelningar. Vanliga ärenden är även remisser i tillståndsärenden från miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Uppsala län och från mark- och miljödomstolen. Utöver detta får avdelningen remisser från andra tillsynsvägläggande myndigheter. Bland klagomålsärenden är

nedskräpningsärenden vanligast men klagomål gällande gödsellagring, förvaring av bilar och kemikalieutsläpp förekommer också.

Verksamhetsresultat

Miljöskydd	December 2019	December 2020	December 2021
Antal inspektioner	533	430*	418*
Antal verksamheter som fått besök	453	354*	360*
Antal inkommande ansökningar	62	42	80
Antal inkommande anmälningar	227	204	241
Antal remisser	86	128	143
Antal klagomål	106	113	96

*På grund av covid-19 har tillsyn bedrivits på nya sätt. Inspektionsbesök ersattes i många fall av digitala möten eller genom inhämtande av information och dialog på telefon och e-post.

Verksamhetens påverkan av spridningen av covid-19

Förvaltningen har fortsatt att bedriva en stor del av sin tillsyn digitalt. I de fall tillsyn kan genomföras utomhus och enligt Folkhälsomyndighetens rekommendationer har tillsyn genomförts på plats ute hos verksamhetsutövarna. Viss tillsyn har av smittskyddsskäl skjutits fram till 2022. Distansarbete har gällt under året och det har endast funnits begränsade möjligheter till arbete i förvaltningens lokaler. Distansarbetet innebär utmaningar både vad gäller den fysiska och den psykosociala arbetsmiljön.

Sammanfattande bedömning

Nämndens fokus under året har varit att genomföra tillsyn enligt plan och att införa ett nytt ärendehanteringssystem. Antalet levererade tillsynstimmar blev något lägre än tillsynsplanen på grund av pandemin. Den tillsyn som inte utfördes under 2021 planeras att utföras under 2022 och intäkterna motsvarande de tillsynstimmarna som fakturerats men som ej levererats under 2021 överförs till 2022. Antalet inkommande ärenden i form av ansökningar, anmälningar och remisser har ökat under året vilket också påverkat möjligheterna att leverera planerad tillsyn.

Under perioden fick ca 360 verksamheter tillsyn i form av besök eller digital tillsyn, vilket motsvarar antalet som fick tillsyn föregående år.

Antalet inkomna ansökningar var fler än 2020 (ökning med 92 procent) samt även fler än året före pandemin (2019). Det är framför allt ansökningar om kemisk bekämpning som ökat i antal. En förklaring till detta är att ansökningar om kemisk bekämpning ger

fleråriga tillstånd som söks återkommande och att antalet ansökningar är ojämnt fördelade mellan åren.

Antalet inkomna anmälningar var även de fler än 2020 (ökning med 18 procent) och året före pandemin.

Antalet remisser var fortsatt på en hög nivå jämfört med åren före pandemin och har ökat med 12 procent jämfört med föregående år. Antalet klagomål är något färre i år jämfört med föregående år och har alltså inte ökat inom Miljöskydds verksamhet med anledning av pandemin.

Under året har något fler ärenden startats än avslutats. Antalet öppna äldre ärenden har under året minskats med ca 30 procent, vilket kan förklaras med att arbetet med att avsluta äldre ärenden intensifierades i och med byte av ärendehanteringssystem. Arbetet fortsätter med att minska antalet äldre öppna ärenden.

Enheten för hälsoskydd

Nämnden utövar tillsyn enligt miljöbalken till skydd för människors hälsa. Tillsynen syftar till att förhindra att människor blir besvärade eller sjuka av inomhusmiljön eller bristfällig hygien. Tillsynen är riskbaserad och fokuserar på vardagsmiljön för känsliga grupper, som barn, unga och äldre och på verksamheter med ökad risk på grund av till exempel stickande eller skärande inslag. Det innebär bland annat tillsyn av förskolor, skolor, vårdlokaler, bassängbad och tatuereare.

Fokus i tillsynen 2021 var att

- Leverera tillsyn till de verksamheter som ska ha tillsyn 2021 enligt behovsutredningen
- Leverera tillsyn till de verksamheter som inte har fått den planerade tillsynen 2020 på grund av pandemin (tillsynsskuld)
- Fortsätta och utveckla samarbetet inom kommunen med de aktörer som är viktiga för inomhusmiljön i skolor, fritidshem, förskolor och vårdboenden.
- Fortsätta och vidareutveckla uppsökande bostadstillsyn som komplement till händelsestyrd tillsyn och fastighetsägartillsyn med fokus på egenkontroll.
- Bidra i arbetet med luftkvalitet
- Bidra i stärkt tillsyn mot misstänkt illegal verksamhet genom myndighetssamverkan
- Delta i miljösamverkan i Uppsala län inom hälsoskyddstillsyn
- Fortsätta en förstärkt tillsyn av radon i flerbostadshus
- Vara delaktiga i utvecklingen av och övergången till nytt digitalt ärende- och diarierhanteringssystem
- Bidra i trängsel tillsynen

Tillsyn

Tillsyn på årlig avgift genomfördes enligt plan för de flesta tillsynsområden, men några tillsynsområden nådde inte målet för året. Tillsynsområden där nämnden inte kunde leverera all planerad tillsyn är skolor, förskolor och vårdboenden. Den planerade tillsynen på årlig avgift påverkades bland annat av att några verksamheter inte tog emot externa besök (skolor, förskolor, vårdboenden) med anledning av pandemin, personligt lock down under våren och personalbortfall. Nämnden behövde även prioritera fler inkomna anmälningar av hygieniska verksamheter och handläggning av inkomna klagomål på bekostnad av en del av tillsynen på årlig avgift. Tillsynen utfördes främst genom distanstillsyn. Nämnden genomförde drygt 480 tillsynsbesök.

Nämnden lade ner mycket tid på uppföljning av enskilda ärenden med tidigare identifierade brister. Utöver det genomfördes förvaltningsövergripande arbete med uppdatering av tillsynsbehovsutredningen, översyn av taxeföreskriften, arbete inför uppdatering av föreskriften för miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd och översyn av delegationsordningen.

Nämnden nådde helårsmålet för tillsyn på timavgift som bland annat omfattar radontillsyn och uppföljning av tidigare identifierade avvikelser.

Den förstärkta tillsynen av radon i flerbostadshus har etablerats och kommer att fortlöpa flera år framåt. Extra resurser tillsattes för att möta det stora inflödet av inkommande handlingar. Under perioden har 1 500 mätrapporter registrerats och radonhalterna för mer än 180 fastighetsägare/bostadsrättsföreningar granskats. Ungefär 500 timmar har lagts ner på radontillsyn under 2021.

Andelen genomförd tillsyn på kommunbidrag (tillsynsprojekt) är lägre än planerat vilket är förväntat, eftersom projektet uppsökande bostadstillsyn har stoppats. Nämnden bedömde det som olämpligt med besök i privata bostäder under pågående pandemi.

Projektet för uppföljning av samhällsbyggnad samt tillsynen av luftkvalitet och arbete med åtgärdsprogrammet genomfördes enligt plan. I uppföljningsprojektet granskades bland annat 20 detaljplaner som vunnit laga kraft för att undersöka hur nämndens yttranden tagits omhand och effekterna av nämndens detaljplaneyttranden.

Nämnden har även startat arbetet med tillsyn av misstänkt illegal verksamhet genom myndighetssamverkan där vi under året genomfört utbildningsinsatser och tagit fram en tillsynsplan för nämndens arbete 2022. Nämnden deltog i en myndighetsövergripande tillsynsinsats på massageinrättningar tillsammans med Polisen, Skatteverket och Arbetsmiljöverket.

Förvaltningen deltog aktivt i hälsoskyddsprojekt i Mitt Miljösamverkan, bland annat genom deltagande i projektgruppen för bassängbad. Projektgruppen arbetade bland annat med att ta fram informationsmaterial till verksamhetsutövare och tillsynsmaterial med bedömningsgrunder.

Hälsoskydd	Planerad tillsyn 2021	Genomförd tillsyn per 31 december 2021	
		timmar	Andel av planerad
Tillsyn av objekt med årlig avgift (varav 337 h tillsynsskuld)	3 337 timmar	2736 timmar	82 %
Tillsyn av objekt med timavgift (förebyggande och uppföljande)	724 timmar	774 timmar	107 %
Tillsyn med kommunbidrag (tillsynsprojekt)	555 timmar	358 timmar	65 %

Inkommande ansökningar och anmälningar

Inkommande anmälningar av anmälningspliktiga hälsoskyddsverksamheter var fler än prognos. En av anledningarna är en lagändring som trädde i kraft den 1 juli som medför att fler hygieniska verksamheter blivit anmälningspliktiga till nämnden. Även övriga inkommande anmälningar och ansökningar var fler än föregående år och prognos, vilket främst beror på ett stort antal anmälningar om komposter och ansökan om uppehåll från sophämtning (fler än 480 ärenden). Ansökningar om hållande av lantbruksdjur följde prognos.

Inkommande remisser och klagomål

Antal inkomna remisser var färre än prognosen, särskilt remisser om offentliga tillställningar, på grund av fortsatta restriktionerna till följd av covid-19.

Nämnden har fått in 311 klagomål under perioden vilket är fler än tidigare år och fler än prognos för 2021 även om nämnden tagit höjd för en viss ökning. Fler klagomål om buller än vanligt har kommit in vilket troligtvis beror på att människor till följd av covid-19 fortsatt arbetat hemifrån och upplevt ljud som störande under dagtid när de under vanliga omständigheter jobbar på sin arbetsplats.

Verksamhetsresultat

Verksamhetsresultat hälsoskyddstillsyn	December 2019	December 2020	December 2021
Antal inspektioner ¹⁾	493	396	481
Antal verksamheter med besök	411	267	470
Antal inkommande anmälningar av anmälningspliktiga hälsoskyddsverksamheter	49	49	70
Antal övriga inkommande ansökningar och anmälningar	20	28	12
Antal remisser	100	61	54
Antal nya klagomål	212	263	311

- 1) På grund av covid-19 har tillsyn bedrivits på nya sätt. Inspektionsbesök ersattes i många fall av digitala möten eller genom inhämtande av information och dialog på telefon och e-post.

Verksamhetens påverkan av spridningen av covid-19

Förutsättningarna att bedriva hälsoskyddstillsyn förändrades med pandemin. Nya tillsynsbesök genomfördes främst digitalt under året, oanmälda tillsynsbesök pausades och fysiska besök genomfördes restriktivt. Begränsningar till följd av pandemin bidrog till att nämnden inte kunde genomföra all planerad tillsyn på vård- och omsorgsboenden, skolor och förskolor.

Sammanfattande bedömning

Nämndens fokuserade på att genomföra tillsyn på årlig avgift och att arbeta av tillsynsskulden som uppkom främst under 2020 på grund av restriktioner med anledning av pandemin. Tillsynen påverkades av att några verksamheter inte tog emot externa besök (skolor, förskolor och vårdboenden), personligt lock down under våren och personalbortfall. Nämnden behövde även prioritera fler inkomna anmälningar av hygieniska verksamheter med anledning av en ny lag som trädde i kraft 1 juli och handläggning av det ökade flödet av inkommande klagomål på bekostnad av en del av tillsynen på årlig avgift.

Nämnden lyckades bra med att ställa om de flesta tillsynsområden till digital tillsyn och löpande förbättra tillsynsmetodiken.

Under året lades mer tid än planerat på förvaltningsövergripande arbete med uppdatering av tillsynsbehovsutredningen, översyn av taxeföreskriften, arbete inför uppdatering av föreskriften för miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd och översyn av delegationsordningen.

Även om nämnden inte levererade all planerad tillsyn i sin helhet, nådde nämnden målet för de flesta tillsynsområden med undantag för skolor, förskolor och vårdboenden till följd av pandemin.

Enheten för VA och områdesskydd

Nämnden utfärdar tillstånd och har tillsyn enligt miljöbalken över små avloppsanläggningar, med upp till 200 personekvivalenter (pe) anslutna. Detta är ett led i att minska övergödning och uppnå god ekologisk status i sjöar och vattendrag men också att förbättra kommunens dricksvattenkvalitet.

Nämnden har även tillsyn av enskilda vattentäkter. Enskilda vattentäkter omfattas inte av tillstånds- eller anmälningsplikt och vattenkvaliteten är den enskilde fastighetsägarens ansvar. Tillsynen av enskilt dricksvatten är därför händelsestyrd på så vis att nämnden agerar på klagomål eller när en olägenhet uppstår.

Nämnden har också tillsyn av skyddade områden enligt strandskyddsreglerna och kommunala naturreservat. Tillsynen av strandskydd syftar till att trygga allmänhetens tillgänglighet till stränder (allemansrätten) och att bevara goda livsvillkor för djur och växter. Tillsynen av naturreservaten syftar till att kontrollera att reservatsföreskrifter och att förvaltningsplaner följs så att områdena skyddas.

Övergripande prioriteringar 2021 var att

- fortsätta med tillsynen av enskilda avlopp med tillstånd före miljöbalken (1999) enligt den plan som fastställdes i nämnden 2019
- fortsätta med tillsynen av små och mellanstora minireningsverk
- följa upp den tillsyn som startades hösten 2020 vid sjön Trehörningen
- utföra händelsestyrd tillsyn inom naturreservaten vid klagomål och samverka med förvaltarna och andra delar av kommunen
- hantera inkommande avlopps- och områdesskyddsärenden löpande, med en maximal väntetid på 4 veckor
- delta i arbetet med att implementera kommunens VA-plan
- svara på inkommande bygglovsremisser och planremisser.

Tillsyn

Tillsynen av enskilda avlopp med tillstånd före miljöbalken gick enligt plan.

Tillsyn av 100 små minireningsverk (för maximalt 25 personer) påbörjades i början av året och beslut togs i 67 ärenden.

LOVA³-bidrag beviljades av länsstyrelsen för utveckling av tillsynen på minireningsverk. Projektet skulle starta o under hösten men sköts fram till våren 2022. Under året upphandlade nämnden konsult och planering av projektet påbörjades.

Mellanstora reningsverk (för 26-200 personer) med årlig avgift besöks oftast vart tredje år. Totalt genomförde miljöförvaltningen 10 inspektioner av 12. Resterande är planerade till januari 2022.

I den uppföljande tillsynen kontrolleras om tidigare utdömda avlopp ersatts av nya anläggningar. Den uppföljande tillsynen var nedprioriterad eftersom mer resurser behövde läggas på handläggning av det stora antalet inkomna ansökningarna. Beslut om vite skickades ändå till 36 fastigheter som ännu inte ansökt om nytt enskilt avlopp eller kopplat bort sin vattentoalett trots att förbudsdatum passerat.

---

³ Lokala åtgärder för bättre havs- och vattenmiljö

Strandskyddstillsynen var nedprioriterad i år, men det genomfördes ett arbete med att avsluta 2020 års tillsyn. Ca 20 fastigheter fick inspektionsrapporter vid årets början och de flesta fick ett beslut under året. Ett beslut kan exempelvis innebära godkänd dispens eller föreläggande om åtgärd.

Tillsynen av naturreservat är framför allt förebyggande. Samverkan genomfördes kontinuerligt med andra delar av kommunen men också med privata aktörer om till exempel arrangemang och friluftsliv. Nämnden gjorde dessutom riktad tillsyn i ett par naturreservat inför valborgsmässofirande för att motverka eventuella störningar av till exempel nedskräpning och buller.

En VA-plan antogs av kommunfullmäktige under januari. Nämnden har samordningsansvar för vissa åtgärder. Ett arbete har påbörjats med att ta fram förslag på handläggningsrutiner för remisser om byggande på landsbygden från plan- och byggnadsnämnden och vilka krav som ska ställas på en VA-utredning.

Enskilt vatten och avlopp, områdesskydd och samhällsbyggnad	Planerad tillsyn 2021	Genomförd tillsyn per 31 december 2021	
		timmar/antal	Andel av planerad
Tillsyn av avlopp med årlig avgift (reningsverk 25-200 pe)	75 timmar	51 timmar	68 %
Tillsyn av avlopp med timavgift	1 537 timmar	1 471 timmar	95 %
Tillsyn av avlopp med kommunbidrag	700 timmar ⁴	1 455 timmar	200 %
LOVA-projekt	200 timmar ⁵	56 timmar	28 %
Tillsyn av områdesskydd med timavgift	41 timmar	47 timmar	114 %
Tillsyn av områdesskydd med kommunbidrag	50 timmar ⁶	114 timmar	228 %

Inkommande ansökningar

Antalet inkommande avloppsansökningar ökade kraftigt under våren och tillströmningen var sedan fortsatt stor. Totalt kom det in 487 ansökningar, vilket är rekord. Nämnden beslutade om 336 tillstånd och 22 ändrade tillstånd, vilket är något färre än planerat. Väntetiden för handläggning av avloppsansökningar ökade till ca 3-4 månader.

Antalet inkommande ärenden inom områdesskydd var som förväntat och väntetiden för handläggning var maximalt 2 månader.

Antalet övriga anmälnings- och kännedomsärenden var i linje med tidigare år.

Inkommande remisser och klagomål

Antalet bygglovsremisser ökade kraftigt med början under sommaren och fortsatte under hösten. Totalt kom det in 180 remisser från plan- och byggnadsnämnden för

⁴ Reviderades till 905 timmar. Intern revidering av kommunbidragstimmar.

⁵ Reviderades till 80 timmar. Intern revidering av kommunbidragstimmar.

⁶ Reviderades till 117 timmar. Intern revidering av kommunbidragstimmar.

byggande på landsbygden. Det är dubbelt så många remisser jämfört med vad som årligen kommit in de senaste fem åren. Antalet remisser för detaljplaner och planprogram ökade också jämfört med samma period förra året.

Antalet inkommande klagomål inom VA och områdesskydd var i samma storleksordning som tidigare år.

Verksamhetsresultat

Enskilt vatten och avloppstillsyn	December 2019	December 2020	December 2021
Antal inspektioner	666	707	629
Antal inkommande ansökningar om enskilt avlopp	377	402	487
Antal utfärdade tillstånd för enskilt avlopp	345	355	336
Ärendebalans ⁷ tillståndsansökningar	+32	+47	+151
Antal utdömda avlopp (utfärdade utsläppsförbud)	387	407	273
Antal bygglovsremisser	76	91	180
Antal klagomål	24	20	18

Områdesskydd	December 2019	December 2020	December 2021
Antal inspektioner	23	40	6
Antal utskick/kontaktade fastighetsägare inom strandskyddstillsyn	259	262	0
Antal ansökan om tillstånd och/eller naturreservat samt strandskyddsdispenser	66	58	62
Antal remisser	15	17	27

⁷ Antal påbörjade ärenden under en period minus antalet avslutade ärenden under samma period.

Antal nya klagomål	5	12	7
--------------------	---	----	---

Samhällsbyggnad	December 2019	December 2020	December 2021
Antal registrerade timmar	559	594	450
Antal startmöten	10	9	17
Antal yttranden samråd	22	16	15
Antal yttranden granskning	11	15	18

Verksamhetens påverkan av spridningen av covid-19

Handläggningstiderna ökade något för tillsyn och prövning av enskilda avlopp på grund av covid-19 eftersom inspektörerna de till största delen arbetade i fält eller hemifrån, men så lite som möjligt på kontoret.

Sammanfattande bedömning

Tillsyn och prövning av enskilda avlopp gick enligt plan. Däremot kom det in oväntat många avloppsansökningar och bygglovsremisser. Orsaken till det stora antalet ansökningar beror dels på att tillsynen skalades upp 2019 för att avsluta tillsynen på de direkt olagliga avloppen, dels på ett ökat byggande på landsbygden. Under pandemin har denna ruralisering ökat vilket påverkar inströmningen av ärenden och på sikt gör att tillsynen på enskilda avlopp kan behöva öka.

Tillsynen av områdesskydd var mycket sparsam i år. Precis som i fjol var det ett ökat tryck på vistelse inom strandnära områden och inom naturreservaten under året. Varma somrar, som kan vara en effekt av klimatförändringarna, gör att strandnära områden används mer. Heta somrar gör att fler vill ha en brygga att bada ifrån och förankra sin båt. Ökad vistelse inom naturreservaten på grund av pandemin är positiv, men ställer samtidigt krav på att den natur som ska skyddas inte påverkas av den ökade belastningen. Det är följaktligen viktigt att tillsyn av strandskydd och naturreservat kan bedrivas aktivt.

Kommunala lantmäterimyndigheten

Den kommunala lantmäterimyndigheten är en fristående myndighet under miljö- och hälsoskyddsnämnden. Beslut fattas inte på delegation från nämnden utan av respektive förrättningslantmätare enligt lag.

Den kommunala lantmäterimyndigheten ansvarar för all fastighetsbildning inom Uppsala kommun och jobbar med allt från små avstyckningar till stora anläggningsförrättningar. Myndigheten ansvarar också för att uppdatera kommunens kartor vid bildande eller ombildande av fastigheter och för att bland annat lägga in rättigheter, såsom servitut för exempelvis väg och avlopp, i kommunens kartor. Lantmäterimyndigheten ansvarar också för att sätta belägenhetsadresser och för att hålla lägenhetsregistret uppdaterat.

Fokus 2021

- Bibehålla den korta väntetiden på förrättningar.
- Förbättra kvaliteten på registerkartan, vilket är en del av ett större projekt som drivs av Lantmäteriet (den statliga myndigheten).

Förrättningar

Myndigheten fattade något färre beslut än planerat under året. Detta beror delvis på pandemin, men också på en något lägre bemanning.

I princip samtliga ärenden handläggs nu digitalt vilket är den största anledningen till att arbetet kunnat genomföras under pandemin då majoriteten av medarbetarna inte har kunnat vara på plats på kontoret.

Inkommande ansökningar

Antalet inkomna ansökningar var något lägre än planerat men ligger i linje med föregående år.

Inkommande remisser

Myndigheten svarade på samtliga remisser från stadsbyggnadsförvaltningen.

Verksamhetsresultat

Kommunala lantmäterimyndigheten	December 2019	December 2020	December 2021
Förrättningar	Antal	Antal	Antal
Förväntat antal beslut	300	300	300
Antal fattade beslut	333	252	244
Förväntat antal ansökningar	300	300	300
Utfall ansökningar	257	231	281

Ärendebalans ⁸	Antal	Antal	Antal
Förväntad ärendebalans i slutet av respektive år	240	240	240
Aktuell ärendebalans	243	222	259
Nyckeltal			
Handläggningstid (veckor) ⁹	53	51	48
Väntetid (veckor) ¹⁰	21	20	19
Äldre pågående ärenden ¹¹	19	13	9

Verksamhetens påverkan av spridningen av covid-19

Myndigheten som helhet är delvis påverkad av covid-19. Den digitala handläggningen medför att de flesta kan utföra arbetet hemifrån, med hjälp av några personer som är på plats på kontoret för att assistera med skanning av handlingar mm.

Effektiviteten i handläggningen har sjunkit något på grund av arbete hemifrån, vilket leder till något lägre debiteringsgrad. Samtidigt har det medfört att mer arbete lagts på rättningar av registerkartan och annat kvalitetsarbete.

Myndigheten tvingades skjuta upp flera sammanträden i större förrättningar vilket ledde till att handläggningen inte fortskred som planerat. Detta har gjort att många stora förrättningar inte har avslutats som planerat, vilket kan medföra problem för sökanden. Därför har myndigheten under perioden försökt hitta andra vägar i några förrättningar för att komma vidare. Fler möten genomfördes digitalt men vi delade också upp möten på plats och hade flera sammanträden med färre deltagare per möte.

Sammanfattande bedömning

Handläggningstiderna för förrättningar fortsätter att sjunka jämfört med motsvarande tid förra året, vilket till stor del beror på en bibehållen effektivitet i kombination med att rutinerna blir mer och mer inarbetade.

Myndighetens bedömning är att väntetiderna kommer fortsätta att minska över tid, även om den ökade ärendebalansen på kort sikt kan leda till något längre väntetider. Under slutet av året genomfördes två rekryteringar för att förstärka såväl kompetens på myndigheten, som resurser att hantera väntande förrättningar. Ytterligare rekrytering kommer att genomföras i början av 2022.

⁸ Samtliga ärenden som handläggs, eller är möjliga att handläggas.

⁹ Avser tiden från det att ansökan om lantmäteriförrättning har inkommit till dess att beslut om avslutad förrättning har tagits. Överklagandetid samt tid för registrering av förrättningen innefattas inte.

¹⁰ Avser tiden från det att ansökan om lantmäteriförrättning har inkommit till dess att en handläggare utses.

¹¹ Innefattar pågående ärenden som är äldre än fem år. Nyckeltalet togs fram 2018.

Enheten för livsmedelskontroll

Enheten för livsmedelskontroll ska genom regelbundna kontroller säkerställa att Uppsalas livsmedelsföretag uppfyller kraven i livsmedelslagstiftningen. Syftet är att konsumenten ska få säkra och korrekt märkta livsmedel. Kontrollen ska vara professionell, verkningsfull och ändamålsenlig för konsumenternas och företagens bästa. En bra kontroll bidrar till att konsumenterna får säkra livsmedel som de kan lita på, att företagen har tilltro till kontrollen och upplever den som meningsfull och att samverkan med andra berörda kontrollmyndigheter är god.

Fokus i kontrollen 2021

- Att planen för planerad kontroll genomförs. Under 2021 planerar nämnden att göra ca 1 580 planerade kontroller vid cirka 1260 anläggningar
- Utföra kontroll av de operativa mål¹² som berör Uppsala
- Delta i och utveckla miljösamverkan i Uppsala län inom livsmedelskontroll
- Information och rådgivning till livsmedelsföretag
- Delta i nationella arbetsgrupper inom kosttillskott och dricksvatten
- Utveckla dricksvattenkontrollen
- Utveckla arbetet med sanktioner och uppföljning för effektiv kontroll
- Utredda/upptäcka livsmedelsfusk
- Att handlägga RASFF¹³, klagomål och misstänkta matförgiftningar
- Information och aktiv rådgivning till livsmedelsföretag som får tillsyn under sitt första verksamhetsår

Kontroller

Under april och maj var Uppsala i personlig lock down och det avråddes från fysiska kontroller. Detta tillsammans med de övriga restriktionerna som rått under pandemin har försvårat livsmedelskontrollens arbete. Under årets sista tertiäl upphörde många covid-restriktioner och planerad kontroll kunde genomföras i stor omfattning. Totalt genomfördes 1 394 planerade kontrollbesök under 2021, vilket motsvarar 94 procent av planerad kontroll. Uppföljande livsmedelskontroll har gjorts i mindre utsträckning än planerat och totalt gjordes 107 kontrollbesök under 2021. Andelen uppföljande kontroller är i nivå med föregående år, men bara cirka hälften i jämförelse mot ett normalår, vilket beror på pandemin. Digitala och förbokade kontroller har genomförts i större utsträckning vilket gjort att färre avvikelser som krävt en uppföljande kontroll har hittats.

---

¹² Operativa målen är en del av den nationella kontrollplanen för Sverige

¹³ RASFF är EU:s system för snabb varning om livsmedel som utgör eller kan antas utgöra en risk för människors hälsa

Under året fick livsmedelskontrollen en vikarierande chef och det rekryterades under året två inspektörer för att förstärka arbetet med livsmedelskontroll och trängseltillsyn. I februari gjordes en omstrukturering av arbetsuppgifter på enheten. Det infördes två enhetsledare för att stötta arbetet kring planering, rapportering och uppföljning. Detta innebar att resurser för kontrollen minskade något.

Livsmedelskontroll	Mål för 2021 (helår)	Genomförd kontroll per 31 december 2021	
		Antal	Andel av planerad
Planerade kontrollbesök ¹⁴	Ca 1 580	1 394	88 %*
Antal uppföljande kontrollbesök som genomförts under perioden	200	107	54 %

*Under 2021 upphörde många verksamheter vilket gjorde att antalet planerade kontroller minskade till 1 478 vilket gör att totalt gjordes 94 procent av planerad kontroll.

Inkommande ansökningar och anmälningar

Under året inkom 262 registreringar för helt nya verksamheter och för ägarbyten vilket stämde med prognosen för 2021. Ett normalår brukar ca 150-200 verksamheter upphöra eller byta ägare. Pågående pandemi tycks ha lett till att fler verksamheter än vanligt bytt ägare under året och inte bara i samband med årsskiftet.

Under 2021 gjordes 168 förstaårskontroller. Förutom kontroll ingår vid förstaårskontroll också särskilda informationsinsatser som finansieras av kommunbidrag.

Nya livsmedels-anläggningar/ ägarbyten	Antal januari- december		
	2019	2020	2021
Inkomna registreringar	287	254	262
Antal kontrollbesök på nya anläggningar	212	166	168

¹⁴ De kontroller som finansieras av årliga kontrollavgifter.

Inkommande remisser och klagomål

Det inkommer en handfull remisser per år. Dessa berör uteslutande förändringar av lagstiftning eller dess tillämpning. Nämnden lämnade i januari ett yttrande på en tidigare inkommen remiss om förslag till nya föreskrifter om jägares leveranser av små mängder vildsvin och kött av vildsvin. Nämnden besvarade i november en remiss gällande Livsmedelsverkets föreskrifter om kontroll av ekologisk produktion.

En remiss avseende promemoria Fortsatt beredskap genom förlängd giltighet av covid-19-lagen och lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen inkom från Regeringskansliet och besvarades av covidkansliet på Uppsala kommun.

Inom livsmedelskontrollen brukar inkommande klagomål vara en betydande arbetsuppgift. Under januari till mars inkom knappt hälften av antalet klagomål och matförgiftningar jämfört med motsvarande period föregående år. Detta är troligen ett resultat av att färre personer besökt restauranger och ätit måltider utanför hemmet under pågående pandemi. Samhällets rekommendationer om att vara noggrann med handhygien och att hålla avstånd antas bidragit till att de säsongsvirus som orsakar magsjuka varit betydligt mer sällsynta vilket gjort att färre personer anmält misstanke om matförgiftning. Under sommaren gjorde Sverige lättnader i pandemirestriktioner vilket ökade människors restaurangbesök och i och med det återgick antalet klagomål och misstänkta matförgiftningar till normala nivåer.

Klagomål och remisser	Antal januari-december		
	2019	2020	2021
Inkomna matförgiftningsärenden	308	176	230
Inkomna RASFF och produktåterkallelser	64	54	66
Övriga inkomna klagomålsärenden	118	124	99
Kontrollbesök med anledning av klagomål	37	26	32
Inkommande remisser	3	1	2

Verksamhetsresultat

Arbetet med att utföra livsmedelskontroll har påverkats av restriktionerna som pandemin medfört. Stärkt bemanning under året gjorde att den planerade kontrollen kunde genomföras enligt plan. Antalet kontrollbesök 2021 var 15 procent fler än 2020 och bara 7 procent färre än 2019 då det inte pågick en pandemi. Uppföljande kontroll har minskat till hälften. Förbokade besök och en omställning till fler digitala kontroller tros ha bidragit till färre avvikelser som krävt uppföljande kontroll.

Nämnden beslutade under början på året om flera förelägganden riktade mot vattenanläggningar som inte har provtagit sitt vatten i tillräcklig utsträckning under föregående år.

Under året har antalet förbud ökat vilket är ett resultat av flera insatser för att förhindra att osäkra livsmedel kommer ut på marknaden. Att antalet förbud ökat i jämförelse med antalet förelägganden är en följd av utveckling av kontrollprocessen i enlighet med Livsmedelsverkets vägledning om hur sanktioner ska tillämpas.

Övriga Verksamhetsresultat livsmedel	Januari till december 2019	Januari till december 2020	Januari till december 2021
Totala antalet kontrollbesök	1 829	1 468	1 701
-varav besök planerad kontroll	1 378	1 158	1 394
-varav första besök	212	166	168
-varav uppföljande kontroll	202	118	107
-varav kontrollbesök med anledning av klagomål	37	26	32
Antal föreläggande	28	28	8*
Antal beslut om förbud	12	1	14
Antal beslut om livsmedelssanktionsavgift ¹⁵	2	1	5
Antal pågående ärenden som är äldre än 18 månader	8	23	15

*Siffran har korrigerats från T1. Nu gäller siffran enbart livsmedelskontroll. Förelägganden gällande trängselkontroll redovisas i tabellen ”nyckeltal gällande covid-19”.

¹⁵ Livsmedelssanktionsavgifter infördes i lagstiftningen 1 januari 2019

Verksamhetens påverkan av spridningen av covid-19

Arbetet med att utföra livsmedelskontroll har påverkats av restriktionerna som pandemin medfört och av uppdraget att genomföra trängseltillsyn.

Pandemin bidrog till att färre oanmälda kontroller kunnat genomföras. Som ett led i att minimera fysiska möten utfördes dessutom digitala kontroller i större utsträckning. Kombinationen av fler digitala kontroller och kortare besök på plats kan ha bidragit till att färre avvikelser som lett till uppföljande kontrollbesök påvisats

För livsmedelsinspektörerna har mycket arbete gått åt till trängseltillsyn och att bevaka de regeländringar som Folkhälsomyndigheten inför i trängselföreskrifter och allmänna råd. I arbetet har även ingått att tolka och förmedla information om nya bestämmelser till restauranger och caféer, samt till berörd personal inom förvaltningen.

Nyckeltal gällande covid-19	Januari till december 2021	Totalt under pandemin
Totala antalet tillsynsbesök	561	1 655
Totala antalet inkomna klagomål	145	629
Antal föreläggande	11	21

Sammanfattande bedömning

Arbetet med att utföra livsmedelskontroll har påverkats av pandemin. Kontrollen blev mindre effektiv när besöken har behövt förbokas och inte kunnat samordnas i samma utsträckning som tidigare. Förbokade besök och en omställning till fler digitala kontroller tros ha bidragit till färre avvikelser som krävt uppföljande kontroll. Personlig lock down under april-juni försvårade arbetet ytterligare då nästan alla livsmedelskontroller på plats uteblev. I slutet på året arbetade vi i kapp en stor del av planerad livsmedelskontroll och bedöms ha nått målet på helår för detta.

Antalet matförgiftningsärenden var i början av året färre än vanligt vilket antas bero på att antalet restaurangbesök minskat bland befolkningen och att magsjukevirus varit mindre förekommande än vanligt. När restriktionerna upphörde återgick antalet matförgiftningsärenden till normala nivåer.

Antalet registreringar av nya verksamheter och verksamheter som byter ägare har löpt på enligt plan.

Tillståndsenheten

Tillståndsenheten utövar prövning av ansökan om serveringstillstånd och tillstånd för tobaksförsäljning. Enheten ansvarar också tillsyn enligt alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter, lagen om receptfria läkemedel samt lotterilagen. Arbetet syftar till att säkerställa en ansvarfull alkoholserving och ansvarfull försäljning av tobak, e-cigarett, lotterier, folköl- och receptfria läkemedel. Arbetet bedrivs genom tillståndsgivning samt inre och yttre tillsyn.

Fokus 2021

- Verka för en ansvarsfull alkoholserving
  - o Genomföra plan för inre tillsyn.
  - o Handlägga ansökningar om serveringstillstånd skyndsamt och säkert
  - o Genomföra plan för yttre tillsyn hos serveringsställen.
  - o Erbjuder krogpersonal utbildning i ansvarfull alkoholserving.
- Verka för en ansvarsfull tobaksförsäljning
  - o Handlägga ansökningar om tobakstillstånd skyndsamt och säkert.
  - o Genomföra plan för inre tillsyn på befintliga tobaksförsäljare.
  - o Genomföra plan för yttre tillsyn hos tobaksförsäljare.
- Handläggning av registreringslotterier
- Verka för ansvarfull försäljning av receptfria läkemedel, e-cigarett och folköl.
  - o Genomföra plan för yttre tillsyn inom butiksledet.

Tillsyn

Effekterna av covid-19 har medfört att flera serveringsställen i klass 1 och 2 såsom nationer och dansställen varit tillfälligt stängda. Flera verksamheter i andra tillsynsklasser har haft få gäster vilket medfört att det inte varit meningsfullt att genomföra tillsynsbesök. Planen för den yttre tillsynen under året har därför minskats med en tredjedel till 170 tillsynsbesök vilka har genomförts. Även planen för den inre tillsynen som innebär att alla tillståndshavare granskas minst en gång per år har genomförts enligt plan. I den inre tillsynen har förfrågningar skickats till Polismyndigheten. På grund av pandemin har bolagen inte prövats hos Skatteverket eftersom de möjliggjort för företag att avvakta med inbetalningar av restföringar så som exempelvis skatteskulder. Under året har två företag erhållit en varning och sju företag har erhållit en erinran. Inget tillstånd har återkallats under perioden.

Personalresurser på tillståndsenheten har också använts för trängseltillsyn som tagit mycket tid i anspråk.

Restriktionerna under pandemin har inte påverkat den yttre tillsynen av försäljningsställen av tobak märkbart. Inte heller tillsynen inom butiksledet som avser receptfria läkemedel, e-cigarett och folköl. Planen för inre och yttre tillsyn på tobaksförsäljare bedöms som genomförd. I den inre tillsynen har förfrågningar skickats till Polismyndigheten. Ekonomiska kontroller av att tobaksförsäljarna inte förekommer med skatteskulder görs löpande.

Tillståndsenheten	Planerad tillsyn 2021	Genomförd tillsyn per 31 december 2021	
		Antal	Andel av planerad
Tillsynsbesök (yttre tillsyn) på serveringsställen	170	171	100 %
Antal tillsynsbesök på serveringsställen i tillsynsklass 1 och 2 ¹⁶ .	100	140	140 %
Tillsynsbesök inom detaljhandel (receptfria läkemedel, tobak, e-cigarettor och folköl)	80	95 (varav 68 kontrollköp)	120 %

Inkommande ansökningar och anmälningar

Till skillnad från nämndens övriga arbetsområden är inte tillsynen ute på fältet den huvudsakliga uppgiften. Inkommande ansökningar och anmälningsärenden är det som tar mest tid i anspråk. Anmälan om förändrade ägarförhållanden är ett exempel på vanligt ärende. Under året har 51 anmälningar om förändrade ägarförhållanden inkommit och 43 ansökningar om stadigvarande serveringstillstånd.

När bolagsändringar, nya ansökningar om alkoholtillstånd till allmänheten eller stadigvarande servering till slutna sällskap kommer in görs alltid en utredning. Bland annat görs en lämplighetsprövning av den eller de som söker serveringstillstånd (inklusive kunskapsprov).

För att få sälja tobaksvaror måste du ansöka om tillstånd för försäljning. En lämplighetsprövning och utredning görs av dem som söker tobakstillståndet.

Inkommande remisser och klagomål

Till tillståndsenheten inkommer normalt enbart ett par remisser per år. Dessa berör uteslutande förändringar av lagstiftning eller dess tillämpning. I år handlades bland annat ”remiss av SOU 2021:22 hårdare regler för nya nikotinprodukter”. Det händer också att andra myndigheter ställer frågor om en verksamhet uppfyller några formella krav. Enbart en handfull klagomål från allmänheten inkommer per år. Vanligaste typen av klagomål rör butiker som den klagande anser säljer folköl eller tobak till minderåriga.

---

¹⁶ Till tillsynsklass 1 och 2 hör nöjeskrogar och större pubar. De ska ha 2–4 tillsynsbesök per år enligt tillsynsplanen.

Verksamhetsresultat

Tillståndsenheten	Januari till december 2019	Januari till december 2020	Januari till december 2021
Totala antalet stadigvarande serveringstillstånd	295	297	306
Antal anmälningar om förändringar av PBI ¹⁷	43	53	51
Tillsynsärenden serveringstillstånd	25	23	9
Antal inkommande ansökningar om stadigvarande serveringstillstånd	37	49	43
Antal tillsynsbesök serveringstillstånd	252	141	171
Antal tillsynsbesök tobak och folköl	65	142 varav 77 kontrollköp	95 varav 68 kontrollköp
Antal tillsynsbesök receptfria läkemedel	37	41	22
Sanktioner serveringstillstånd ¹⁸ Erinran/varning/återkallelse	8/2/0	4/0/0	7/2/0
Sanktioner tobakstillstånd ¹⁹ Varning/återkallelse	0/0	0/0	1/0
Antal tillsynsärenden detaljhandel	3	0	2

¹⁷ PBI står för Personer med Betydande Inflytande i bolaget. Det är de personer som har gått in med pengar (finansiärer), sitter i styrelsen, har firmateckningsrätt eller är ägare av företaget.

¹⁸ Om en tillståndshavare inte följer regelverket kan de få antingen en erinran, det vill säga en mildare form av påpekande, eller en varning. Vid allvarigare förseelser kan serveringstillståndet återkallas.

¹⁹ Om en tillståndshavare inte följer regelverket kan de få en varning. Vid allvarigare förseelser kan tobakstillståndet återkallas.

Verksamhetens påverkan av spridningen av covid-19

Spridningen av covid-19 fick stora konsekvenser för restaurangnäringen 2020 och 2021. De restriktioner som begränsade serveringstiden togs bort i juli. Restriktionen om att servering bara får ske till sittande gäster med gott om avstånd till andra sällskap upphörde i september. Tillsynsbehovet har i hög grad påverkats av begränsningarna. Planen för den yttre tillsynen under året har därför minskats med en tredjedel till 170 tillsynsbesök vilka har genomförts. Den årliga inre tillsynen har begränsats med anledning av att Skatteverket möjliggjort för företag att avvakta med inbetalningar av restföringar så som exempelvis skatteskulder.

Utbildning av krogpersonal i ansvarsfull alkoholserving har inte gått att genomföra på grund av restriktioner kopplat till pandemin.

Tillståndsenheten har bistått livsmedelskontrollen med att kontrollera trängsel på restauranger samt administrerat rapporter och handlägger förelägganden kopplat till tillsynen.

Sammanfattande bedömning

Spridningen av covid-19 har inneburit att mycket av den yttre tillsynen på restauranger med serveringstillstånd begränsats.

Effekterna av covid-19 har medfört att flera serveringsställen i klass 1 och 2 såsom nationer och dansställen varit tillfälligt stängda. Flera verksamheter i andra tillsynsklasser har under våren haft få gäster vilket medfört att det inte varit meningsfullt att genomföra tillsynsbesök. Planen för helåret på 170 tillsynsbesök har genomförts. Enheten har även bistått livsmedelskontroll med trängseltillsyn vilket tagit mycket tid i anspråk. Den inre tillsynen har likaså förändrats i den del som avser ekonomiska kontroller hos Skatteverket och Kronofogden på grund av de ekonomiska problem många restauranger fått eller riskerar att få på grund av pandemin. Antalet inkomna ansökningar och anmälningar har inte påverkats märkbart.

Viktiga händelser på miljöförvaltningen

Åtgärder med anledning av covid-19

Nämndens verksamhet bedrivs med anpassningar och förändringar sedan mars 2020. Pandemin fortsatte under året att påverka nämndens verksamhet. Större delen av medarbetarna arbetade hemifrån och bedrev digital tillsyn hos verksamheter där det var möjligt. Digital tillsyn kommer även fortsättningsvis att användas som ett komplement till fysiska tillsynsbesök. Omställningen till ett mer digitalt arbetssätt kommer att underlätta vid flytten till Stadshuset.

Från januari till mitten av april 2021 bedrevs tillsyn, kontroll och förrättningar på samma sätt som under hösten 2020. Det innebar mer tillsyn utomhus och digitalt. Arbetet utfördes utifrån den arbetsmiljörutin som tagits fram på förvaltningen utifrån en genomförd riskanalys. Av smittskyddsskäl sköts viss tillsyn fram till hösten 2021. Under april till juni infördes personlig lock down på grund av den ökade smittspridningen. Under den perioden genomfördes inte någon tillsyn inomhus med undantag för trängselkontroll, utredning av matförgiftningar och uppföljning av klagomålsärenden.

Förvaltningen arbetade för att upprätthålla den interna kommunikationen och genomförde tydliga prioriteringar löpande i verksamheten utifrån rådande förutsättningar.

Insats trängsel

Till följd av covid-19 fick nämnden ansvar för tillsyn enligt regelverket om trängsel på serveringsställen. Under året genomförde nämnden 522 tillsynsbesök och tog emot 145 klagomål kopplade till trängsel. Sedan pandemins början har nämnden utfört 1 655 tillsynsbesök och tagit emot 629 klagomål.

De olika regelverk som gällt under perioden fokuserade på att varje serveringsställe behöver säkerställa att det inte uppstår trängsel och därmed stor risk för spridning av covid-19. Nämnden genomförde tillsyn och utformade löpande anpassad information till företagare på uppsala.se. Utöver detta medverkade nämnden även på myndighetsgemensamma informationsmöten för Kuratorskonventet (studentnationerna) samt ett nybildat ”krögarråd” och informationsmöten i Citysamverkans regi. Nämnden har även hjälpt företagare genom att ge råd och stöd med tolkning av regler allt eftersom restriktionerna ändrats.

Arbete med digital utveckling

Förvaltningen fortsatte arbetet i enlighet med den digitala färdplanen. Övergången till digitala arbetssätt och en papperslös arbetsplats ställer högre krav på kartlagda och enade arbetsprocesser. Under perioden har därför ett stort arbete genomförts med att kartlägga förvaltningens processer tillsammans med konsultstöd. Materialet kommer nu fortsätta bearbetas och fördjupas för att därigenom bidra till ännu bättre digitala flöden som gagnar verksamhetsutövarna.

Det omfattande arbetet med att skanna in förvaltningens handlingar har fortlöpt under året och majoriteten av miljöförvaltningens akter kan nu hanteras helt digitalt. Där så är möjligt har fysiska signaturer ersatts av digitala stämplatser och e-tjänsterna för tillståndsenheten har uppgraderats.

Under perioden har även utredning om e-arkivlösning för lantmäterimyndighetens verksamhet påbörjats.

Nytt handläggarsöd

Förvaltningen har under året implementerat ett nytt och modernt diarie- och ärendehanteringssystemet för verksamhetsområdena livsmedelskontroll, miljöskydd, hälsoskydd, enskilt vatten och avlopp samt områdesskydd. Projektet har varit en viktig del i miljöförvaltningens verksamhetsutveckling och innebär att förvaltningen nu har de rätta förutsättningarna för att kunna arbeta i stort sett helt digitalt.

Systemet innebär även att förvaltningen i början av 2022 får nya och moderna e-tjänster som bidrar än mer till en mer pappersfri verksamhet. Det nya systemet kommer på sikt även att kopplas mot e-arkiv för digital arkivering av handlingar.

Översyn av nämndens delegations- och arbetsordning

Förvaltningen genomförde under våren ett omfattande arbete med att ta fram förslag på revidering av nämndens delegations- och arbetsordning. Arbetet genomfördes i form av en mötesserie med en nybildad arbetsgrupp på förvaltningen med representanter från alla enheter tillsammans med kommunens jurister. Genom att utvidga gruppen som arbetar med delegations- och arbetsordningen uppmärksammades behov av förtydliganden. Upplägg och struktur uppdaterades och dokumentet flyttades till en ny kommungemensam mall. Den reviderade delegations- och arbetsordningen antogs av nämnden i augusti.

Behovsutredning för tillsyn inom miljöbalken och strålskyddslagen 2022–2024

Nämndens tillsynsbehovsutredning från 2018 har omarbetats under våren. Tillsynsbehovsutredningen beskriver hur tillsynsbehovet enligt miljöbalken och strålskyddslagen ser ut i Uppsala kommun samt vilka resurser som tillsynsmyndigheten behöver avsätta för att möta behovet. Utredningen ligger till grund för den framtida planeringen av nämndens verksamhet så att den kan bedrivas effektivt och ändamålsenligt samt möta omvärldens behov.

Bemötande och service

Miljöförvaltningen arbetar kontinuerligt med att utveckla kundservice och bemötande. Årets förvaltningsdagar handlade bland annat om kommunikation och bemötande som ger bra service där en extern kommunikationskonsult gav konkreta tips och tricks att använda sig av. Därefter anordnades avdelningsspecifika workshops där man fortsatte diskutera och öva på temat. Nästa steg är individuella coachingsamtal för samtliga på förvaltningen. Utbildnings- och workshopsatsning genomförs i samarbete med Näringslivsavdelningen. I den ingår även näringslivskunskap.

Förvaltningen fortsatte under året analysen av resultatet från Greats djupintervjuer av företag som varit i kontakt med nämnden för att identifiera utvecklingsområden. Utifrån analysen formuleras åtgärder och aktiviteter till verksamhetsplanen.

Nämnden arbetade med datadriven förvaltning och digitalisering i enlighet med sin framtagna digitala färdplan för att bidra till utvecklingen av digitala tjänster som förenklar för näringslivet utifrån företagens behov. Arbeta genomfördes med klarspråkning av mallar som används i nämndens myndighetsutövning och förvaltningen fortsatte arbetet med att tillgängliggöra mer information på uppsala.se.

Förvaltningens ledningsgrupp, verksamhetsutvecklare och utvalda handläggare deltog i pilotutbildningen *Företagandes villkor* och kom med förslag om hur den kan utvecklas.

NKI-resultat

Ett av kommunens näringspolitiska mål är att erbjuda en god grundläggande service för sina medborgare och verksamheter. God kvalitet och hög service i myndighetsutövning är särskilt centralt för att skapa goda relationer mellan kunder och kommuner. Därför genomför Uppsala kommun årliga undersökningar för att löpande följa upp hur kommunens service utvecklas genom ett Nöjd-Kund-Index (NKI), fånga upp synpunkter och identifiera möjliga förbättringsområden.

Miljöförvaltningen har de senaste åren haft höga NKI-värden²⁰ för de fyra verksamhetsområden som ingår i mätningarna: miljöskyddstillsyn, hälsoskyddstillsyn, livsmedelskontroll och serveringstillstånd.

Resultatet för helåret 2020 publicerades i april 2021. Snittet för företagsärenden för miljöförvaltningens samtliga verksamhetsområden är 77, vilket ligger högre än snittet för Uppsala kommun som är 72 och rikssnittet för Sveriges samtliga kommuner som är 75²¹.

Livsmedelskontroll (NKI 80) och serveringstillstånd (NKI 81) har fortsatt mycket höga resultat.

Miljöskydd stärkte sitt resultat för företag (NKI 71). Ökningen är ännu större i bedömningen från offentliga verksamheter och privatpersoner.

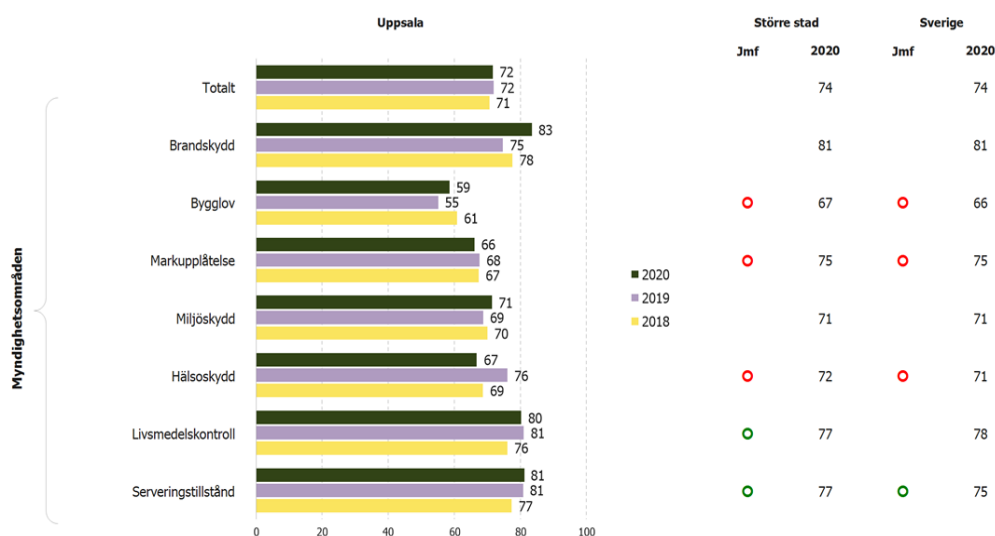
Hälsoskydds resultat för företagsärenden sjönk under året. Sänkningen bedöms kopplat till att avdelningen till stor del tvingats gå över till digital tillsyn och då behövt kräva in fler handlingar vilket kan upplevas som tyngre för företagen. Viss tillsyn, på bland annat äldreboenden, ställdes helt in. Bedömningen från offentliga verksamheter och privatpersoner är mer positiv.

---

²⁰ NKI redovisas på en skala mellan 1–100, där 100 är högsta betyg. Betyget värderas sedan enligt följande; >80 Mycket högt, 70–80 Högt, 62–69 Godkänt, 50–61 Lågt, <50 Mycket lågt.

²¹ Källa: Sveriges kommuner och regioners sammanställning "Öppna jämförelser: företagsklimat 20".

Totalt Myndighetsområden (NKI)

Jmf: Färgmarkeringar indikerar om resultatet för Uppsala är minst tre enheter **högre** eller **lägre** än referensresultatet.

Origo Group

Bilden visar kommunens resultat för företagsärenden och jämförelse med andra större städer och det nationella genomsnittet.

Undersökningen omfattar sex områden (tillgänglighet, information, bemötande, kompetens, rättssäkerhet, och effektivitet) som speglar de mest väsentliga delarna av kommunens service i myndighetsärenden.

Lantmäterimyndigheten genomförde en mätning i slutet av 2020, där resultatet visar på att de flesta är väldigt nöjda med handläggningen, bemötande och rättssäkerhet. De områden som får ett något lägre resultat är kostnaden och handläggningstiden. Myndigheten kommer att använda sig av resultatet för att prioritera vilka områden fokus behöver ligga på framöver.

Medarbetare och ledare

Verksamhetens påverkan av spridningen av covid-19

Ett fåtal av förvaltningens medarbetare arbetar på kontoret där anpassningar genomfördes för att inte smitta ska spridas. Möten mellan medarbetare och chef sker fortfarande digitalt.

Förvaltningen har tagit fram en rutin att förebygga att personal blir smittad av covid-19 vid fysisk tillsyn och fältbesök. Rutinen uppdaterades löpande under året.

Frånvaron av riktiga möten mellan människor har påverkat den fysiska och psykosociala arbetsmiljön negativt för många av förvaltningens medarbetare. Det har varit utmanande att introducera nya medarbetare på ett bra och effektivt sätt. Det är svårt att bygga nya relationer och lära känna kollegor som man bara träffar digitalt. Det tar längre tid att lära sig ett nytt jobb när man inte är en del av arbetsgruppens dagliga diskussioner i tid och rum. Det är viktigt för nämnden att behålla personal och kompetens även under utmanande förhållanden. För att vara en attraktiv arbetsgivare

är det därför centralt att fortsätta dialogen och arbetet med medarbetarna kring en god arbetsmiljö.

Arbetsmiljöansvar

Det systematiska arbetsmiljöarbetet pågår kontinuerligt och förvaltningen följer upp det digitalt i ett kommungemensamt system. Arbetet på miljöförvaltningen har genomförts utifrån den arbetsmiljörutin som har tagits fram genom den riskanalys som genomförts på förvaltningen. Den förvaltningsövergripande arbetsmiljörutinen togs upp på facklig samverkan och skyddskommitté.

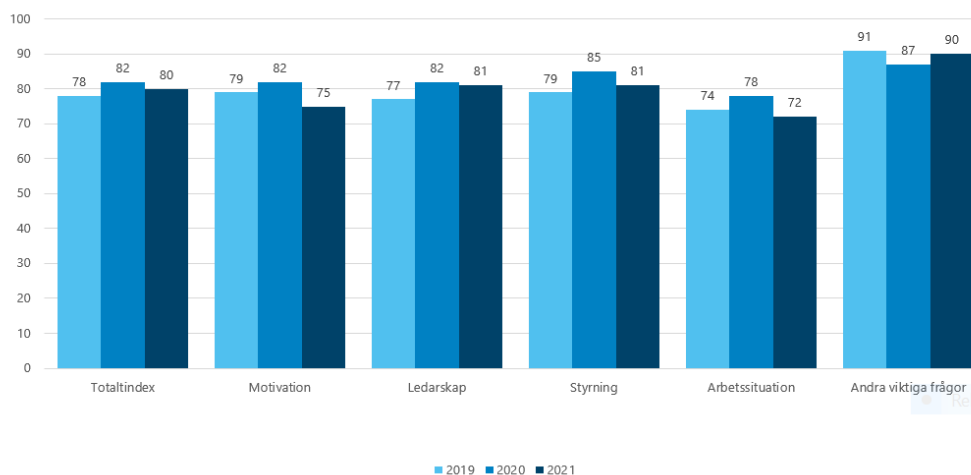
Medarbetarundersökningen

Under mars genomfördes årets medarbetarundersökning som skickas ut till samtliga medarbetare inom Uppsala kommun. Förvaltningen hade den högsta svarsfrekvensen i kommunen med 98 procent. Resultatet på totalen minskade något från 82 året innan till 80 i årets resultat. Miljöförvaltningen har dock fortfarande näst högst resultat bland kommunens förvaltningar. Totalindex för kommunen i stort ligger på 76.

Förvaltningen tog fram en gemensam handlingsplan med aktiviteter. Utöver det arbetar respektive avdelning med sina resultat och kompletterar vid behov den förvaltningsövergripande handlingsplanen med ytterligare aktiviteter.

Index

Miljöförvaltningen – 2019-2020-2021

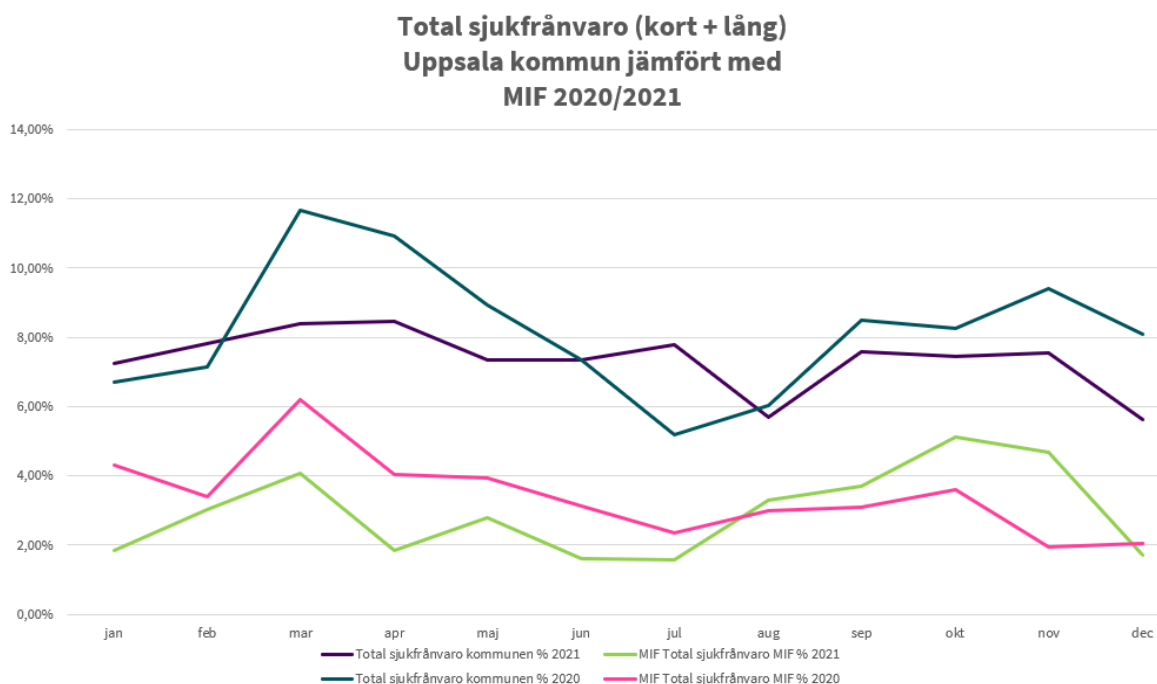
Arbetsskador och tillbud

Under perioden rapporterades 10 händelser; fyra tillbud som handlar om närgångna gäster vid inspektion samt en händelse där en medborgare sökte upp en medarbetare i dennes hem, två händelser om arbetssjukdom som kan härledas till ergonomi samt fyra olycksfall där medarbetare skadat sig i arbetet.

Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron hos miljöförvaltningen 2021 (kort och långtidssjukfrånvaro) låg lägre under första halvåret 2021 jämförelsevis med år 2020. Under andra halvan av året så låg siffrorna högre jämförelsevis med år 2020. I jämförelse med kommunen som helhet är de totala sjuksiffrorna låga hos förvaltningen.

Tabellen nedan visar total sjukfrånvaro jämförelse 2020/2021 och jämfört med Uppsala kommun.

Chef- och ledarskap

Pandemin innebar en stor omställning även för cheferna på förvaltningen som i över ett år lett avdelningarna på distans med enbart digitala mötesform. Två av cheferna som anställdes som vikarie under pandemin, träffade aldrig sina medarbetare fysiskt utan enbart via telefonsamtal eller genom videomöten. Dialogformerna sågs över och den kontinuerliga dialogen mellan chef och medarbetare blev ännu viktigare. Arbetet med välfungerande arbetsgrupper fortsatte och det finns nu två enhetsledare hos avdelning för livsmedelskontroll och tillstånd. Enhetsledarna är ett stöd för avdelningschefen i sitt arbete och ska delvis leda enheterna.

Efter en utvärdering hos avdelningen för hälsoskydd, VA och områdesskydd gjordes en organisationsförändring vilket resulterar i två avdelningar i stället för en avdelning. Två nya avdelningschefer rekryterades internt.

Kompetensförsörjning och attraktiv arbetsgivare

En ny riktlinje är framtagen för Uppsala kommun där kompetensförsörjningsarbetet ska följas upp i verksamhetsplanen. Hos miljöförvaltningen finns en framtagen plan som ska ses över och arbetas om i det nya konceptet. Under pandemin har många aktiviteter pausats, bland annat att delta på mässor. Förvaltningen kommer att ta ställning till inbjudningar till att medverka på digitala mässor. Samarbete med universitet och högskolor fortsatte under året.

Förvaltningen har även haft ett flertal utannonserade tjänster där medarbetare internt kunna söka nytt uppdrag. På detta vis stärks medarbetarnas kompetens samt att förvaltningen upplevs som en attraktiv arbetsgivare för befintliga medarbetare.

Förberedelser inför flytt till Stadshuset

Flytten till det nya Stadshuset innebär inte bara en fysisk flytt utan även förberedelser inför nya arbetssätt. Förvaltningen skapade en flyttorganisation med en flyttgeneral och utsedda flyttkoordinatorer ute på avdelningarna. Förvaltningen beslutade under perioden en nulägesanalys, en riskanalys ur arbetsmiljösynpunkt (tillsammans med samverkan och skyddsombud) och arbetade fram en utvecklingsplan.

I utvecklingsplanen identifieras att en stor del av förvaltningens förändringsbehov handlar om att utveckla nya arbetssätt. Förvaltningen behöver öka sin digitala kunskap och säkerställa att vi har rätt system som hjälper oss i utvecklingen. Utvecklingsplanen omfattar önskat läge, nuläge och planerade aktiviteter för att möta behoven för tre områden:

- Analoga arbetssätt och digitalisering
- Hantering av befintligt analogt material
- Nya arbetssätt, mötesformer och lokaler

Förvaltningens arbetssätt med utvecklingsplanen har uppmärksammats centralt i kommunen lyftes fram som exempel i det centrala flyttprojektet.

Kommunikation

Under året präglades kommunikationsarbetet av covid-19, digitalisering och av den kommande flytten till stadshuset. Internkommunikation var därför fortsatt ett högt prioriterat område under dessa månader. Under årets sista månader ökade fokus på kommunikation och bemötande som ger bra service samt proaktiv kommunikation.

Internkommunikation

Internkommunikation är ett prioriterat område och under året fokuserades kommunikationsarbetet på covid-19, digitalisering och nytt ärendehanteringssystem (Ecos2) samt på den kommande flytten till stadshuset.

Nyheter med senaste nytt kopplat till digitaliseringsresan och Ecos2 publicerades löpande på Insidan.

Efter omfattande sammanställningar av frågor och svar togs en helt ny sida fram på Insidan för löpande information om flytten till stadshuset. Fokus var information och dialog om beslutad hemvist i stadshuset och vad det kommer innebära att arbeta aktivitetsbaserat.

Information gavs regelbundet på förvaltningens veckomöte på teams, som spelas in och publiceras på förvaltningens sidor på Insidan.

Under året publicerades 98 nyheter på förvaltningens sida på Insidan, varav de flesta hade koppling till stadshuset, Ecos2 eller covid-19.

Årets förvaltningsdagar handlade bland annat om kommunikation och bemötande som ger bra service där en extern kommunikationskonsult gav konkreta tips och tricks att använda sig av. Därefter anordnades avdelningsspecifika workshops där man fortsatte diskutera och öva på temat. Nästa steg är individuella coaching samtal för samtliga på förvaltningen.

Den strategiska kommunikationsplaneringen kommer arbetas ut mer tydligt med mål, strategier, prioriterade målgrupper och kommunikationsinitiativ. Första informationen delades med ledningsgruppen efterföljt av presentation av hur förvaltningen kan arbeta med planerad proaktiv kommunikation med tydliga och förankrade budskap. Arbetet fortsätter under början av 2022.

Utveckla förvaltningens interna webbsidor (Insidan)

Arbetet med att revidera struktur och innehåll på förvaltningens interna sidor på Insidan fortsatte. Alla länkar har setts över så de fungerar korrekt och vidareutveckling av Insidan fortsätter.

Utveckla förvaltningens sidor på uppsala.se

För att hjälpa medborgaren att göra rätt och hitta information om den tillsynsverksamhet som miljö- och hälsoskyddsmyndigheten bedriver fortsatte det löpande arbetet med att utveckla förvaltningens sidor på uppsala.se.

Vi har också uppdaterat faktagranskare för samtliga miljöförvaltningens sidor på uppsala.se

Exempel på reviderade sidor är Algblomning, bakterier och badklåda, Information till restauranger och serveringsställen, Lantmäteriförrättning i Uppsala kommun, Enskilt avlopp – tillsyn av minireningsverk och andra förtillverkade avloppslösningar, Information för restauranger med anledning av coronaviruset samt Taxa inom miljöbalkens och strålskyddslagens områden.

Arbetet med att klarspråka förvaltningens mallar genomfördes. Sammanlagt klarspråkades 39 dokument.

Press/media

Fokus i pressarbetet var att vara proaktiva och snabba. Förvaltningen hanterade regelbundet akuta händelser kopplat till grunduppdraget, exempelvis hantering av nyttjandeförbud på en skola, PFAS i fisk och felaktiga uppgifter om tillsynsavgifter i en UNT-ledare samt otjänligt dricksvatten i Björklinge (som hanterades tillsammans med Uppsala Vatten).

Det fanns även ett fortsatt intresse för covid-19 och frågor kopplat till trängsel på restauranger. Flera intervjuer gjordes, bland annat om resultat av trängseltillsynen, lättnader för restauranger gällande fakturor och avgifter samt nya regler från 1 juni och igen från 1 juli 2021. Förvaltningens handläggare var talespersoner och sakkunniga under denna period. Vid behov togs även frågor och svar (FAQ) fram.

Under året publicerades 9 nyheter på uppsala.se. Dels en nyhet om vad man ska tänka på innan man badar i sjöar och vattendrag, dels flera avrådanden om bad på grund av förhöjda bakteriehalter och algblomning.

Externt informationsmaterial

Arbetet med att uppdatera förvaltningens informationsblad fortsatte, informationsblad som lämnas till kund vid tillsyn eller som skickas med direktutskick. Exempel på reviderade informationsblad är Bra att veta för dig som har serveringstillstånd, Ändrade regler för serveringsställen, Regler från 1 juli för serveringsställen, Avgifter för kontroll av miljöfarlig verksamhet, Hästgårdsinventering, Miljösanktionsavgifter samt Skärpta regler för serveringsställen.

Exempel på informationsinsats som gjordes är Bra att veta om algblomning. Insatsen omfattade affischer på badplatser, informationsblad, nyhet på uppsala.se och uppdaterad information på webben.

Resultat för miljöförvaltningens verksamheter

I tabellen nedan redovisas några nyckeltal för miljöförvaltningens avdelningar 2021 med 2020 och 2019 som jämförelse. Under avsnittet *Ekonomisk resultat miljö- och hälsoskyddsnämnden* återfinns förklaringar till hur intäkter och kostnader fördelas över året för alla avdelningarna samt en redovisning av nämndens totala resultat för perioden.

Under året uppgick taxeintäkterna till totalt 44,9 miljoner kronor vilket är en ökning i förhållande till räkenskapsåret 2020 som i högre grad präglades av restriktioner och pandemin. Nämndens totala kostnader uppgår till 69,6 miljoner kronor och ligger i linje med föregående år. Personalkostnaderna utgör cirka 70 procent av förvaltningens totala kostnader. Personalstyrkan har ökat i jämförelse med räkenskapsåret 2020. Nettoeffekten mellan intäkter och kostnader bedöms som rimlig. Kommunbidraget uppgick 2021 till 25,5 miljoner kronor vilket är en minskning jämfört med föregående år. Det beror på att nämnden under 2020 hade nivåpåverkande beslut av engångskaraktär som påverkade kommunbidraget storlek.

Avgiftsfinansieringsgraden uppgick under året 2021 till 65 procent vilket bedöms som rimligt.

TOTALT	19-dec	20-dec	21-dec
Taxeintäkter, mnkr	42,1	40,8	44,9
Kommunbidrag, mnkr	24	26,7	25,5
Kostnader, mnkr	-67,1	-69,5	-69,6
-varav lönekostnader (exklusive PO), mnkr	-33,5	-35,5	-49,9
Avgiftsfinansieringsgrad*	63 %	59 %	65 %
Miljöskyddstillsyn	19-dec	20-dec	21-dec
Taxeintäkter, mnkr	5,2	5,3	5,5
Kommunbidrag, mnkr	4,7	5,8	5,9
Kostnader, mnkr	-10,0	-10,9	-10,9
-varav lönekostnader (exklusive PO), mnkr	-4,5	-5,1	-7,0
Avgiftsfinansieringsgrad*	52 %	49 %	50 %
Enskilt vatten och avlopp, områdesskydd samt samhällsbyggnad och miljöövervakning	19-dec	20-dec	21-dec
Taxeintäkter, mnkr	4,0	5,3	4,8
Kommunbidrag, mnkr	5,1	6,1	5,7
Kostnader, mnkr	-9,1	-11,4	-10,8
-varav lönekostnader (exklusive PO), mnkr	-4,1	-5,2	-6,9
Avgiftsfinansieringsgrad*	44 %	46 %	44 %
Hälsoskydd	19-dec	20-dec	21-dec
Taxeintäkter, mnkr	4,3	3,1	5,0
Kommunbidrag, mnkr	5,0	5,3	5,2
Kostnader, mnkr	-4,9	-9,3	-10,1
-varav lönekostnader (exklusive PO), mnkr	-4,1	-4,2	-6,2
Avgiftsfinansieringsgrad*	88 %	33 %	50 %

Kommunala lantmäterimyndigheten	19-dec	20-dec	21-dec
Taxeintäkter, mnkr	16,1	13,6	14,4
Kommunbidrag, mnkr	3,2	3,5	3,1
Kostnader, mnkr	-19,7	-18,5	-17,5
-varav lönekostnader (exklusive PO), mnkr	-8,5	-7,9	-10,9
Avgiftsfinansieringsgrad*	81 %	74 %	82 %
Livsmedelskontroll	19-dec	20-dec	21-dec
Taxeintäkter, mnkr	7,9	6,9	10,0
Kommunbidrag, mnkr	3,9	4,3	3,9
Kostnader, mnkr	-12	-12,7	-14
-varav lönekostnader (exklusive PO), mnkr	-5,6	-6,0	-9,2
Avgiftsfinansieringsgrad*	65 %	54 %	71 %
Tillståndsenheten	19-dec	20-dec	21-dec
Taxeintäkter, mnkr	4,7	5,3	5,3
Kommunbidrag, mnkr	0,4	0,3	0,4
Kostnader, mnkr	-5,1	-5,6	-4,9
-varav lönekostnader (exklusive PO), mnkr	-2,2	-2,6	-3,1
Avgiftsfinansieringsgrad*	91 %	95 %	108 %

* Avgiftsfinansieringsgraden utgörs av avgifter dividerat med verksamhetens kostnader.

Uppföljning av indikatorer

IM3: Uppsalas stad och landsbygd ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande				
Indikator	Nuvärde	Jämförvärde	Målsättning	Trend
Luftkvalitet i centrala Uppsala				
Antal tillfällen som mätningar överskrider normvärde för partiklar PM10 (avser mätpunkt i centrala staden)*	4	6	0	
Antal dygn som mätningar överskrider normvärde för kvävedioxid (avser mätpunkt i centrala staden)*	2	2	0	
Fordon				
Andel av förvaltningens fordon som kan drivas fossilfritt	100 %	100 %	100 %	→
Använd förnybar energi, andel	96 %	92 %	100 %	↗

*För att klara miljökvalitetsnormen under året får antalet dygn med överskridanden inte överstiga 35 för PM10 och 7 för NO₂.

Källor

Luftkvalitet: Stockholm Luft- och Bulleranalys (SLB). Nuvärde avser jan-december 2021 (preliminära siffror). Jämförvärde: Helår 2020. Det går inte att se trend, eftersom mätstationen är flyttad och därmed inte är jämförbar med mätningar före 2017.

Fordon: Hållbarhetsportalen. Jämförvärde: Helår 2020.

IM8: I Uppsala ska ingen lämnas utanför och invånare, organisationer och näringsliv ska vara delaktiga i att utforma samhället					
Indikator	Nuvärde		Jämförvärde	Målsättning	Trend
	Totalt	Kvinnor			
Företagarnas uppfattning om kommunens service (NKI) – miljöskydd	71		71	Öka	↗
Företagarnas uppfattning om kommunens service (NKI) – hälsoskydd	67		71	Öka	↘
Företagarnas uppfattning om kommunens service (NKI) – livsmedelskontroll	80		78	Bibehålla	→
Företagarnas uppfattning om kommunens service (NKI) – serveringstillstånd	81		75	Bibehålla	→
Antal hanterade synpunkter/felanmälningar, genomförda förbättringar under verksamhetsåret.	1		Okänt värde	Öka	
NKI 2020 – Miljöskydd; Möjligheterna att framföra klagomål och lämna synpunkter	69		72	Öka	→
NKI 2020 – Hälsoskydd; Möjligheterna att framföra klagomål och lämna synpunkter	71		70	Öka	↘
NKI 2020 – Livsmedelskontroll; Möjligheterna att framföra klagomål och lämna synpunkter	78		76	Bibehålla	→
NKI 2020 – Serveringstillstånd; Möjligheterna att framföra klagomål och lämna synpunkter	77		75	Bibehålla	↗

Källor:

NKI 2020 företagsärenden. Jämförvärde avser nationellt genomsnitt. Egen uppföljning av antal hanterade synpunkter/felanmälningar, genomförda förbättringar under verksamhetsåret.

IM9: Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala

Indikator	Nuvärde			Jämförvärde (2020)	Målsättning	Trend
	Totalt	Kvinnor	Män			
Totalindex i medarbetarundersökningen	80	79	81	82	Öka	↘
Delindex arbetsituation i medarbetarundersökningen	74	72	78	78	Öka	↘
Delindex ledarskap i medarbetarundersökningen.	81	81	82	82	80 eller högre	→
Delindex motivation i medarbetarundersökningen	75	74	76	82	Öka	↘
Upplevelsen av miljöförvaltningen som en god arbetsgivare som man rekommenderar (Skala 1-5 i medarbetarundersökningen)	4,2			4,3	4 eller högre	→

Källor:
Medarbetarundersökning 2021

Kommunfullmäktiges inriktningsmål och uppdrag

De förändrade förutsättningarna för att bedriva nämndens verksamhet på grund av covid-19 påverkade nämndens bidrag till några av kommunfullmäktiges inriktningsmål och uppdrag. Nämnden bidrog helt till fem av kommunfullmäktiges nio inriktningsmål, i hög grad till tre och delvis till ett, se rapport *Uppföljning av verksamhetsplan 2021*.

Ekonomiskt resultat miljö- och hälsoskyddsnämnden

Årets resultat blev bättre än förväntat i förhållande till budget och helårsprognos. Nämnden redovisar ett överskott om 0,8 miljoner kronor för räkenskapsåret 2021 vilket innebär en positiv avvikelse om 0,8 miljoner kronor mot budget samt 1,4 miljoner kronor mot helårsprognosen. Det positiva resultatet beror på erhållna statsbidrag som tillsammans med besparingar i nämndens verksamhetskostnader parerat minskade intäkter från tillsyn och kontroll. Intäkterna från riktade statsbidrag uppgick till totalt 2,5 miljoner kronor där 0,6 miljoner kronor av dessa inte var kända vid helårsprognos efter sommaren och 1,3 miljoner kronor inte var kända vid budgetarbetet.

Totala intäkter för helåret uppgick till 45 miljoner kronor vilket var en miljon kronor bättre än helårsprognos samt 1,3 miljon kronor lägre än budget. Utöver de riktade stadsbidragen beror avvikelsen mot budget på att tillståndsenheten kompensades av Kommunstyrelsen för efterskänkning av avgifter för tillsyn enligt alkohollagen 2021 med 2,8 miljoner kronor. Enheten hade i sin budget enbart räknat med 1,8 miljoner kronor utifrån ett försiktigt antagande på grund av pandemin.

Totala kostnader för helåret uppgick till 69,6 miljoner kronor vilket var 0,4 miljoner kronor lägre än helårsprognos samt två miljoner kronor lägre än budget. Avvikelsen beror på lägre verksamhetskostnader, bland annat till följd av vakanta tjänster och lägre kostnader för utbildning, konferenser och externa konsulter.

Effekter av covid-19

Pandemin har påverkat nämnden genom att tillsyn utifrån miljöbalken och kontroll utifrån livsmedelslagen i vissa delar inte har kunnat utföras alls och i andra delar fick utföras på nya sätt. Eftersom allt tillsyns- och kontrollarbete som fakturerats under året som årliga avgifter, inte har kunnat utföras fullt ut så har en tillsyns- och kontrollskuld uppstått. Skulden uppgår vid årets slut totalt till 1,7 miljoner kronor vilket är en minskning från 2,2 miljoner kronor 2020. Dessa medel har överförts till kommande år då tillsynen och kontrollen kommer att utföras.

Politisk verksamhet

Nämnden redovisar ett negativt resultat på minus 0,4 miljoner kronor för helåret vilket är i linje med budget. Det negativa utfallet beror på att det adresserade kommunbidraget inte täcker nämndens ökade kostnader för politiken (sedan 2018 har antal ledamöter ökat jämfört med föregående mandatperiod). Pandemin har medfört att den politiska verksamhetens kostnader för resor, kompetensutveckling och representation varit lägre än budgeterat.

Verksamhetsstöd^[1]

Verksamhetsstöd redovisar ett positivt utfall om 0,2 miljoner för helåret vilket är i linje med helårsprognos och budget. Anledning till det positiva resultat är besparingar i konferenskostnader under året.

Administrativa enheten

Enheten redovisar ett nollresultat för året vilket är i linje med helårsprognos och budget.

Avdelningen för miljöskydd

Avdelningen för miljöskydd redovisar ett positivt resultat om 0,5 miljoner kronor för helåret vilket är 0,5 miljoner kronor bättre än helårsprognos och budget. Avvikelsen beror på lägre personalkostnader och lägre övriga verksamhetskostnader. Avdelningen har en tillsynsskuld på 460 timmar motsvarande 0,6 miljoner kronor som flyttas över till 2022 då tillsynen ska genomföras.

Enheten för VA och områdesskydd

Enheten för VA och områdesskydd redovisar ett negativt resultat på minus 0,4 miljoner kronor för helåret vilket avviker negativt om 0,4 miljoner kronor i förhållande till helårsprognos och budget.

Den negativa avvikelsen beror på lägre intäkter för VA-tillstånd och för timavgift om totalt 0,6 miljoner kronor i förhållande till prognos och budget.

Verksamhetskostnaderna visar ett resultat som är 0,2 miljoner kronor lägre än helårsprognos och budget. Avvikelse beror på lägre personal- och övriga verksamhetskostnader.

Enheten för hälsoskydd

Enheten för hälsoskydd redovisar ett positivt resultat på 0,1 miljoner kronor för helåret vilket är i linje med helårsprognos och budget. Det positiva resultatet beror på lägre personal- och övriga verksamhetskostnader.

Enheten hade i början av 2021 en tillsynsskuld som uppgick till totalt 1,4 miljoner kronor. Under 2021 har enheten genomfört tillsyn motsvarande 0,4 miljoner kronor av skulden. Dock har skulden inte minskat utan ökat till 1,8 miljoner kronor motsvarande 1 488 timmar vid ingången av 2022. Den planerade tillsynen på årlig avgift påverkades bland annat av att några verksamheter inte tog emot externa besök (skolor, förskolor, vårdboenden) med anledning av pandemin, personligt lock down under våren och personalbortfall. Enheten planerar att averka skulden under 2022–2023.

---

^[1] Under verksamhetsstöd ligger de förvaltningsövergripande kostnaderna för förvaltningschef och verksamhetsutvecklare med mera.

Kommunala lantmäterimyndigheten

Kommunala lantmäterimyndigheten redovisar ett nollresultat för helåret vilket är i linje med helårsprognos och budget.

Myndigheten har estimerade upparbetade intäkter som uppgår till cirka 4,4 miljoner kronor, försiktigt räknat. Dessa baseras på antal öppna ärenden som uppgår till cirka 200 stycken. Antal öppna ärenden visar en fallande trend under de senaste fyra åren, vilket innebär att fler ärenden avslutas och därmed avräknas de upparbetade intäkterna. I genomsnitt fakturerades 50 tusen kronor per ärende under 2021.

Enheten för livsmedelskontroll

Enheten för livsmedelskontroll redovisar ett nollresultat för helåret vilket är 0,3 miljoner kronor bättre än helårsprognos och i linje med budget.

Intäkterna avviker positivt med 0,5 miljoner kronor vilket framför allt beror på statsbidrag från Kammarkollegiet för genomförd trängseltillsyn.

Under april och maj var kommunen i personlig lock down och det avråddes från fysiska kontroller. Detta tillsammans med de övriga restriktionerna som rått under pandemin har försvårat livsmedelskontrollens arbete. Det finns en kontrollskuld för 75 kontrollbesök motsvarande 0,3 miljoner kronor som förts över till 2022. I helårsprognos estimerades cirka 0,5 miljoner kronor i skuld.

Verksamhetens totala kostnader avviker negativt med 0,2 miljoner kronor från helårsprognos och med 0,3 miljoner kronor i förhållande till budget. Avvikelsen beror bland annat på ökade personal- och kursavgifter.

Tillståndsenheten

Tillståndsenheten redovisar ett positivt resultat för helåret om 0,7 miljoner kronor vilket är 1,1 miljoner kronor bättre än helårsprognos och 0,7 miljoner kronor bättre än budget.

Nämnden har i slutet av maj kompenseras av Kommunstyrelsen för efterskänkning av avgifter för tillsyn enligt alkohollagen 2021 om 2,8 miljoner kronor. Enheten hade i sin budget enbart räknat med 1,8 miljoner kronor utifrån ett försiktigt antagande på grund av pandemin. Enheten anpassade sin verksamhet utifrån det försiktiga antagandet om intäkter men kunde efter helårsprognos påbörja en rekrytering för 2022.

Tabell ekonomiskt resultat och prognos (mnkr)

	Utfall 211231	Budget 211231	Avvikelse	Helårs- prognos	Helårs- budget
Taxor och avgifter	41,4	44,5	-3,1	41,1	44,5
Försäljning verksamhet och entreprenader	0,9	0,4	0,5	0,6	0,4
Kommunbidrag	25,5	25,5	0	25,5	25,5
Bidrag	2,7	1,4	1,3	2,2	1,4
Summa intäkter	70,5	71,8	-1,3	69,4	71,8
Köp av verksamhet	0	0	0	0	0
Lön och PO	-49,9	-49,5	-0,4	-50,3	-49,5
Övr pers. kostnader	0	0	0	0	0
Lokalkostnader	-4,3	-4,3	0	-4,2	-4,3
Övr verks. Kostnader	-15,6	-17,9	2,3	-15,6	-17,9
Transf, avskrivningar och finansiella kostn.	0	0	0	0	0
Summa kostnader	-69,8	-71,7	1,9	-70,1	-71,7
Periodens resultat	0,8	0	0,8	-0,7	0

Förvaltning eller nämnd eller enhet
Rapport

Nämndbehandlas:
2022-03-02

Diarienummer:
MHN-2020-00087

Handläggare:
Kristin Svensson

Uppföljning av verksamhetsplan 2021

Bedömningskriterier

Nedan redovisas förklaringstexter till de bedömningskriterier som används i denna rapport.

Bedömning av inriktningsmål och nämndmål

Målet är helt uppfyllt innebär att nämndens verksamhet tycks leda till de resultat den vill se inom målet.

Målet är i hög grad uppfyllt innebär att nämndens verksamhet till övervägande del tycks leda till de resultat den vill se inom målet.

Målet är delvis uppfyllt innebär att nämndens verksamhet tycks bara till viss del leda till de resultat den vill se inom målet.

Målet är ej uppfyllt innebär att nämnden inte har någon verksamhet som bidrar till måluppfyllelse.

Bedömning av uppdrag

Ej påbörjad innebär att uppdraget inte är påbörjat trots att det borde vara det.

Påbörjad innebär att uppdraget är påbörjat och flyter på enligt plan.

Väntar innebär att uppdraget inte är påbörjat, men att det är i enlighet med plan.

Klar innebär att uppdraget är färdigt. Det gäller även när det som började som ett uppdrag fortsättningsvis hanteras i ordinarie verksamhet.

Stoppad innebär att uppdraget inte kommer att genomföras.

Försenad innebär att uppdraget är påbörjat, men inte flyter på enligt plan.

Bedömning av åtgärder

Ej påbörjad innebär att åtgärden inte är påbörjad, trots att den borde vara det.

Påbörjad innebär att åtgärden är påbörjad och flyter på enligt plan.

Väntar innebär att åtgärden inte är påbörjad, men att det är i enlighet med plan.

Klar innebär att åtgärden är färdig. Det gäller även när det som började som en åtgärd fortsättningsvis hanteras i ordinarie verksamhet.

Stoppad innebär att åtgärden inte kommer att genomföras.

Försenad innebär att åtgärden är påbörjad men inte flyter på enligt plan.

Inriktningsmål 1: Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi

Bedömning
Helt uppfyllt

Nämndmål: Nämnden ska ha en jämställd och hållbar ekonomi.

Bedömning
I hög grad uppfyllt

Åtgärder för effektivare tillsyn och kontroll.

Status
Klar

Nämnden har genomfört ett arbete med att ta fram förslag på uppföljningsverktyg för att följa upp nedlagd tid och finansieringsgrad.

Uppdrag kvar från 2020: Utveckla kommunkoncernens förmåga att ställa ekonomiska, sociala och miljömässiga krav vid upphandling.

Status
Klar

Åtgärd: Utveckla vår förmåga att ställa ekonomiska, sociala och miljömässiga krav vid upphandling.

Status
Klar

Nämnden har slutfört sitt bidrag till uppdraget under 2021 genom att säkerställa att vi har ändamålsenliga rutiner för ekonomiska, sociala och miljömässiga krav vid upphandling och inköp.

Uppdrag 1: Genomföra en årlig kartläggning av hur nämndernas och bolagsstyrelsernas resurser kommer män och kvinnor tillgodo i syfte att omfördela resurser för att främja jämställdhet och likvärdighet

Status
Klar

Åtgärd: Genomföra en kartläggning

Status
Klar

Miljö- och hälsoskydds nämndens uppdrag är att skapa en god livsmiljö och hållbar samhällsutveckling i Uppsala kommun. Resultatet av nämndens arbete ska komma alla lika till godo oavsett kön.

Nämnden gör inte några prioriteringar i sin tillsyn utifrån kön, gör inga investeringar, fördelar inte några medel och samlar inte heller in individbaserad statistik. Inom vissa av branscherna som nämnden har tillsyns på finns en ojämn könsfördelning hos verksamhetsutövarna. Nämnden fokuserar på jämställdhet inom det interna arbetet och externt genom fokus på bemötande och kommunikation. Nämndens kunder är framför allt företag och organisationer men nämnden har privatpersoner som kunder inom lantmäteri och en del tillsynsområden så som enskilt avlopp och strandskydd. Nämnden kommer även i kontakt med privatpersoner i sitt arbete med att hantera klagomål inom flera områden, till exempel vid matförgiftningar.

Miljö- och hälsoskydds nämnden är till två tredjedelar avgiftsfinansierad och en tredjedel finansieras med kommunbidrag. Nämnden har kartlagt den kommunbidragsfinansierade delen av verksamheten. Kommunbidraget används framför allt till att ge myndighetservice till kommunens invånare och företagare men också till annat myndighetsarbete som inte kan finansieras genom avgifter och till förvaltningsövergripande utvecklingsarbete. En del av kommunbidraget går till olika typer av tillsynsprojekt som antingen inte kan finansieras av avgifter alls eller som behöver delfinansieras med kommunbidrag.

Resultatet av kartläggningen visar att de kartlagda resurserna överlag bedöms komma män och kvinnor likvärdigt till godo. Nämnden har inte uppföljning med könsstatistik av klagomål, inkommande frågor och överklagningar och vet därför inte hur resurserna där fördelas utifrån kön. Utifrån principen om uppgiftsminimering i dataskyddsförordningen bedömer nämnden det inte som lämpligt att börja föra statistik över kön.

Fokus för nämndens arbete bedöms lämpligast riktas på fortsatt arbete med bemötande och likabehandling av alla. Nämnden har i sin verksamhetsplan åtgärder för att säkerställa att:

- medarbetare och chefer har kompetens för att driva antidiskrimineringsarbetet framåt
- nämndens kommunikation är tillgänglig, begriplig och användbar för alla
- nämndens bemötande utgår från respekt för alla människors lika värde.

Uppdrag 2: Förenkla företagens vardag genom att utveckla en nytänkande, effektiv och rättssäker företagservice med hög kvalitet.

Status
Påbörjad

Åtgärd: Bidra till utvecklingen av innovationer och digitala tjänster som förenklar för näringslivet utifrån företagens behov

Status
Klar

Nämnden omhändertar uppdraget bland annat genom att arbeta med datadriven förvaltning och digitalisering i enlighet med framtagna digitala färdplaner för att bidra till utvecklingen av innovationer och digitala tjänster som förenklar för näringslivet utifrån företagens behov. På så sätt bidrar nämnden till handlingsplan för näringslivsutveckling.

Åtgärd: Bidra till arbetet med att skapa en företagservicefunktion med syfte att utveckla leveransförmågan med service- och handläggningsgarantier.

Status
Klar

Nämnden har bidragit i arbetet med att skapa en företagservicefunktion och har stöttat kommunens etableringsfunktion. På så sätt bidrar nämnden till handlingsplan för näringslivsutveckling.

Tillkommande uppdrag: KS-BESLUT: Att i våra kontakter med näringslivet anstränga oss för att underlätta för näringslivet och ha en positiv tolkning till förmån för näringslivet avseende regler och rutiner fastställda av Uppsala kommun.

Status
Klar

Inriktningsmål 2: Uppsala ska vara tryggt och attraktivt att leva, verka och vistas i

Bedömning

Helt uppfyllt

Nämndmål: Vi har en god livsmiljö i Uppsala kommun

Bedömning

Helt uppfyllt

Åtgärd: Områdesskydd: Inom myndighetsuppdraget, prövning och tillsyn naturreservat

Status

Klar

Syftet med naturreservaten är bevara goda livsvillkor för djur- och växtliv men också att tillgodose ett rikt friluftsliv.

Nämnden har fattat beslut i ärenden som dispens och tillstånd inom naturreservaten utan dröjsmål.

Nämnden kontrollerade ett par reservat inför valborgsmässofirande och samverkat med destination Uppsala och andra avdelningar på kommunen inför tävlingar, arrangemang, friluftsliv och frågor kopplade till djur- och växtliv.

Genom att samverka och vara proaktiv samt pröva ansökningar om dispens och tillstånd verkade nämnden för att aktiviteter i reservaten inte skulle påverka växt- och djurliv.

Åtgärd: Områdesskydd: Inom myndighetsuppdraget, prövning och tillsyn strandskydd.

Status

Klar

Strandskyddet ska långsiktigt skydda människors tillgång till strandområden genom allemansrätten men även bevara goda villkor för djur- och växtliv. Mötet mellan land och vatten har stor betydelse för såväl djur- och växtliv som för människors upplevelsevärden.

Nämnden har fattat beslut i de ansökningsärenden som kommit in utan någon längre väntetid. Tillsynsärenden från 2020 vid sjön Trehörningen har följts upp med rapporter och beslut.

Nämnden har på så sätt bidragit till kommunens naturvårdsprogram och vattenprogram.

Nämndmål: Stärkt krisberedskap

Bedömning
Helt uppfyllt

Åtgärd: Stärkt beredskap för allvarliga störningar

Status
Klar

Nämndens krisberedskap har stärkts under de senaste åren och arbetet fortsatte under 2021. Nämnden har under året deltagit i flera utbildningar som till exempel säkerhetsskyddsanalys, stabsmetodik och kontinuitetshantering. Nämnden har initierat arbetet med civilt försvar genom att delta i informationsmöten som enheten för krisberedskap och civilt försvar har genomfört och arbetet kommer att fortsätta under 2022. Nämnden deltog även under året i en seminarieövning, som leddes av Länsstyrelsen i Halland, kring ett kärnkraftsutsläpp (Falken).

Utöver utbildningar har nämnden reviderat ledningsplanen för allvarlig störning, bland annat har krisledarens funktion förstärkts med en krisledarassistent och en bemanningsplan för krisledningsgruppen har tagits fram. Ett virtuellt krisledningsrum har skapats som kan aktiveras vid en allvarlig störning.

Genom nämndens utökade beredskapsorganisation som infördes i början av 2020 har miljöförvaltningen varit nåbar dygnet runt och har kunnat bistå bland annat räddningstjänsten med miljökompetens vid utsläpp till vatten och luft, som till exempel vid olyckor med utsläpp av diesel och vid bränder. Under året har nämndens beredskapsfunktion hanterat 12 händelser. Dessa har till majoritet utgjorts av utsläpp av drivmedel och hydrauloljor från bilar och lastbilar efter olyckor (runt 70 procent). Resterande händelser har rört bränder (bil, båt och en skrotverksamhet). Under året har nämnden åkt ut i fält på platsbesök i 70 procent av larmen. Resten har hanterats genom telefonkontakt med räddningstjänsten och Uppsala Vatten och avfall AB.

Under året utvärderades beredskapsfunktionen genom att enkät en skickades ut till deltagare i beredskapen. Resultatet från enkäten följdes upp i samverkan med fackliga representanter. Utvärderingen visade att samtliga deltagare tycker att det varit mycket eller mestadels positivt att vara med i beredskapsfunktionen. Det som lyfts fram som positivt är kompetensutveckling, roligt, lärorikt, utmaning och bra ekonomisk ersättning. Det som lyfts fram som negativt är att vara i beredskap påverkar fritidsaktiviteterna. Det som efterfrågas är fler avstämningar kring händelser för att utbyta erfarenheter.

Uppdrag 3: Vässa kommunens förmåga att förebygga och bekämpa ungdomsbrottslighet och kriminalitet.

Status
Påbörjad

Åtgärd: Stärkt tillsyn mot misstänkt illegal verksamhet genom myndighetssamverkan

Status
Klar

Nämnden arbetar med att etablera stärkt tillsyn mot misstänkt illegal verksamhet genom myndighetssamverkan som ett nytt arbetsområde inom nämndens grunduppdrag. Nämnden har börjat bygga upp sin kompetens och ta fram arbetsätt och rutiner genom att kartlägga andra kommuner och myndigheters arbete och samla in erfarenheter från andra pågående satsningar inom området.

Nämnden har arbetat med att upptäcka och få bort osäkra livsmedel från marknaden. Om en verksamhet startar utan tillstånd dömer nämnden ut livsmedelssanktionsavgift för överträdelsen. Förvaltningen har hämtat erfarenhet från andra kommuner hur de arbetar med att hantera livsmedelsbrott. Förvaltningen har påbörjat en samverkan med Skatteverket och Polisen gällande livsmedelsbrott genom att delta till myndighetsgemensamma möten.

Nämnden har deltagit i två tillsynsinsatser, en på fordonsverksamhet med skrotbilar och avfall samt en på massageinrättningar tillsammans med Polisen, Skatteverket och Arbetsmiljöverket. Nämnden har påbörjat sitt arbete med att skapa nätverk inom området med andra tillsynsmyndigheter. Nämnden har till exempel skapat kontakt med miljöbrottspolisen i Region Mitt för att diskutera och utbyta erfarenheter kring avfall och illegal verksamhet.

Arbete med att planera nämndens insatser under 2022 pågår.

Nämnden kommer att arbeta med stärkt tillsyn mot misstänkt illegal verksamhet genom myndighetssamverkan som en del av sitt grunduppdrag.

Inriktningsmål 3: Uppsalas stad och landsbygd ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande

Bedömning
I hög grad uppfyllt

Nämndmål: Vi har ett hållbart samhällsbyggande i Uppsala kommun.

Bedömning
Helt uppfyllt

Åtgärd: Samhällsbyggnad och miljöövervakning: Bidra med miljö- och hälsokompetens i stadsbyggnadsprocessen, bygglov, planer och program.

Status
Klar

Uppsala kommun behöver växa hållbart. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en viktig roll i stadsbyggnadsprocessen genom miljögranskning av detaljplaner, program och förhandsbesked inför bygglov utanför detaljplan. Granskningen har löpt på enligt plan trots att ovanligt många remisser kommit in i år.

Nämnden bidrar genom sitt arbete till att frågor kring miljö och klimat belyses i bygglov, planer och program.

Åtgärd: Samhällsbyggnad och miljöövervakning: Uppföljning av samhällsbyggnadsprojekt.

Status
Klar

Nämnden har genomfört ett uppföljningsprojekt kring detaljplaner. Syftet med arbetet var att redovisa effekten av nämndens detaljplanyttranden och ge förslag på hur dessa kan förbättras framåt. Uppföljningsprojektet har gett flera förslag på hur nämnden kan stödja planprocessen. Bland förslagen kan nämnas:

- lämna tydligare yttranden som fokuserar på vilka behov av utredningar som finns
- ökat fokus på klimatanpassning av detaljplaner (översvämningsrisk, möjliggöra för träbyggnation)
- delta i arbete med översiktsplanering och arbeta för fler kommungemensamma riktlinjer.

Åtgärd: Delta i och utveckla miljösamverkan i Uppsala län inom livsmedelskontroll, miljöskyddstillsyn och hälsoskyddstillsyn.

Status
Klar

Arbetet i miljösamverkan syftar till en ökad samsyn och en mer enhetlig myndighetsutövning. Genom miljösamverkan stärker förvaltningen sina kontakter med kommuner i länet och angränsande län.

Förvaltningen deltar aktivt för att utveckla Mitt Miljösamverkan genom arbete i styrgruppen och medverkan i flera av de tillsynsprojekt som pågår. Exempel på tillsynsprojekt som startats upp under året är bassängbad (handläggargstöd och tillsyn), strandskydd (utbildningsserie) och oljeavskiljare (handläggargstöd för bedömningsgrunder på spillvatten och dagvatten). För livsmedelskontrollen har förvaltningen varit drivande i projektet med den gemensamma provtagningsplanen.

Under året har flera utbildningsinsatser genomförts. Till exempel en utbildningsdag riktad till livsmedelsinspektörer och en utbildningsinsats om oljeavskiljare tillsammans med Västra Götalands miljösamverkan.

Inom ramen för Mitt Miljösamverkan finns även en gemensam arbetsytta som alla inspektörer har tillgång till. Där ställs, besvaras och diskuteras tillsynsrelaterade frågor och utmaningar. Arbetsytan är ett uppskattat stöd för inspektörerna.

Åtgärd: Samhällsbyggnad och miljöövervakning: Tillsyn luftkvalitet och arbete med åtgärdsprogram för luft

Status
Klar

Luftföroreningar påverkar både hälsa och miljön. De kan göra människor sjuka och förkorta den förväntade livslängden. Genom tillsyn, delaktighet i utbildning och luftmätningar bidrar nämnden till bättre luftkvalitet i kommunen. Nämnden är delaktig i arbetet med handlingsplanen för bättre luftkvalitet och uppdaterar emissionsdatabasen årligen.

Miljökvalitetsnormen för partiklar och kvävedioxid klarades på Kungsgatan i Uppsala år 2021. Mellan år 2017 och 2019 överskreds normen på denna plats tre år i rad. Gynnsam väderlek, mindre trafik på grund av pandemin och succesivt renare fordonspark är bidragande orsaker till att normen klarades. Åtgärder i form av miljözon för tyngre fordon, låga hastighetsgränser, dubbdäcksförbud och dammbindning på gatuavsnitt medförde att luften var bättre än den annars hade varit. Nämnden ser dock behov av fortsatta åtgärder.

Nämndmål: Vi förbättrar våra vattenmiljöer och skyddar grundvattnet.

Bedömning
I hög grad uppfyllt

Åtgärd: Enskilt vatten och avlopp: Bidra till plan för hållbar vatten- och avloppsförsörjning i hela kommunen.

Status
Klar

VA-planen är beslutad och ett arbete pågår att synliggöra och realisera den externt och internt. På så sätt bidrar nämnden till kommunens vattenprogram och även till ett hållbart stadsbyggande.

Åtgärd: Enskilt vatten och avlopp: Inom myndighetsuppdraget, prövning av tillståndsansökningar för små avloppsanläggningar.

Status
Försenad

I Uppsala kommun finns det många enskilda avlopp, ca 12 000. Dessa behöver bytas ut när de blir gamla och uttjänta och även nya avloppsanläggningar tillkommer. Antalet ansökningar om tillstånd till nytt enskilt avlopp var nästan 500 och har aldrig varit så många som detta år. Väntetiden för handläggning har därför i genomsnitt ökat och varit längre än 4 veckor som var målet.

Nämnden bidrar till kommunens vattenprogram genom att handlägga dessa ansökningar och anmälningar och se till att de nya anläggningarna klarar dagens krav.

Åtgärd: Enskilt vatten och avlopp: Inom myndighetsuppdraget, tillsyn av små avloppsanläggningar.

Status
Klar

I Uppsala kommun finns det många enskilda avlopp, ca 12 000. Tillsyn behövs för att bristfälliga enskilda avlopp ska åtgärdas, men också för att kontrollera små och mellanstora reningsverk som är beroende av service och kontroll. Ungefär 400 äldre enskilda avlopp kontrolleras varje år och ca 100 små reningsverk och 30 mellanstora reningsverk. Tillsynen har gått enligt plan.

Genom den omfattande tillsynen bidrar nämnden till att uppnå miljömålen ingen övergödning, levande sjöar och vattendrag, grundvatten av god kvalitet och giftfri miljö. Arbetet bidrar även till kommunens vattenprogram.

Åtgärd: Miljöskydd: Bidra till kommungemensamt vattenarbete.

Status
Klar

Nämnden har bidragit till kommungemensamt vattenarbete genom att delta i framtagandet av lokala åtgärdsprogram för olika avrinningsområden och genom att bidra med sin kompetens och kunskap i olika vattenrelaterade kommunala projekt.

Åtgärd: Miljöskydd: Inom myndighetsuppdraget tillsyn miljöfarliga verksamheter.

Status
Klar

Nämnden har utfört tillsyn på miljöfarliga verksamheter med fokus på tillsynsobjekt med störst risker för människors hälsa och miljön.

Nämnden har fortsatt att bedriva en stor del av sin tillsyn digitalt. I de fall tillsyn kan genomföras utomhus och enligt Folkhälsomyndighetens rekommendationer har tillsyn på plats ute hos verksamhetsutövarna genomförts. Viss tillsyn har prioriterats ned på grund av fortsatta pandemibegränsningar och planeras att genomföras under 2022 i stället.

Nämnden deltog under året i Jordbruksverkets tillsynsprojekt kring växtnäring och gödselhantering på hästgårdar. Drygt 30 hästgårdar besöktes och fokus i tillsynen var att följa upp hur hästgödsel lagrades och spreds. Felaktig hantering av gödsel påverkar våra vattenmiljöer negativt genom ökad näringstillförsel och risk för kontaminering av dricksvatten. Nämnden noterade ett fortsatt behov av tillsyn utifrån att brister kring lagring, spridning och skyddsavstånd från lagring av gödsel noterades.

Nämnden har även tagit fram ny information, utvecklat och förbättrat informationen på webben för att underlätta för företagen inom olika branscher när nya regler trätt i kraft.

Nämnden har en viktig roll i arbetet med att följa upp länsstyrelsens dispensbeslut i vattenskyddsärenden. Nämnden utgör en viktig remissinstans till länsstyrelsen när de ska ge dispens från vattenskyddsföreskrifterna, men nämnden har också en viktig roll vid uppföljning av dispensbesluten och inskickade kontrollprogram. Under året har nämnden följt upp länsstyrelsens vattenskyddsdispensbeslut via digitala och granskning av inskickade kontrollprogram med byggherrar och deras konsulter.

Nämnden bidrar genom sin tillsyn bland annat till kommunens Vattenprogram, Energiprogram samt Miljö- och klimatprogram.

Nämndmål: Vi har giftfria och slutna kretslopp.

Bedömning
Helt uppfyllt

Åtgärd: Miljöskydd: Inom myndighetsuppdraget tillsyn miljöfarliga verksamheter.

Status
Klar

Nämnden har utfört tillsyn på miljöfarliga verksamheter med fokus på tillsynsobjekt med störst risker för människors hälsa och miljön.

Under året har tillsyn fortsatt skett i huvudsak digitalt och genomförts på många olika typer av verksamheter så som lantbruk, kemisk industri, fordonsservice, avloppsreningsverk, täkter och förbränningsanläggningar. Inom tillsynen ligger fokus på att minska miljö- och klimatutsläpp till luft, mark och vatten, men också att bidra till giftfria kretslopp. Inom ramen för tillsynen kontrolleras regelefterlevnaden och om verksamhetsutövaren har kunskap om verksamhetens miljöpåverkan och om tillräckliga åtgärder vidtas för att minska påverkan på miljön. En del i tillsynen är också att ge information och bedriva ett stödande arbete i syfte att se till att verksamheter som bedriver miljöfarlig verksamhet följer miljöbalkens regler.

Därutöver har nämnden deltagit i provningar av tillståndspliktig verksamhet och besvarat inkommande remisser från andra myndigheter. I de fall tillsyn har kunnat genomföras utomhus och enligt Folkhälsomyndighetens rekommendationer har tillsyn på plats ute hos verksamhetsutövarna genomförts. Viss tillsyn har prioriterats ned på grund av fortsatta pandemibegränsningar och planeras att genomföras under 2022 i stället.

Under året har nämnden även genomfört tillsyn på hur rättgift används på platser dit allmänheten har tillträde. Det kan handla om placering, märkning och om underrättelser skickats till kommunen. Nämnden har även genomfört tillsyn på växtskyddsmedelsanvändare och butiker som säljer bekämpningsmedel. Resultatet från tillsynen visar på ett fortsatt behov av tillsyn. Nämndens tillsyn av användning och försäljning av bekämpningsmedel och växtskyddsmedel har bidragit till minskade utsläpp till mark och vatten.

Nämnden bidrar genom sin tillsyn bland annat till kommunens Vattenprogram, Energiprogram samt Miljö- och klimatprogram.

Åtgärd: Miljöskydd: Tillsyn högfluorerade ämnen (PFAS).

Status
Klar

Nämnden har under året bedrivit tillsyn på PFAS-förekomst vid deponier och i samband med exploateringar i enskilda projekt och hela stadsdelar. Nämnden har bland annat ställt krav på undersökningar av grundvatten och mark.

Nämnden har ställt krav på undersökningar av grundvatten, dagvatten och dricksvatten vid Stadsbyggnadsförvaltningens fortsatta undersökningar av fyra deponier där brandskadad torv lades upp efter torvbranden vid Uppsala Energi 1991.

Även Vedyxaområdet har kontrollprogram för PFAS och uppföljning pågår av privata dricksvattenbrunnar med PFAS. Nämnden har också tillsyn på förbränning av brandskadad torv som kommer från Vedyxa, i Vattenfalls förbränningsanläggning.

På grund av problematiken med hanteringen av överskottsmassor har nämnden börjat ställa krav på laktester för att säkerställa en riskfri hantering av lågförorenade massor som kan läcka relativt höga halter av PFAS.

Ett av kommunens största företag planerar för åtgärder för att motverka spridning av PFAS i grundvattenakvifären från deras fastigheter. De har under våren haft ett samråd för vattenverksamhet gällande efterbehandlingsåtgärder där Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet.

Efterbehandling av PFAS-förorenad mark vid grannfastigheten till Rosendals Brandstation där ett parkeringshus ska byggas har kommit igång. Omfattande undersökningar av grundvatten i omgivningen/nedströms pågår inför en planerad grundvattensanering. Förutom Rosendals brandstation och Victoria har även Bärby brandstation tillkommit som tillsynsobjekt.

Under året har nämnden även fortsatt sina möten med Försvarsinspektören för hälsa och miljö (FIHM) för att utbyta erfarenheter kring tillsyn, provtagning och sanering av PFAS i mark och vatten. Därutöver har nämnden deltagit på Kemikalieinspektionens nätverksmöten under året kring PFAS där fokus var sanering. Nämnden har även deltagit på PFAS relaterade seminarier och utbildningar inom branschnätverket.

Nämnden utreder även kommunens möjligheter att provta fisk fångad i Fyrisån för att kunna bedöma eventuella risker med fiskkonsumtion och behov för en kostrekommendation för fisk fångad i ån.

Åtgärd: Miljöskydd: Tillsyn förorenade områden.

Status
Klar

Nämnden har under året arbetat med ett antal förorenade områden genom att uppdatera de dokument som utreder ansvaret för föroreningen. Utredningen visar att inga ansvariga finns för föroreningen, vilket betyder att staten blir ansvarig att finansiera efterbehandlingsåtgärderna. De så kallade ansvarsutredningarna skickas till länsstyrelsen, som sedan ansöker hos Naturvårdsverket om finansiering till efterbehandlingsåtgärderna. Under året har nämnden uppdaterat ansvarsutredningarna för Vällnora, Bennebols och Lännaholms bruk, vilket är tre historiska bruk (järnbruk/sågverk).

Nämnden har en viktig uppgift i arbetet med efterbehandling av statligt finansierade områden, genom att granska och uppdatera ansvarsutredningar, men nämnden är också tillsynsmyndighet och utför därmed även annat arbete som granskning av provtagningsprogram och undersökningsrapporter mm.

Nämnden bidrar genom sitt arbete med förorenade områden till en giftfri miljö.

Åtgärd: Bidra till en hållbar avfallshantering.

Status
Klar

Nämnden har deltagit i arbetet med att ta fram en ny avfallsplan. Kommunens nya avfallsplan syftar till att öka återanvändningen, minska mängden felsorterat avfall och göra medborgarna mer delaktiga i avfallshanteringen.

Nämnden hanterade cirka 400 avfallsärenden under året. Dessutom bedriver nämnden tillsyn på bostäder och verksamheter där bland annat hantering av farligt avfall kontrolleras. Genom den omfattande tillsynen bidrar nämnden till en hållbar avfallshantering.

Uppdrag 6: Öka takten i klimatomställningen för att minska växthusgasutsläppen och nå målet om en fossilfri välfärdskommun 2030 och klimatpositivt Uppsala 2050.

Status
Påbörjad

Åtgärd: Miljöskydd: Inom myndighetsuppdraget tillsyn miljöfarliga verksamheter med fokus på minskad klimatpåverkan.

Status
Klar

Nämnden har inom ramen för den löpande tillsynen av miljöfarliga verksamheter lyft frågor kring hur verksamhetsutövaren arbetar med energibesparande åtgärder. Resultatet visar att större verksamheter ofta redan har vidtagit åtgärder medan små verksamheter inte har samma ekonomiska incitament. Det är framförallt i tillsynen av medelstora miljöfarliga verksamheter eller energikrävande verksamheter där nämnden som tillsynsmyndighet kan bidra mest till att öka kunskapen om möjligheterna med energieffektivisering energibesparande åtgärder.

Under hösten genomfördes en workshop inför energitillsynen 2022, för att stärka kompetensen och ta fram en plan för kommande års tillsyn. Nämnden kommer att arbeta enligt Naturvårdsverkets strategi för miljöbalktillsyn för fokusområdet energihushållning.

Åtgärd: Öka andelen fossilfria bränslen inom miljöförvaltningen

Status
Klar

Nämnden följer upp användningen av fossilfria bränslen i sina tjänstefordon och genomför löpande informationsinsatser för att öka medvetenheten kring användandet av fossilfria bränslen.

På så sätt bidrar nämnden till kommunens energiprogram, åtgärdsprogram för bättre luftkvalitet samt miljö- och klimatprogram.

Åtgärd: Fortsätta fasa ut fossila plastprodukter för att uppnå en halvering i klimatpåverkan från plast 2023 jämfört med inventeringen som gjordes 2020.

Status
Klar

Nämnden har endast små volymer inköp idag och en mycket låg förbrukning av fossil plast. Efter flytten till Stadshuset minskar nämndens egna inköp ytterligare.

Inriktningsmål 4: Uppsala ska vara jämlikt och inkluderande med goda förutsättningar för folkhälsa och livskvalitet

Bedömning
Helt uppfyllt

Nämndmål: Vi har en god och jämlik hälsa i Uppsala kommun.

Bedömning
Helt uppfyllt

Åtgärd: Hälsoskydd: Inom myndighetsuppdraget, förebyggande tillsyn hygieniska m.fl. anmälningspliktiga hälsoskyddsverksamheter

Status
Klar

Nämnden genomförde tillsyn på strandbad, bassängbad och hygieniska verksamheter med risk för blodsmitta (t.ex. tatuering, fotvård, piercing mm) enligt plan.

Inom strandbad genomförde nämnden tillsynen, granskade analysrapporter och fortsatte arbeta med att vidareutveckla samarbetet inom kommunen. Tillsynen av bassängbad genomförde nämnden enligt plan. Det innebär bland annat uppföljning av bristande vattenkvalitet och tidigare identifierad misstänkt risk för objektburen smitta. Nämnden genomförde tillsyn på bassängbad och ett informationsutskick till alla verksamheter med anledning av de nya allmänna råden för bassängbad som infördes i år som innebär skärpta samt nya riktvärden. Nämnden genomförde tillsyn på verksamheter som medför risk för blodsmitta (tatuerare, piercing m.m.) och solarier. Med anledning av en lagändring har nämnden fått in fler anmälningar av hygieniska verksamheter.

Nämnden bidrar genom sitt arbete till att förebygga och åtgärda hälsorisker.

Åtgärd: Hälsoskydd: Inom myndighetsuppdraget, förebyggande hälsoskyddstillsyn icke anmälningspliktiga hälsoskyddsverksamheter

Status
Klar

Nämnden genomförde tillsyn på gym och idrottsanläggningar enligt plan. Det innebär att 65 anläggningar besöktes.

Fler klagomål på inomhusmiljön i fastigheter och bostäder kom in och prioriterades framför förebyggande tillsyn. Nämnden genomförde även förebyggande tillsyn på fastigheter, bostäder och tillfälliga boenden för att förebygga risk för olägenheter som leder till klagomål. Nämnden bidrar på det sätt till att åstadkomma mer jämlika förutsättningar i boendemiljöerna.

Nämnden genomförde även tillsyn på tillfälliga boenden med fokus på hotell.

Samhällsbegränsningarna som infördes för att minska smittspridning av covid-19 medförde stängda dansgolv med minskat risk för bullerstörningar och höga ljudnivåer. Få aktiva förebyggande ljudmätningar genomfördes med anledning av många stängda dansgolv. Förvaltningen hanterade frågan om höga ljudnivåer i klagomål.

Åtgärd: Hälsoskydd: Projekt för minskad skadlig påverkan från radon i inomhusmiljön i flerbostadshus.

Status
Klar

Nämnden genomförde tillsyn av radonmätningar i flerbostadshus enligt plan. Tillsynen kommer att pågå i flera år framåt där 1 200 flerbostadshus ska granskas.

Genom tillsyn av radonmätningar i flerbostadshus bidrar nämnden till att minska risken för att människor utsätts för höga radongashalter i sina bostäder och bidrar till att åstadkomma likvärdiga förutsättningar i boendemiljöer med avseende till strålmiljön.

Åtgärd: Livsmedelskontroll: Inom myndighetsuppdraget, genomföra årsplanen för planerad livsmedelskontroll

Status
Klar

Livsmedelskontrollen bidrar till säkra livsmedel och sund konkurrens i Uppsala kommun. Kontrollplanen för livsmedelskontroll bedöms ha genomförts trots att det under april/maj var personlig lockdown vilket påverkade möjligheterna att utföra kontroll negativt. Totalt utfördes ca 1400 livsmedelskontroller. Kontrollen utfördes genom platsbesök eller med hjälp av digitala verktyg/telefoni för att genomföra kontrollen på ett mer smittsäkert sätt. Under 2021 genomfördes kontroll av flera av de nationella operativa mål som finns framtagna för livsmedelskedjan, bland annat inom fokusområdet säkert dricksvatten.

Åtgärd: Livsmedelskontroll: Utveckla livsmedelskontrollen så den blir mer verkningsfull.

Status
Klar

Förvaltningen har gjort en analys av vilka områden som kan förbättras inom livsmedelskontrollen och flera möjliga åtgärder har tagits fram. Åtgärderna kommer att genomföras under 2022 genom att implementera livsmedelsverkets riktlinjer för kontrollprocessen. Förvaltningen deltar i den nationella kosttillskottsgruppen som leds av Livsmedelsverket för att göra Sveriges och Uppsalas kosttillskottskontroll bättre och mer effektiv. I arbetsgruppen har det bland annat tagits fram stödmaterial inom t.ex. kosttillskottskontroll och råd för att få kontrollen effektivare när verksamheter har återkommande avvikelser.

Åtgärd: Livsmedelskontroll: Utveckla dricksvattenkontrollen

Status
Klar

Uppsala kommun är den av de kommuner i landet med absolut flest antal vattenverk. Både för vår egen skull och för att stötta andra kommuner driver nämnden ett omfattande arbete för att utveckla dricksvattenkontrollen. Förvaltningen deltar i den nationella dricksvattenkontrollgruppen som leds av Livsmedelsverket för att göra Sveriges och Uppsalas dricksvattenkontroll bättre och mer effektiv. I arbetsgruppen har det bland annat tagits fram stödmaterial för hur kontrollen kan bedrivas i under pandemin. Förvaltningen deltar även i samarbeten med andra kommuner och bistår även andra kommuner med material och stöd.

Åtgärd: Livsmedelskontroll: Information och rådgivning till de nya livsmedelsföretag som får tillsyn under första verksamhetsåret

Status
Klar

Förvaltningen arbetar aktivt med att ge extra information och stöd till nya livsmedelsföretag så att de få kännedom om vilka regelverk de behöver följa och vilket stöd de kan få av förvaltningen.

Åtgärd: Tillståndsenheten: Verka för ansvarfull försäljning av receptfria läkemedel, e-cigaretter och folköl.

Status
Klar

Genom bland annat yttre tillsyn verkar nämnden för en ansvarsfull försäljning. Den yttre tillsynen bedrivs genom besök på försäljningsställen. Arbetet har genomförts enligt plan.

Åtgärd: Tillståndsenheten: Verkar för en sund och säker spelmarknad

Status
Klar

Under perioden har två nya lotterier registrerats. Enheten bistår med rådgivning och kunskapsstöd vid förfrågningar samt genomför lotteridragningar i samarbete med lotterikontrollanter och föreningar. Arbetet har genomförts enligt plan.

Åtgärd: Tillståndsenheten: Verka för en ansvarsfull alkoholserving

Status
Klar

Nämnden verkar för en ansvarsfull alkoholserving genom tillståndsprövning, yttre och inre tillsyn samt genom kunskapsstöd till krögare och serveringspersonal. Arbetet har gått i enlighet med den plan som antogs av nämnden (planen var lägre än andra år på grund av de konsekvenser covid-19 fått för nämndens arbete). Enheten har under året bistått avdelningen för livsmedelskontroll med trängseltillsyn vilket tagit mycket tid i anspråk. Många verksamheter var också tillfälligt stängda eller hade så få gäster att yttre tillsyn enligt alkohollagen inte var meningsfull pga. restriktioner, exempelvis begränsningar av serveringstiderna (upphörde i juli). Kommunen beslutade att efterskänka tillsynsavgifterna för 2021 och 2022 på grund av pandemin för att underlätta för näringslivet och tillsynen finansierades i stället av kommunbidrag.

Åtgärd: Tillståndsenheten: Verka för en ansvarsfull tobaksförsäljning.

Status
Klar

Genom tillståndsprövning, yttre tillsyn, inre tillsyn och ett kontrollköpsprojekt har nämnden verkat för en ansvarsfull tobaksförsäljning. Den yttre och inre tillsynen har genomförts enligt plan.

Åtgärd: Hälsoskydd: Projekt för bättre inomhusmiljö i utsatta områden.

Status
Stoppad

Tillsynsinsatsen av bostäder i utsatta områden skjuts upp på grund av pandemin. Nämnden bedömer det som olämpligt med besök i privata bostäder.

Åtgärd: Verka för minskad spridning av covid-19.

Status
Klar

Nämnden har arbetat aktivt med rådgivning, information och tillsyn för att motverka spridning av covid-19. Under året genomförde nämnden 561 tillsynsbesök och tog emot 145 klagomål kopplade till trängsel. Sedan pandemins början har nämnden utfört 1 655 tillsynsbesök och tagit emot 629 klagomål. Nämnden har medverkat vid digitala träffar med såväl näringsliv som studentkårer och nationer. Nämnden har samverkat med andra myndigheter så som polis och länsstyrelse.

Uppdrag 9: Påskynda integrationen för en snabbare etablering av nyanlända och skapa förutsättningar för fler människor att försörja sig genom utbildning, arbete eller entreprenörskap.

Status
Klar

Åtgärd: Fortsätta att erbjuda provanställningar/anställningar genom olika typer av arbetsmarknadsåtgärder.

Status
Klar

Nämnden har anställt två nya personer och förlängt en tidigare anställning. Dessa personer arbetar med att på olika sätt stötta förvaltningen i sitt grunduppdrag som tillsynsmyndighet. Det handlar till exempel om att avlasta inspektörerna genom att ta över vissa administrativa arbetsuppgifter.

Tillkommande uppdrag: KS-BESLUT: Beakta integrationsrapporten och vidta åtgärder för en bättre integration i Uppsala

Status
Klar

Nämnden har anställt två nya personer och förlängt en tidigare anställning. Dessa personer arbetar med att på olika sätt stötta förvaltningen i sitt grunduppdrag som tillsynsmyndighet. Det handlar till exempel om att avlasta inspektörerna genom att ta över vissa administrativa arbetsuppgifter.

Inriktningsmål 5: Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete

Bedömning
Helt uppfyllt

Nämndmål: Vi har ett hållbart samhällsbyggande i Uppsala kommun

Bedömning
Helt uppfyllt

Åtgärd: Kommunala lantmäterimyndigheten: Inom myndighetsuppdraget, lantmåteriförrättningar

Status
Klar

Lantmäterimyndigheten har blivit påverkad av konsekvenser av covid-19 eftersom flertalet större förrättningar, där det krävs fysiska sammanträden, har blivit pausade. Det medför att myndigheten inte kan fatta beslut i förrättningarna. Det har lett till färre beslut i stora förrättningar och därmed något minskade intäkter. Efter de lättnader av restriktioner genomförs som infördes under hösten planerade myndigheten att genomföra fysiska sammanträden under slutet av året. Flertalet av dessa sammanträden genomfördes enligt plan.

Under pandemin har myndigheten genomfört digitala sammanträden där det varit möjligt och alla parter bedömt att det fungerat som ett fullgott alternativ för att uppnå ett rättssäkert resultat. Myndigheten avser att även efter pandemin fortsätta med digitala sammanträden eller hybridlösningar där det är möjligt.

Åtgärd: Kommunala lantmäterimyndigheten: Svara på bygglovsremisser

Status
Klar

Lantmäterimyndigheten svarade på samtliga bygglovsremisser.

Åtgärd: Kommunala lantmäterimyndigheten: Fortsätta och förbättra samarbetet med stadsbyggnadsförvaltningen

Status
Påbörjad

Kontinuerligt arbete bland annat kopplat till samråd med framför allt bygglov har genomförts under året. Medverkan i bygglovsinfo och bygglov på väg är pausad på grund av pandemin.

Uppdrag 11: Förbättra möjligheten till anställning för personer med funktionsnedsättning i kommunens verksamheter.

Status
Klar

Åtgärd: Förbättra möjligheten till anställning för personer med funktionsnedsättning på miljöförvaltningen.

Status
Klar

Nämnden bidrar till uppdraget genom att vara generös med extratjänster och alternativa anställningsformer.

Inriktningsmål 6: Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt lärande

Bedömning
Delvis uppfyllt

Nämndmål: Vi har en god och jämlik hälsa i Uppsala kommun

Bedömning
Delvis uppfyllt

Åtgärd: Hälsoskydd: Inom myndighetsuppdraget, förebyggande hälsoskyddstillsyn förskolor, skolor och fritidshem.

Status
Försenad

Nämnden genomförde förebyggande tillsyn på förskolor och fritidshem i stort enligt plan, dock kunde inga oanmälda platsbesök genomföras med anledning av pandemin.

Nämnden nådde inte det utsatta målet för skoltillsynen i sin helhet på grund av pandemin och resursförändringar. En omprioritering rörande ett större ärende gjordes för att åstadkomma att tidigare påpekade brister åtgärdas.

Genom tillsyn på skolor, förskolor och fritidshem bidrar nämnden till att verksamhetsutövaren efterlever sitt ansvar för bland annat inomhusmiljön i lokalerna, så att barnens hälsa inte påverkas negativt.

Åtgärd: Livsmedelskontroll: Inom myndighetsuppdraget, genomföra plan för livsmedelskontroll på skola och förskola.

Status
Klar

Kontroll av livsmedelshantering på skolor och förskolor har genomförts enligt plan. Små barn utgör en känslig konsumentgrupp och nämndens arbete bidrar till att säkerställa att barnen får en säker mat.

Inriktningsmål 7: Uppsala ska vara en äldrevänlig kommun och invånare med funktionsnedsättning ska uppleva trygghet, frihet och tillgänglighet

Bedömning
I hög grad uppfyllt

Nämndmål: Vi har en god hälsa i Uppsala kommun

Bedömning
I hög grad uppfyllt

Åtgärd: Hälsoskydd: Inom myndighetsuppdraget, förebyggande hälsoskyddstillsyn vård- och omsorgslokaler

Status
Försenad

Nämndmål: Nämndens verksamhet utvecklas i dialog med de vi möter i tillsyn, kontroller och förrättningar.

Bedömning
Helt uppfyllt

Åtgärd: Utforma grundläggande analog och digital samhällsservice och tjänster enligt principer för universell utformning så att de ska kunna användas av alla i största möjliga utsträckning utan behov av anpassning eller specialutformning.

Status
Klar

Nämndens arbete med att modernisera sina digitala ärendehanteringssystem och arbetssätt har genomförts enligt plan under året. Nu fortsätter utvecklingen av digitala lösningar i enlighet med förvaltningens framtagna digitala färdplan.

Inriktningsmål 8: Uppsalas invånare, organisationer och näringsliv ska vara delaktiga i att utforma samhället

Bedömning
Helt uppfyllt

Nämndmål: Nämndens verksamhet utvecklas i dialog med de vi möter i tillsyn, kontroller och förrättningar.

Bedömning
I hög grad uppfyllt

Åtgärd: Utveckla kundservice och bemötande

Status
Klar

Nämnden arbetar kontinuerligt med att utveckla kundservice och bemötande utifrån kommunens näringspolitiska mål om att erbjuda en god grundläggande service för sina medborgare och verksamheter.

Nämnden följer löpande upp hur servicen utvecklas genom ett Nöjd-Kund-Index (NKI). Miljöförvaltningen har de senaste åren haft höga NKI-värden för de fyra verksamhetsområden som ingår i mätningarna: miljöskyddstillsyn, hälsoskyddstillsyn, livsmedelskontroll och serveringstillstånd.

Resultatet för helåret 2020 publicerades i april 2021. Snittet för företagsärenden för miljöförvaltningens samtliga verksamhetsområden är 77, vilket ligger högre än snittet för Uppsala kommun som är 72 och rikssnittet för Sveriges samtliga kommuner som är 75.

Livsmedelskontroll (NKI 80) och serveringstillstånd (NKI 81) har fortsatt mycket höga resultat. Miljöskydd stärkte sitt resultat för företag (NKI 71). Ökningen är ännu större i bedömningen från offentliga verksamheter och privatpersoner. Hälsoskydds resultat för företagsärenden sjönk under året. Sänkningen bedöms kopplat till att avdelningen till stor del tvingats gå över till digital tillsyn och då behövt kräva in fler handlingar vilket kan upplevas som tyngre för företagen. Viss tillsyn, på bland annat äldreboenden, ställdes helt in. Bedömningen från offentliga verksamheter och privatpersoner är mer positiv. Utifrån resultatet har hälsoskydd anpassat sitt arbetssätt och genomfört vissa förändringar av den digitala tillsynen. Lantmäterimyndigheten genomförde en så kallad grundmätning i slutet av 2020. Under 2021 gick myndigheten genom resultatet och utfallet har använts vid framtagande av nya, eller revidering av befintliga, rutiner. Resultatet kommer också att ligga till grund för hur myndigheten ska arbeta efter pandemin. Både kopplat till sammanträden och möjligheten att genomföra dessa digitalt även framöver, men också i hur myndigheten arbetar internt.

För att utveckla nämndens kundservice och bemötande genomfördes under höstens förvaltningsdagar en inspirationsföreläsning för att lyfta frågor kring bemötande och kundservice. I den ingick även näringslivskunskap. Förvaltningsdagarna följdes sedan upp genom workshops på avdelningarna för att tillsammans diskutera hur man kan

arbete med och utveckla kommunikation, klarspråk, service och bemötande. Utbildnings- och workshopsatsningen genomfördes i samarbete med Näringslivsavdelningen.

Förvaltningen fortsatte analysen av resultatet från djupintervjuer av företag som varit i kontakt med nämnden för att identifiera utvecklingsområden. Intervjuerna genomfördes som en del av Uppsala kommuns arbete med företagservice och syftade till att ge en djupare förståelse för hur verksamheter i kommunen upplever förvaltningens service, bemötande och kommunikation. Genom föreläsningar och grupparbeten identifierades förändringsbehov och förbättringsförslag.

Vad gäller åtgärden om muntlig kommunikering av negativa beslut för näringsidkare i handlingsplanen för näringslivsprogrammet så har nämnden genomfört en analys. Resultatet visar att det är sällan nämnden avslår något helt men nämnden förenar ofta sina beslut om anmälan eller tillstånd med olika försiktighetsmått. Försiktighetsmått kan till exempel handla om olika typer av skyddsavstånd, att en åtgärd ska genomföras en viss tid på året eller extra skyddsåtgärder för att minska risken med åtgärden. De ytterst få gånger nämnden avslår något helt föregås det av muntlig kommunikation.

Förvaltningens ledningsgrupp, verksamhetsutvecklare och utvalda handläggare har deltagit i kommunens pilotutbildning Företagandes villkor och kommit med förslag om hur den kan utvecklas.

Arbete pågår med klarspråkning av mallar som används i nämndens myndighetsutövning och arbete pågår även med att tillgängliggöra mer information på uppsala.se.

För att tillgängliggöra information och föra dialog med förvaltningens olika målgrupper inventerar förvaltningen vilka språk medarbetarna kan kommunicera på.

På så sätt bidrar nämnden till kommunens näringslivsprogram.

Åtgärd: Nämnden ska ligga i framkant genom tillitsskapande dialog och kommunikation. All kommunikation ska vara tillgänglig, begriplig och användbar för alla. Vårt bemötande utgår från respekt för alla människors lika värde.

Status
Klar

Nämnden fortsatte arbetet med att ta fram ny och uppdatera befintlig information på uppsala.se. Exempel på detta är Algbloomning, bakterier och badklåda, Information till restauranger och serveringsställen samt Lantmäteriförrättning i Uppsala kommun.

Internkommunikationen var ett prioriterat område med anledning av covid-19, digitalisering och nytt ärendehanteringssystem (Ecos2) samt på den kommande flytten till stadshuset. Regelbundna nyheter publicerades på Insidan. Arbetet med att se över och revidera strukturen på de interna sidorna avslutades.

Arbetet med att uppdatera nämndens externa informationsmaterial fortsatte. Nytt informationsmaterial togs fram, till exempel Bra att veta för dig som har serveringstillstånd, Ändrade regler för serveringsställen samt Regler från 1 juli för serveringsställen. Nämnden tog även fram tryckt material kopplat till olika informationsinsatser, till exempel affischer och informationsblad om algbloomning och badvatten.

Det sker löpande arbete med att klarspråka all information. Några exempel är årets förvaltningsdagar som bland annat handlade om kommunikation och bemötande som ger bra service där förvaltningens medarbetare fick ökad insikt och konkreta tips och tricks att använda sig av. Därefter anordnades avdelningsspecifika workshops där man diskuterade mer specifika frågor och övade. Nästa steg är individuella coaching samtal för samtliga på förvaltningen under våren 2022.

Inför byte av ärendehanteringssystem från ECOS1 till ECOS2 så klarspråkade förvaltningen 39 dokument.

Flera aktiviteter och workshops har skett under perioden. Ett exempel är information/workshop om värdet med proaktiv kommunikation.

Nämnden arbetade med proaktiv mediehantering där vanligt förekommande frågor sammanställdes i frågor och svar (FAQ). Nämnden publicerade 9 nyheter på uppsala.se. Av dessa handlade flertalet om avrådanden om bad. Informationsmöte med ledningsgrupp om värdet med proaktiv kommunikation. Arbetet fortsätter under 2022.

Flera informationsinsatser har skett under perioden, bland annat information på Insidan, veckomöten med hela förvaltningen samt avdelningsspecifika möten.

Åtgärd: Fortsätta utvecklingen av digitala lösningar inom nämndens verksamheter.

Status
Påbörjad

Nämnden har arbetat aktivt med att se till att det finns bra kartverktyg som stöd i arbetet både på kontor och i fält. Dessutom har ett arbete genomförts som kopplar GIS till det nya ärendehanteringssystemet. Det kvarstår arbete för att slutföra e-arkivlösning för KLM.

Åtgärd: Förvaltningen arbetar för att modernisera sina digitala ärendehanteringssystem.

Status
Klar

Nämndens arbete med att modernisera sina digitala ärendehanteringssystem och arbetssätt har genomförts enligt plan under året. Nu fortsätter utvecklingen av digitala lösningar i enlighet med förvaltningens framtagna digitala färdplan och kommunens handlingsplan för digital transformation (jämför digitaliserade processer och flöden).

Uppdrag kvar från 2019: Ta fram en informationshanteringsplan som utifrån verksamheternas processer stödjer en effektiv, rättssäker och digital informationshantering

Status
Klar

Nämnden har genomfört uppdraget genom åtgärder som utfördes 2019.

Uppdrag 19: Öka kunskapen om och utarbeta en systematik för att skapa likvärdiga möjligheter för invånarna att vara delaktiga i utvecklingen av Uppsala.

Status
Påbörjad

Åtgärd: Nämnden säkerställer att medarbetare och chefer har kompetens för att driva antidiskrimineringsarbetet framåt.

Status
Klar

Nämnden genomförde en informationsinsats om mänskliga rättigheter på årets förvaltningsdagar. Nämnden ser att det är ett flerårigt arbete.

Inriktningsmål 9: Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala

Bedömning
I hög grad uppfyllt

Kommungemensamt HR-nämndmål: Kommunen ska ha ett hållbart och hälsofrämjande arbetsliv

Bedömning
Helt uppfyllt

Åtgärd: Säkra kvaliteten i förvaltningens arbetsmiljöarbete.

Status
Klar

Nämnden har under en provperiod tillsatt enhetsledare vid två avdelningar. Syftet var att skapa en bättre arbetsmiljö för så väl medarbetare som chefer liksom förutsättningar för effektivare arbete. Två utvärderingar har genomförts under året. Utvärderingen av uppdragen som enhetsledare på Livsmedelskontrollen resulterade i några justeringar i enhetsledarnas uppdrag. Motsvarande utvärdering på avdelningen för hälsoskydd och VA/områdesskydd resulterade inledningsvis till vissa mindre justeringar av uppdragen och uppdragen försvann vid årsskiftet genom en organisationsförändring. Förändringen innebär att avdelningen delas upp i två avdelningar från 1 januari 2022. Förändringen syftar till att förbättra förutsättningarna för både medarbetare och chef att göra ett bra arbete. Genom att färre medarbetare delar på en chef säkras medarbetarens tillgång till chefen och chefen får större möjlighet att hinna med sin ledar- och chefsroll.

Avdelningarna har som en del av arbetet med resultatet från medarbetarundersökningen tagit fram eller reviderat befintliga handlingsplaner. Nämnden har tagit fram en riskbedömning kopplat till arbetsmiljö och covid-19 som regelbundet följs upp under året. Nämnden har under året arbetat med aktiviteter kopplat till stadshusflytten för att få medarbetare att känna sig trygga i förändringsprocessen.

Kommungemensamt HR-nämndmål: Kommunen ska ha ett kulturbärande ledar- och medarbetarskap, som möjliggör verksamhetsutveckling och medledarskap

Bedömning
Helt uppfyllt

Åtgärd: Utveckla ledarskap

Status
Klar

Förvaltningens chefer har genomgått en kartläggning av sitt ledarskap via en modell som heter Lead Forward. Utifrån resultatet av kartläggningen har eventuella aktiviteter lagts in i en utvecklingsplan som samtliga chefer har tagit fram under 2021. Enhetsledarna har erbjudits att gå ledarutbildningar under hösten.

Utveckla medarbetarskap

Status
Klar

Ett arbete med att ta fram individuella utvecklingsplaner har påbörjats och cheferna har fått en genomgång av dokument som kan användas. Förvaltningens chefer kommer att ta fram utvecklingsplaner först, därefter kommer medarbetarna att ta fram utvecklingsplaner som nästa steg.

Nämndmål: Säkra kompetensförsörjningen genom att genomföra åtgärder för att behålla och rekrytera kompetenta medarbetare.

Bedömning
Delvis uppfyllt

Åtgärd: Säkra strategisk och långsiktig hållbar kompetensförsörjning

Status
Påbörjad

Nämnden har fått information om kommande arbete med att ta fram en ny kompetensförsörjningsplan och fortsatt arbete och färdigställande sker under 2022.

Förvaltningen har påbörjat ett arbete med att inventera vilka kompetenser livsmedelskontrollen behöver och besitter. Underlag ska användas vid rekryteringar och utgöra prioriteringsunderlag vid kompetensutveckling. Arbetet fortsätter 2022.

Kommunala lantmäterimyndigheten har medverkat i undervisningen på lantmäteriprogrammet på Gävle högskola och lantmäteriprogrammet på Uppsala universitet.

Nämnden bidrar till handlingsplanen för äldrevänlig kommun genom att ha flera medarbetare som är 68+.

Särskilda frågor om coronaviruset covid-19

Scenario: En succesiv återgång till normal verksamhet enligt nationella rekommendationer och kommunens lokala anpassningar. Bedöm utifrån gällande förhållande per sista december.

Utgå från scenariot och beskriv kortfattat hur pandemin påverkat er verksamhet och vilka erfarenheter verksamheten har fått under året. Beskriv också vilka utmaningar och möjligheter verksamheten står inför år 2022 med anledning av covid-19.

Svar

Påverkan verksamhet 2021

Nämndens verksamhet bedrivs med anpassningar och förändringar sedan mars 2020. Pandemin fortsatte under året att påverka nämndens verksamhet. Större delen av medarbetarna arbetade hemifrån och bedrev digital tillsyn hos verksamheter där det var möjligt.

Från januari till mitten av april 2021 bedrevs tillsyn, kontroll och förrättningar på samma sätt som under hösten 2020. Det innebar mer tillsyn utomhus och digitalt. Arbetet utfördes utifrån den arbetsmiljörutin som tagits fram på förvaltningen utifrån en genomförd riskanalys. Av smittskyddsskäl sköts viss tillsyn fram till hösten 2021. Under april till juni infördes personlig lock down på grund av den ökade smittspridningen. Under den perioden genomfördes inte någon tillsyn inomhus med undantag för trängselkontroll, utredning av matförgiftningar och uppföljning av klagomålsärenden.

Hälsoskyddstillsynen påverkades i hög utsträckning av pandemin under året då flera verksamheter inte tog emot externa besök (skolor, förskolor och vårdboenden).

Kommunala lantmäterimyndigheten tvingades skjuta upp flera sammanträden i större förrättningar vilket ledde till att handläggningen inte kunde fortskrida som planerat.

Till följd av covid-19 fick nämnden ansvar för tillsyn enligt regelverket om trängsel på serveringsställen. Under året genomförde nämnden 522 tillsynsbesök och tog emot 145 klagomål kopplade till trängsel. Sedan pandemins början har nämnden utfört 1 570 tillsynsbesök och tagit emot 629 klagomål.

Erfarenheter under året

Pandemin har tydliggjort behovet av att snabbt kunna ställa om till nya sätt att arbeta och vara beredd på att genomföra nya uppgifter. Förvaltningen har identifierat beredskap i en föränderlig omvärld som en strategiskt viktig fråga. Förvaltningen behöver vara redo att möta förändrade behov och ha så väl kapacitet och arbetssätt för att ta sig an nya ansvarsområden.

Digital tillsyn kommer även fortsättningsvis att användas som ett komplement till fysiska tillsynsbesök. Omställningen till ett mer digitalt arbetssätt kommer att underlätta när förvaltningen börjar att arbeta i Stadshuset 2022.

Frånvaron av riktiga möten mellan människor har påverkat den fysiska och psykosociala arbetsmiljön negativt för många av förvaltningens medarbetare. Det har varit utmanande att introducera nya medarbetare på ett bra och effektivt sätt. Det är svårt att bygga nya relationer och lära känna kollegor som man bara träffar digitalt. Det tar längre tid att lära sig ett nytt jobb när man inte är en del av arbetsgruppens dagliga

diskussioner i tid och rum. Det är viktigt för nämnden att behålla personal och kompetens även under utmanande förhållanden. För att vara en attraktiv arbetsgivare är det därför centralt att fortsätta dialogen och arbetet med medarbetarna kring en god arbetsmiljö.

Utmaningar och möjligheter som verksamheten står inför 2022 med anledning av covid-19

Förvaltningen ser utmaningar med att redan 2022 hantera alla de konsekvenser för verksamheten som pandemin orsakat. Vi bemannar upp för att kunna ta igen de tillsyns- och kontrollskulder som uppkommit när verksamhetsutövare har betalat för årlig tillsyn/kontroll som förvaltningen inte kunnat genomföra under pandemin, men det är ett omfattande arbete att ta igen under ett år. Kommunala lantmäterimyndigheten har inte kunnat genomföra stora sammanträden vilket lett till paus i vissa förrättningar som nu behöver återupptas när restriktionerna så tillåter.

Förvaltningen noterar också en trötthet hos medarbetarna kopplat till de påfrestningar som pandemin inneburit på alla plan. Det kan komma att ta tid att landa i blandningen av nya och gamla arbetssätt och det finns sannolikt olika bilder kring vad vi förväntar oss av varandra och hur nya hybrida lösningar ska genomföras i praktiken.

Utmaningarna till trots ser förvaltningen att hybriden mellan arbete på plats och digitalt är en möjlighet till ett mer flexibelt arbetsliv där arbetet utförs på den plats som är mest lämplig för uppgiften. Det borde leda till mer effektivt arbetssätt och mer nöjda medarbetare. Digital tillsyn kommer även fortsättningsvis att användas som ett komplement till fysiska tillsynsbesök.

Särskilda frågor om synpunktshantering

I vilken utsträckning har ni systematiska arbetssätt för att hantera synpunkter i enlighet med riktlinjen för synpunktshantering?

1. I hela verksamheten, förklara kort hur ni arbetar med detta.

2. I delar av verksamheten, förklara kort hur ni arbetar med detta.

Nämnden hanterar löpande synpunkter, förbättringsförslag och klagomål. Från och med hösten 2020 finns en förvaltningsgemensam rutin framtagen som syftar till att åstadkomma en likvärdig, effektiv och systematisk hantering av synpunkter och anmälan om fel och avvikelser inom miljöförvaltningen. Under året har endast en synpunkt hanterats enligt den fastställda rutinen. Förvaltningen kommer under början av 2022 att informera alla medarbetare om syftet och vikten av systematisk synpunktshantering. Varje avdelningschef kommer att följa upp att synpunkter inom det egna verksamhetsområdet hanteras enligt beslutad rutin.

3. Inte alls. Motivera varför.

Finns några hinder för att arbeta i linje med riktlinjen för synpunktshantering? Beskriv kort vad de består i.

Nämnden ser fram emot resultatet från det kommungemensamma projektet med digital synpunktshantering som vi hoppas och tror ska leda till att fler synpunkter kommer in på ett enklare sätt.

Vilka är de 3-5 viktigaste förbättringsområdena ni har identifierat utifrån inkomna synpunkter? Har ni planerat för eller vidtagit några större åtgärder utifrån dessa förbättringsområden?

Nämnden hanterar löpande synpunkter, förbättringsförslag och klagomål men hanteringen genomfördes under 2021 inte på ett tillräckligt systematiskt sätt för att möjliggöra uppföljning.

Nämnd
Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Datum:
2022-01-27

Nämndbehandlad/nämndbehandlas:
2022-03-02

Handläggare:
Mazén Sliwa

Bokslut 2021

Miljö- och hälsoskyddsnämnden				
Belopp i miljoner kronor	Kommunbidrag g 2021	Resultat		
		Bokslut 2021	Bokslut 2020	Helårsprognos 202108
Politisk verksamhet	1,2	-0,4	-0,4	-0,4
infrastruktur, skydd m.m	24,4	1,1	-0,1	-0,3
Övriga verksamheter	0,0	0,0	0,1	0,0
Nämnden totalt	25,5	0,8	-0,4	-0,6

	KF-budget 2 021,0	Bokslut 2 021,0	Bokslut 2 020,0	Helårsprognos 202 108,0
Investeringar	0,1	0,0	0,0	0,0

Nämndens analys – sammanfattning

Nämnden redovisar ett överskott om 0,8 miljoner kronor för räkenskapsåret 2021 vilket innebär en positiv avvikelse om 0,8 miljoner kronor mot budget samt 1,4 miljoner kronor mot helårsprognosen. Det positiva resultatet beror på högre intäkter i form av riktade statsbidrag motsvarande totalt 2,5 miljoner kronor där 0,6 miljoner kronor av dessa inte var kända vid helårsprognos efter sommaren och 1,3 miljoner kronor inte var kända vid budgetarbetet. Bidragen har balanserat de minskade tillsyns- och kontrollintäkterna som uppstått på grund av pandemin och den trängseltillsyn som tryckt undan annan avgiftsfinansierad tillsyn och kontroll. Avvikelsen beror även på lägre verksamhetskostnader, bland annat till följd av vakanta tjänster och lägre kostnader för utbildning, konferenser och externa konsulter. Nämndens totala kostnader var 0,4 miljoner kronor lägre än helårsprognos samt två miljoner kronor lägre än budget.

Effekter av covid-19

Pandemin har påverkat nämnden genom att tillsyn utifrån miljöbalken och kontroll utifrån livsmedelslagen i vissa delar inte har kunnat utföras alls och i andra delar fick utföras på nya sätt. Eftersom allt tillsyns- och kontrollarbete som fakturerats under året som årliga avgifter, inte har kunnat utföras fullt ut så har en tillsyns- och kontrollskuld uppstått. Skulden uppgår vid årets slut till totalt till 1,7 miljoner kronor vilket är en minskning från 2,2 miljoner kronor 2020. Dessa medel har överförts till kommande år då tillsynen och kontrollen kommer att utföras.

Resultat per verksamhet

Politisk verksamhet

Nämndens redovisar ett negativt resultat på minus 0,4 miljoner kronor för helåret vilket är i linje med budget. Det negativa utfallet beror på att det adresserade kommunbidraget inte täcker nämndens ökade kostnader för politiken (sedan 2018 har antal ledamöter ökat jämfört med föregående mandatperiod). Pandemin har medfört att den politiska verksamhetens kostnader för resor, kompetensutveckling och representation varit lägre än budgeterat.

Infrastruktur, skydd m.m.

Årets resultat för verksamheten infrastruktur, skydd m.m. redovisar ett överskott om 1,1 miljoner kronor. Avvikelsen beror på högre intäkter i form av riktade statsbidrag, besparingar samt lägre personalkostnader.

Investeringar

Nämnden har inte genomfört några investeringar under 2021.

Miljö- och hälsoskydds nämnden

Nämndbehandlas:
2022-03-02Diarienummer:
MHN-2021-00087Handläggare:
Kristin Svensson, Mazen Sliwa

Miljö- och hälsoskydds nämndens sammanställda analys inför årsredovisningen

Miljö- och hälsoskydds nämndens uppdrag är att skapa en god livsmiljö och hållbar samhällsutveckling i Uppsala kommun. Det gör nämnden genom tillståndsgivning, tillsyn, kontroll och förrättningar inom nämndens olika verksamhetsområden. Nämnden arbetar också förebyggande genom att sprida information, ge råd och anvisningar.

Nämnden svarar för prövning och tillsyn enligt miljöbalken, strålskyddslagen, livsmedelslagen, alkohollagen, lotterilagen, spellagen, lagen om tobak och liknande produkter, lagen om handel med vissa receptfria läkemedel samt för den kommunala lantmäterimyndigheten.

Viktiga händelser under året

Nämnden genomförde samhällsviktig verksamhet trots pågående pandemi

Utöver de viktiga händelser som beskrivs det här kapitlet så vill nämnden även rikta uppmärksamhet på genomförandet av nämndens grunduppdrag.

Nämndens grunduppdrag i siffror

- 1 360 inspektioner utifrån miljöbalken av miljöfarliga verksamheter, hälsoskydd och enskilda avlopp, både på plats och genom digital tillsyn.
- 561 tillsynsbesök på trängsel och hanterade 145 klagomål.
- 336 tillstånd för enskilt avlopp.
- granskning av 450 badvattenprover från bassängbad och strandbad.
- granskning och registrering av 1 500 radonmätningar för 222 flerbostadshus.
- 1 400 livsmedelskontroller.
- kontroller av samtliga 450 tillståndshavare (serveringstillstånd och tobak).
- 170 tillsynsbesök gällande serveringstillstånd.
- 100 tillsynsbesök på detaljhandel (tobak, folköl och receptfria läkemedel).
- 244 lantmäteriförrättningar.

Åtgärder med anledning av covid-19

Nämndens verksamhet bedrivs med anpassningar och förändringar sedan mars 2020. Pandemin fortsatte under året att påverka nämndens verksamhet. Större delen av medarbetarna arbetade hemifrån och bedrev digital tillsyn hos verksamheter där det var möjligt. Digital tillsyn kommer även fortsättningsvis att användas som ett komplement till fysiska tillsynsbesök. Omställningen till ett mer digitalt arbetssätt kommer att underlätta vid flytten till Stadshuset.

Förvaltningen arbetade för att upprätthålla den interna kommunikationen och genomförde tydliga prioriteringar löpande i verksamheten utifrån rådande förutsättningar.

Trängseltillsyn

Till följd av covid-19 fick nämnden ansvar för tillsyn enligt regelverket om trängsel på serveringsställen. Under året genomförde nämnden 561 tillsynsbesök och tog emot 145 klagomål kopplade till trängsel. Sedan pandemins början har nämnden utfört 1 655 tillsynsbesök och tagit emot 629 klagomål.

De olika regelverk som gällt under perioden fokuserade på att varje serveringsställe behöver säkerställa att det inte uppstår trängsel och därmed stor risk för spridning av covid-19. Nämnden genomförde tillsyn och utformade löpande anpassad information till företagare på uppsala.se. Utöver detta medverkade nämnden även på myndighetsgemensamma informationsmöten för Kuratorskonventet (studentnationerna) samt ett nybildat ”krögarråd” och informationsmöten i Citysamverkans regi. Nämnden har även hjälpt företagare genom att ge råd och stöd med tolkning av regler allt eftersom restriktionerna ändrats.

Upstart av arbete mot illegal verksamhet genom myndighetssamverkan

Nämnden arbetade med att etablera stärkt tillsyn mot misstänkt illegal verksamhet genom myndighetssamverkan som ett nytt arbetsområde inom nämndens grunduppdrag. Arbetet kommer att genomföras i samband med nämndens ordinarie tillsyn och kontroll. Nämnden har börjat bygga upp sin kompetens och ta fram arbetssätt och rutiner genom att kartlägga andra kommuner och myndigheters arbete och samla in erfarenheter från andra pågående satsningar inom område. Inom arbetet mot illegal verksamhet deltog nämnden i en myndighetsövergripande tillsynsinsats på massageinrättningar tillsammans med Polisen, Skatteverket och Arbetsmiljöverket. Nämnden har påbörjat planeringsarbetet inför 2022 och har påbörjat sitt arbete med att skapa nätverk inom området med andra tillsynsmyndigheter. Nämnden har till exempel skapat kontakt med miljöbrottspolisen i Region Mitt för att diskutera och utbyta erfarenheter kring illegal verksamhet.

Service och bemötande

Hela förvaltningen genomförde en utbildnings- och workshopsatsning om bemötande/service och näringslivskunskap i samarbete med näringslivsavdelningen. Arbetet fortsätter nästa år med individuell coachning.

Förvaltningens ledningsgrupp, verksamhetsutvecklare och utvalda handläggare har deltagit i pilotutbildningen Företagandes villkor och kommit med förslag om hur den kan utvecklas.

Utöver löpande NKI-arbete har förvaltningen under året fortsatt analysen av resultatet från djupintervjuer av företag som varit i kontakt med nämnden för att identifiera utvecklingsområden. Utifrån analysen formuleras åtgärder och aktiviteter till verksamhetsplanen. Nämnden arbetar med datadriven förvaltning och digitalisering i enlighet med sin framtagna digitala färdplan för att bidra till utvecklingen av digitala tjänster som förenklar för näringslivet utifrån företagets behov. Arbeta pågår med klarspråkning av mallar som används i nämndens myndighetsutövning och arbete pågår även med att tillgängliggöra mer information på uppsala.se.

Nytt ärendehanteringssystem – viktigt steg för verksamhets- och digital utveckling

Förvaltningen har under året implementerat ett nytt och modernt diarie- och ärendehanteringssystemet för verksamhetsområdena livsmedelskontroll, miljöskydd, hälsoskydd, enskilt vatten och avlopp samt områdesskydd. Projektet har varit en viktig del i miljöförvaltningens verksamhetsutveckling och innebär att förvaltningen nu har de rätta förutsättningarna för att kunna arbeta i stort sett helt digitalt.

Systemet innebär även att förvaltningen i början av 2022 får nya och moderna e-tjänster som bidrar än mer till en mer pappersfri verksamhet. Det nya systemet kommer på sikt även att kopplas mot e-arkiv för digital arkivering av handlingar.

Arbete med digital utveckling

Förvaltningen fortsatte arbetet i enlighet med den digitala färdplanen. Övergången till digitala arbetssätt och en papperslös arbetsplats ställer högre krav på kartlagda och enade arbetsprocesser. Under perioden har därför ett stort arbete genomförts med att kartlägga förvaltningens processer tillsammans med konsultstöd. Materialet kommer nu fortsätta bearbetas och fördjupas för att därigenom bidra till ännu bättre digitala flöden som gagnar verksamhetsutövarna.

Det omfattande arbetet med att skanna in förvaltningens handlingar har fortlöpt under året och majoriteten av miljöförvaltningens akter kan nu hanteras helt digitalt. Där så är möjligt har fysiska signaturer ersatts av digitala stämplor och e-tjänsterna för tillståndsenheten har uppgraderats.

Under perioden har även utredning om e-arkivlösning för lantmäterimyndighetens verksamhet påbörjats.

Uppföljning visar på lyckat införande av organisation för utökad beredskap

Förvaltningen har sedan februari 2020 en organisation för utökad beredskap som säkerställer att förvaltningens kompetens finns tillgänglig dygnet runt. Ca 11 medarbetare turas om att bemanna den utökade beredskapsorganisationen. Fackliga parter och företrädare för förvaltningen har sedan uppstarten av organisationen haft återkommande uppföljningsmöten. En del i uppföljningen har varit en enkät som under hösten gick ut till medarbetarna som bemannar organisationen. Där framkom att samtliga medarbetare upplevt att det varit mycket eller mestadels positivt att vara med i den utökade beredskapsorganisationen. Ord som används för att beskriva organisationen är kompetenshöjande, motiverande, roligt och lärorikt. Det kom även fram förslag på utbildningar, lästips och att göra iscensatta övningar. Grundtonen är mycket positiv och uppföljningen visar att medarbetare gärna vill vara delaktiga och fortsätta i beredskapsorganisationen.

Stärkt beredskapsarbete

Nämndens krisberedskap har stärkts under de senaste åren och arbetet fortsatte under 2021. Nämnden har under året deltagit i flera utbildningar som till exempel säkerhetsskyddsanalys, stabsmetodik och kontinuitetshantering. Nämnden har initierat arbetet med civilt försvar genom att delta i informationsmöten som enheten för krisberedskap och civilt försvar har genomfört och arbetet kommer att fortsätta under 2022.

Nämnden deltog även under året i en seminarieövning, som leddes av Länsstyrelsen i Halland, kring ett kärnkraftsutsläpp (Falken).

Utöver utbildningar har nämnden reviderat ledningsplanen för allvarlig störning, bland annat har krisledarens funktion förstärkts med en krisledarassistent och en bemanningsplan för krisledningsgruppen har tagits fram. Ett virtuellt krisledningsrum har skapats som kan aktiveras vid en allvarlig störning.

Genom nämndens utökade beredskapsorganisation som infördes i början av 2020 har miljöförvaltningen varit nåbar dygnet runt och har kunnat bistå bland annat räddningstjänsten med miljökompetens vid utsläpp till vatten och luft, som till exempel vid olyckor med utsläpp av diesel och vid bränder.

Under året har nämndens beredskapsfunktion hanterat 12 händelser. Dessa har till majoritet utgjorts av utsläpp av drivmedel och hydrauloljor från bilar och lastbilar efter olyckor (runt 70 procent). Resterande händelser har rört bränder (bil, båt och en skrotverksamhet). Under året har nämnden åkt ut i fält på platsbesök i 70 procent av larmen. Resten har hanterats genom telefonkontakt med räddningstjänsten och Uppsala Vatten och avfall AB.

Nationell strategi för tillsyn enligt miljöbalken

Under året fastställdes den första nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken. Den nationella strategin är ett gemensamt verktyg för att uppnå en effektiv och likvärdig tillsyn. Tillsynen är ett viktigt styrmedel för att säkerställa syftet med miljöbalken och därmed främja en hållbar utveckling utifrån miljömålen. Miljöförvaltningen har varit delaktig i arbetet med att ta fram den nationella strategin.

Målgruppen för strategin är tillsynsmyndigheterna; kommuner, länsstyrelser och Försvarsinspektören för hälsa och miljö. Strategin syftar till att främja tillsyn inom områden som ur ett nationellt perspektiv är extra angelägna under strategins period. En ökad tydlighet gynnar att myndigheternas samlade resurser och kompetens används effektivare, bidrar till en ökad likvärdighet i tillsynen och underlättar planering av tillsyn. Strategin innehåller sex tillsynsområden. Förutom att peka ut viss tillsyn under perioden lyfter strategin också fram andra åtgärder som stärker fokusområdena, exempelvis tillsynsvägledning. Den nationella strategin kommer att utgöra ett värdefullt underlag för nämndens prioriteringar av tillsyn de närmaste åren.

Tillsyn på skolor - brister i inomhusmiljön

Nämnden har under året arbetat med förebyggande tillsyn på skolor men även med att följa upp tidigare identifierade brister. Med anledning av kvarstående brister i inomhusmiljön på Kvarngårdsskolan förelade nämnden om ett förbud att använda en del av verksamhetens lokaler. Ärendet överklagades av Skolfastigheter AB och ligger för närvarande hos Mark och miljödomstolen för avgörande.

Skärpta riktvärden för badvattenkvalitet

Under året publicerade Folkhälsomyndigheten nya allmänna råd om bassängbad vilket medförde bland annat nya och skärpta riktvärden för badvattenkvaliteten. Med anledning av de nya allmänna råden sammanställde nämnden de viktigaste ändringarna i ett utskick till verksamhetsutövarna. I en dialog med verksamheterna gjorde nämnden en bedömning av nya provtagningsplaner. Nya riktvärden för bland annat trihalometan och skärpta riktvärden för bundet klor ledde till att flera verksamheter behövde arbeta med att förbättra vattenkvaliteten avseende desinfektionsbiprodukterna vilket ställer höga krav på verksamhetens egenkontroll och reningsanläggningen.

Hygien och smittspårning en viktig del av nämndens ansvarsområde

Folkhälsomyndigheten publicerade en ny vägledning för smittspårning och undanröjande av objektburen smitta. Vid smittspårning av objektburen smitta ansvarar nämnden för att spåra smittkällan genom att ta prover från olika källor, till exempel duschar och tappställen. Nämnden ska därför ha beredskap och rutiner för utredning, provtagning och uppföljning av smittspårningen. Nämnden genomförde under året smittspårning av Legionella på två av Uppsalas äldreboenden. Vid smittspårning arbetar nämnden tätt ihop med verksamheten, Smittskydds enheten, labb och Folkhälsomyndigheten. Legionella påvisades och nämnden bidrog till att saneringsåtgärder omgående påbörjades.

Rekord i antal ansökningar om tillstånd till nytt enskilt avlopp

Många fastighetsägare måste på grund av att de har så bristfälliga avlopp ansöka om tillstånd till nytt enskilt avlopp. En ökad tillsyn i kombination med ökat byggande på landsbygden har gjort att ansökningar om nya enskilda avlopp har ökat kraftigt under 2021. Nämnden har haft svårt att möta upp med resurser lika snabbt som den ökning av ansökningar som skett under året. Resultatet har blivit att väntetiden för handläggning ökat.

Plan för hållbar vatten- och avloppsförsörjning

VA-planen för hållbar vatten- och avloppsförsörjning i hela kommunen är nu beslutad och är ett centralt underlag både för hur nämndens framtida tillsyn ska utformas och för fastighetsägare som behöver tydlighet och förutsägbarhet kring var och när kommunalt avlopp kommer att byggas ut.

Förberedelser inför flytt till Stadshuset

Flytten till det nya Stadshuset innebär inte bara en fysisk flytt utan även förberedelser inför nya arbetssätt. Förvaltningen skapade en flyttorganisation med en flyttgeneral och utsedda flyttkoordinatorer ute på avdelningarna. Förvaltningen beslutade en nulägesanalys, en riskanalys ur arbetsmiljösynpunkt (tillsammans med samverkan och skyddsombud) och arbetade fram en utvecklingsplan.

I utvecklingsplanen identifieras att en stor del av förvaltningens förändringsbehov handlar om att utveckla nya arbetssätt. Förvaltningen behöver öka sin digitala kunskap och säkerställa att vi har rätt system som hjälper oss i utvecklingen. Utvecklingsplanen omfattar önskat läge, nuläge och planerade aktiviteter för att möta behoven för tre områden:

- Analoga arbetssätt och digitalisering
- Hantering av befintligt analogt material
- Nya arbetssätt, mötesformer och lokaler

Förvaltningens arbetssätt med utvecklingsplanen har uppmärksammats centralt i kommunen lyftes fram som exempel i det centrala flyttprojektet.

Organisationsförändring för att säkra medarbetares tillgång till chef

Under året har förvaltningen beslutat och förberett en organisationsförändring som innebär att avdelningen för hälsoskydd och VA/områdesskydd kommer att delas i två avdelningar från 1 januari 2022. Avdelningen har haft en vikarierande avdelningschef och inför dennes avgång, rekryterades två nya chefer. Förändringen syftar till att förbättra förutsättningarna för både medarbetare och chef att göra ett bra arbete. Genom att färre medarbetare delar på en chef säkras medarbetarens tillgång till chefen och chefen får större möjlighet att hinna med sin ledar- och chefsroll. De två nya cheferna är interna rekryteringar.

Måluppfyllelse under året

Miljö- och hälsoskyddsnämnden				
Belopp i miljoner kronor	Kommunbidrag 2021	Resultat		
		Bokslut 2021	Bokslut 2020	Helårsprognos 202108
Politisk verksamhet	1,2	-0,4	-0,4	-0,4
Infrastruktur, stadsbyggnad m.m	24,4	1,1	-0,1	-0,3
Övriga verksamheter	0,0	0,0	0,1	0,0
Nämnden totalt	25,5	0,8	-0,4	-0,6

	KF-budget 2 021,0	Bokslut 2 021,0	Bokslut 2 020,0	Helårsprognos 202 108,0
Investeringar	0,1	0,0	0,0	0,0

Sammanfattning

Nämnden har uppfyllt alla sina åtaganden enligt grunduppdraget. Årets resultat blev bättre än förväntat i förhållande till budget och helårsprognos. Avvikelsen mot budget och helårsprognos förklaras av erhållna statsbidrag som tillsammans med besparingar i nämndens verksamhetskostnader parerat minskade intäkter från tillsyn och kontroll.

Pandemin har inneburit intäktsbortfall från tillsyn och kontroll som inte gått att genomföra. Nämnden har därmed en skuld motsvarande 1,7 miljoner kronor att ta igen under kommande år.

Nämnden ser kraftigt ökade kommungemensamma kostnader för bland annat IT och upphandling kommande år med början 2021 och ökade hyreskostnader 2022 och framåt. Den största delen av den ökade IT-kostnaden kommer från kommungemensamma system och resurser. En mindre del kan härledas till att nämnden i slutet av året införde ett nytt och modernt diarie- och ärendehanteringssystem för verksamhetsområdena livsmedelskontroll, miljöskydd, hälsoskydd, enskilt vatten och avlopp samt områdesskydd. Projektet har varit en viktig del i miljöförvaltningens verksamhetsutveckling och innebär att förvaltningen nu har förutsättningar att arbeta i stort sett helt digitalt. Nämnden förväntar även viss intäktsökning i och med digitaliseringen vilket även resulterar i att avgiftsfinansieringsgraden ökar.

Nämnden har arbetat aktivt med att anpassa sin timavgift utifrån intäkter och kostnader. Under 2022 kommer timavgiften höjas från 1 210 kronor till 1 270 kronor för att täcka ökade kostnader.

Politisk verksamhet

Nämndens redovisar ett negativt resultat på minus 0,4 miljoner kronor för helåret vilket är i linje med budget. Det negativa utfallet beror på att det adresserade kommunbidraget inte täcker nämndens ökade kostnader för politiken (sedan 2018 har antal ledamöter ökat jämfört med föregående mandatperiod). Pandemin har medfört att den politiska verksamhetens kostnader för resor, kompetensutveckling och representation varit lägre än budgeterat.

Infrastruktur, skydd m.m.

Årets resultat för verksamheten infrastruktur, skydd m.m. redovisar ett överskott om 1,1 miljoner kronor. Avvikelsen beror på högre intäkter i form av riktade statsbidrag, besparingar samt lägre personalkostnader.

Investeringar

Nämnden har inte genomfört några investeringar under 2021.

Resultat per verksamhet

Nämnden redovisar ett överskott om 0,8 miljoner kronor för räkenskapsåret 2021 vilket innebär en positiv avvikelse om 0,8 miljoner kronor mot budget samt 1,4 miljoner kronor mot helårsprognosen. Det positiva resultatet beror på högre intäkter i form av riktade statsbidrag motsvarande totalt 2,5 miljoner kronor där 0,6 miljoner kronor av dessa inte var kända vid helårsprognos efter sommaren och 1,3 miljoner kronor inte var kända vid budgetarbetet. Bidragen har balanserat de minskade tillsyns- och kontrollintäkterna som uppstått på grund av pandemin och den trängseltillsyn som tryckt undan annan avgiftsfinansierad tillsyn och kontroll. Avvikelsen beror även på lägre verksamhetskostnader, bland annat till följd av vakanta tjänster och lägre kostnader för utbildning, konferenser och externa konsulter. Nämndens totala kostnader var 0,4 miljoner kronor lägre än helårsprognos samt två miljoner kronor lägre än budget.

Effekter av covid-19

Pandemin har påverkat nämnden genom att tillsyn utifrån miljöbalken och kontroll utifrån livsmedelslagen i vissa delar inte har kunnat utföras alls och i andra delar fick utföras på nya sätt. Eftersom allt tillsyns- och kontrollarbete som fakturerats under året som årliga avgifter, inte har kunnat utföras fullt ut så har en tillsyns- och kontrollskuld uppstått. Skulden uppgår vid årets slut totalt till 1,7 miljoner kronor vilket är en minskning från 2,2 miljoner kronor 2020. Dessa medel har överförts till kommande år då tillsynen och kontrollen kommer att utföras.

Avdelningen för miljöskydd

Avdelningen för miljöskydd redovisar ett positivt resultat om 0,5 miljoner kronor för helåret vilket är 0,5 miljoner kronor bättre än helårsprognos och budget. Avvikelsen beror på lägre personalkostnader och lägre övriga verksamhetskostnader. Avdelningen har en tillsynsskuld på 460 timmar motsvarande 0,6 miljoner kronor som flyttas över till 2022 då tillsynen ska genomföras.

Enheten för VA och områdesskydd

Enheten för VA och områdesskydd redovisar ett negativt resultat på minus 0,4 miljoner kronor för helåret vilket avviker negativt om 0,4 miljoner kronor i förhållande till helårsprognos och budget.

Den negativa avvikelsen beror på lägre intäkter för VA-tillstånd och för timavgift om totalt 0,6 miljoner kronor i förhållande till prognos och budget.

Verksamhetskostnaderna visar ett resultat som är 0,2 miljoner kronor lägre än

helårsprognos och budget. Avvikelse beror på lägre personal- och övriga verksamhetskostnader.

Enheten för hälsoskydd

Enheten för hälsoskydd redovisar ett positivt resultat på 0,1 miljoner kronor för helåret vilket är i linje med helårsprognos och budget. Det positiva resultatet beror på lägre personal- och övriga verksamhetskostnader.

Enheten hade i början av 2021 en tillsynsskuld som uppgick till totalt 1,4 miljoner kronor. Under 2021 har enheten genomfört tillsyn motsvarande 0,4 miljoner kronor av skulden. Dock har skulden inte minskat utan ökat till 1,8 miljoner kronor motsvarande 1 488 timmar vid ingången av 2022. Den planerade tillsynen på årlig avgift påverkades bland annat av att några verksamheter inte tog emot externa besök (skolor, förskolor, vårdboenden) med anledning av pandemin, personligt lock down under våren och personalbortfall. Enheten planerar att avverka skulden under 2022–2023.

Kommunala lantmäterimyndigheten

Kommunala lantmäterimyndigheten redovisar ett nollresultat för helåret vilket är i linje med helårsprognos och budget.

Myndigheten har estimerade upparbetade intäkter som uppgår till cirka 4,4 miljoner kronor, försiktigt räknat. Dessa baseras på antal öppna ärenden som uppgår till cirka 200 stycken. Antal öppna ärenden visar en fallande trend under de senaste fyra åren, vilket innebär att fler ärenden avslutas och därmed avräknas de upparbetade intäkterna. I genomsnitt fakturerades 50 tusen kronor per ärende under 2021.

Enheten för livsmedelskontroll

Enheten för livsmedelskontroll redovisar ett nollresultat för helåret vilket är 0,3 miljoner kronor bättre än helårsprognos och i linje med budget.

Intäkterna avviker positivt med 0,5 miljoner kronor vilket framför allt beror på statsbidrag från Kammarkollegiet för genomförd trängseltillsyn.

Under april och maj var kommunen i personlig lock down och det avråddes från fysiska kontroller. Detta tillsammans med de övriga restriktionerna som rått under pandemin har försvårat livsmedelskontrollens arbete. Det finns en kontrollskuld för 75 kontrollbesök motsvarande 0,3 miljoner kronor som förts över till 2022. I helårsprognos estimerades cirka 0,5 miljoner kronor i skuld.

Verksamhetens totala kostnader avviker negativt med 0,2 miljoner kronor från helårsprognos och med 0,3 miljoner kronor i förhållande till budget. Avvikelse beror bland annat på ökade personal- och kursavgifter.

Tillståndsenheten

Tillståndsenheten redovisar ett positivt resultat för helåret om 0,7 miljoner kronor vilket är 1,1 miljoner kronor bättre än helårsprognos och 0,7 miljoner kronor bättre än budget.

Nämnden har i slutet av maj kompenserats av Kommunstyrelsen för efterskänkning av avgifter för tillsyn enligt alkohollagen 2021 om 2,8 miljoner kronor. Enheten hade i sin budget enbart räknat med 1,8 miljoner kronor utifrån ett försiktigt antagande på grund

av pandemin. Enheten anpassade sin verksamhet utifrån det försiktiga antagandet om intäkter men kunde efter helårsprognos påbörja en rekrytering för 2022.

Administrativt stöd

Enheten redovisar ett nollresultat för året vilket är i linje med helårsprognos och budget.

Verksamhetsstöd

Verksamhetsstöd redovisar ett positivt utfall om 0,2 miljoner för helåret vilket är i linje med helårsprognosen och budget. Anledning till det positiva resultat är besparingar i konferenskostnader under året.

Utvecklingen över tid

Nöjd kund-index

Nämnden har de senaste åren haft höga NKI-värden¹ för de fyra verksamhetsområden som ingår i mätningarna: miljöskyddstillsyn, hälsoskyddstillsyn, livsmedelskontroll och serveringstillstånd. Resultatet för helåret 2020 publicerades i april 2021. Snittet för företagsärenden för miljöförvaltningens samtliga verksamhetsområden är 77, vilket ligger högre än snittet för Uppsala kommun som är 72 och rikssnittet för Sveriges samtliga kommuner som är 75².

Livsmedelskontroll (NKI 80) och serveringstillstånd (NKI 81) har fortsatt mycket höga resultat.

Miljöskydd stärkte sitt resultat för företag (NKI 71). Ökningen är ännu större i bedömningen från offentliga verksamheter och privatpersoner.

Hälsoskydds resultat för företagsärenden sjönk under året. Sänkningen bedöms kopplat till att avdelningen till stor del tvingats gå över till digital tillsyn och då behövt kräva in fler handlingar vilket kan upplevas som tyngre för företagen. Viss tillsyn, på bland annat äldreboenden, ställdes helt in. Bedömningen från offentliga verksamheter och privatpersoner är mer positiv.

Utveckling av nämndens risk- och kvalitetsarbete

Arbetet med att utveckla styrning, planering och uppföljning samt den interna kontrollen för de verksamheter som ligger under nämndens ansvar pågår fortlöpande.

Under 2021 har fokus lagts på att utbilda inom informationssäkerhet och behandling av personuppgifter (GDPR). Arbetet fortlöper med att kontinuerligt hålla

---

¹ NKI redovisas på en skala mellan 1–100, där 100 är högsta betyg. Betyget värderas sedan enligt följande; >80 Mycket högt, 70–80 Högt, 62–69 Godkänt, 50–61 Lågt, <50 Mycket lågt.

² Källa: Sveriges kommuner och regioners sammanställning ”Öppna jämförelser: företagsklimat 20”.

informationshanteringsplaner och Artikel 30-register uppdaterade. Fokus ligger även på att fortsatt utveckla förvaltningens ledningssystem.

Under årets riskworkshop framkom att förvaltningens arbete med riskreducering fungerar bra i flera fall som rör kris- och incidentberedskap samt diarieföring och arbetet med digitalisering. Å andra sidan har sannolikheten ökat för risker inom områden som beror på omvärldens ageranden och händelser, till exempel risk för minskade intäkter föranlett av pandemin.

Miljöskyddstillsyn

Nämndens tillsyn av miljöfarliga verksamheter är en viktig del i arbetet med att skapa en god livsmiljö och hållbar samhällsutveckling i Uppsala kommun. Tillsynen är riskbaserad och omfattar ett stort antal olika typer av verksamheter så som kemisk industri, förbränningsanläggningar, fordonsservice, avloppsreningsverk, täkter och lantbruk.

Nämnden kommer att fortsätta utveckla sitt arbete med att bidra till minskad klimatpåverkan genom tillsyn av energihushållning och energieffektivisering enligt Naturvårdsverkets strategi för miljöbalkstillsyn för fokusområdet energihushållning.

Flera av nämndens stora tillsynsobjekt kommer under 2022 att söka nya tillstånd för miljöfarlig verksamhet. Det kommer att kräva mycket resurser och kompetens då det många gånger handlar om komplicerade verksamheter med stor påverkan på miljön.

För att möjliggöra en mer enhetlig prövningsprocess nationellt och att öka effektiviteten i prövningen och förutsägbarheten i de olika stegen i processen har Regeringen gett Naturvårdsverket, länsstyrelserna och Domstolsverket i uppdrag att se över förutsättningarna för att utveckla en myndighetsgemensam vägledning för miljötilståndsprövningen och miljöbedömningsprocessen. En myndighetsgemensam vägledning för miljötilståndsprövning och miljöbedömningsprocess kommer naturligtvis att påverka nämnden som tillsynsmyndighet och det är därför viktigt att nämnden följer och deltar i de samråd och dialoger som erbjuds gällande detta regeringsuppdrag.

Hälsoskyddstillsyn

Uppsala kommun bedriver ett omfattande hälsoskyddsarbete med en risk- och behovsprioriterad tillsyn för att identifiera och påverka de verksamheter som innebär risk för människors hälsa. Tillsynen är i delar avgiftsfinansierad men också en del av nämndens skattefinansierade myndighetsuppdrag.

Under året har en lagändring ledd till att fler hygieniska verksamheter har blivit anmälningspliktiga till nämnden. Nämnden har därför ägnat tid till att informera verksamhetsutövare, handlägga anmälningsärenden och samarbete med andra kommuner för att klargöra gränsdragning av anmälningsplikten.

Dessutom fokuserade nämnden i sin distanstillsyn på bland annat ventilation och personbelastning i skolor, förskolor, vård- och omsorgsboenden och idrottsanläggningar. Bristfällig ventilation är en återkommande avvikelse i nämndens tillsyn. Bra ventilation är viktigt för barnens arbetsmiljö och för att förebygga negativ påverkan på barn och ungas hälsa från deras vardagsmiljö. Bra ventilation en förutsättning för att minimera risken för smittspridning i inomhusmiljöer.

Nämnden har fortsatt att bedriva tillsyn av radonmätningar i flerbostadshus. Tillsynen kommer att pågå i flera år framåt där 1 200 flerbostadshus ska granskas. Med radontillsynen bidrar nämnden till att minska risken för att människor utsätts för höga radongashalter i sina bostäder och bidrar till att åstadkomma likvärdiga förutsättningar i boendemiljöer med avseende till strålmiljön.

Samhällsbyggnad och miljöövervakning

Luftkvaliteten i de mest centrala delarna i staden och särskilt på Kungsgatan har sedan länge varit en utmaning. Miljökvalitetsnormen för partiklar och kvävedioxider klarades på Kungsgatan i Uppsala år 2021. Mellan år 2017 och 2019 överskreds normen på denna plats tre år i rad. Gynnsam väderlek, mindre trafik på grund av pandemin och succesivt renare fordonspark är bidragande orsaker till att normen klarades. Åtgärder i form av miljözon för tyngre fordon, låga hastighetsgränser, dubbdäcksförbud och dammbindning på gatuavsnitt medförde att luften var bättre än den annars hade varit. Nämnden ser dock behov av fortsatta åtgärder. En handlingsplan för luftkvalitet har tagits fram i kommunen. Nämnden kommer i sin roll som tillsynsmyndighet följa upp att åtgärder vidtas så att miljökvalitetsnorm för luft klaras.

Nämnden genomförde under året ett uppföljningsprojekt kring detaljplaner. Syftet med arbetet var att redovisa effekten av nämndens detaljplanyttranden och ge förslag på hur dessa kan förbättras framåt. Uppföljningsprojektet har gett flera förslag på hur nämnden kan stödja planprocessen. Bland förslagen kan nämnas:

- lämna tydligare yttranden som fokuserar på vilka behov av utredningar som finns
- ökat fokus på klimatanpassning av detaljplaner (översvänningsrisk, möjliggöra för träbyggnation)
- delta i arbete med översiktsplanering och arbeta för fler kommungemensamma riktlinjer

Nämnden har fått in ovanligt många remisser under året, både remisser gällande detaljplaner och bygglovsremisser på landsbygden. Det byggs mer på landsbygden vilket i sin tur innebär mer granskning, prövning och tillsyn för miljöförvaltningen.

Enskilt vatten och avloppstillsyn

Tillsyn av enskilt avlopp är viktigt för att minska övergödningen, minska smittspridning till grundvatten och se till att miljökvalitetsnormer uppnås.

Uppsala har en av Sveriges största befolkningar på landsbygden och antalet små avlopp är därför omfattande. Många avlopp är bristfälliga jämfört med dagens krav och behöver åtgärdas. Nämndens tillsyn fyller här en viktig funktion.

Tillsynen av enskilda avlopp i stora drag att ca 500 fastighetsägare av ca 12 000 får ett brev om tillsyn varje år. Det är framförallt tillsyn av äldre markbaserade avlopp, men också små och mellanstora reningsverk. Det blir allt mer vanligt att välja ett minireningsverk istället för en markbaserad avloppslösning.

Satsningen på tillsyn av små avlopp i kommuner i Sverige med liknande antal små avlopp är på ungefär samma nivå som i Uppsala. Antalen tillkommande små enskilda avlopp framförallt med vattentoalett är fler i Uppsala kommun än i kommuner med likvärdigt antal små avlopp. Dessa avlopp är både för nya bostäder och för befintlig

bebyggelse på grund av att avloppet måste bytas ut. Det kommunala avlopps nätet byggs inte ut till befintlig bebyggelse idag om det inte tillkommer nya verksamhetsområden i närheten på grund av nya detaljplaner. Nämnden behöver avsätta förhållandevis stora resurser till inkommande tillståndsansökningar på grund av att det finns så många bristfälliga avlopp som bytas ut, men också för att det tillkommer många nya bostäder som i sin tur behöver enskilt avlopp på landsbygden. Nämnden kan se en trend av ökat byggande på landsbygden – rekordmånga bygglovsremisser från plan- och byggnadsnämnden och ansökningar om tillstånd till enskilt avlopp kom in under året.

Områdesskydd

Nämnden pausade den planerade strandskyddstillsynen som påbörjades år 2020 vid sjön Trehörningen, men gick vidare med ärenden från 2020 till beslut. Nämnden fortsätter med den planerade tillsynen år 2022.

Tillsynen av strandskydd är tidskrävande. Eftersom en strandfastighet inte är en miljöfarlig verksamhet är det svårt att finansiera hela tillsynen med avgifter från fastighetsägarna. Det krävs betydligt mer resurser för att åstadkomma en betydande tillsyn av strandskyddet i kommunen än de resurser som finns idag. Även om tillsynen är begränsad så har den effekt genom att information sprids.

Nämnden har tillsyn av de kommunala naturreservaten som ett led för att ha en god livsmiljö i kommunen. Reservaten besöks mer på grund av covid-19 än före pandemin även om en viss minskning har skett under 2021 jämfört med tidigare år. Tillsyn skedde i ett par reservat inför valborgsmässofirande. Nämnden har haft dialog med förvaltare och andra aktörer i kommunen kring olika frågor. Orienteringstävlingen O-ringen som var planerad att genomföras år 2020 i flera av Uppsalas naturreservat under sommaren, meddelade att tävlingen flyttas fram ytterligare ett år.

Livsmedelskontroll

Avdelningen för livsmedelskontroll säkerställer genom regelbundna kontroller att Uppsalas livsmedelsföretag uppfyller kraven i livsmedelslagstiftningen. Syftet är att konsumenten ska få säkra och korrekt märkta livsmedel. Covid-19 pandemin ändrade förutsättningarna för nämndens arbete med livsmedelskontroll. I det allvarliga läge som rådde blev det nödvändigt att personal som från början var avsatt för livsmedelskontroll istället fick utföra trängseltillsyn.

Ett arbete för att göra livsmedelskontrollen mer effektiv har pågått under året. Bland annat har en arbetsgrupp arbetat med att se över rutinen för sanktioner och uppföljning. Förvaltningen har också deltagit i flera nationella arbetsgrupper som leds av Livsmedelsverket.

Uppsala kommun är en av de kommuner i landet med absolut flest antal vattenverk. Därför är det viktigt att nämnden är med och utvecklar dricksvattenkontrollen. Nämnden har under året deltagit i en nationell arbetsgrupp om dricksvattenkontroll, arbetat med utbyte med andra kommuner och arbetat för att utveckla rutiner och målformulering.

Tillståndsenheten

Tillståndsenheten utövar prövning av ansökan om serveringstillstånd och tillstånd för tobaksförsäljning. Enheten ansvarar också för tillsyn enligt alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter, lagen om receptfria läkemedel samt lotterilagen. Arbetet syftar till att säkerställa en ansvarfull alkoholservering och ansvarfull försäljning av tobak-, e-cigarett, lotterier, folköl- och receptfria läkemedel.

Regelverket om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen har inneburit att tillståndsenheten i samarbete med livsmedelsenheten har kontrollerat trängsel på restauranger. Över 1 600 kontroller har genomförts under året. Många verksamheter var också tillfälligt stängda eller hade så få gäster att yttre tillsyn enligt alkohollagen inte var meningsfull pga. restriktioner, exempelvis begränsningar av serveringstiderna (upphörde i juli). Kommunen beslutade att efterskänka tillsynsavgifterna för 2021 och 2022 på grund av pandemin för att underlätta för näringslivet och tillsynen finansieras istället av kommunbidrag.

En följd av spridningen av covid-19 är att många restauranger har ekonomiska problem eller riskerar att få. Alkohollagen ställer krav på ekonomisk lämplighet och till exempel misskött skattebetalningar går stick i stäv med lagstiftningens intentioner. Även seriösa företagare kan få tillfälliga ekonomiska svårigheter, särskilt under en extraordinär händelse som rådande pandemi. Bedömningar av den ekonomiska lämpligheten kommer därför bli mer komplicerade under de kommande åren. Hänsyn behöver bland annat tas till om tillståndshavaren har visat vilja att göra rätt. Öppna kontakter med Kronofogdemyndigheten och en välskött avbetalningsplan är exempel på förmildrande omständigheter som nämnden kommer att behöva ta hänsyn till. När nya ansökningar om stadigvarande serveringstillstånd kommer in ska också den ekonomiska lämpligheten bedömas. Det kommer då bli nödvändigt att ta med i bedömningen hur sökandens ekonomi sett ut innan covid-19 pandemin.

Kommunala lantmäterimyndigheten

Under året vände ärendebalansen uppåt vilket till viss del är en följd av något lägre effektivitet i handläggningen, på grund av restriktioner kopplat till den pågående pandemin. Även en något lägre bemanning är en bidragande orsak till att ärendebalansen ökat.

Den ökade ärendebalansen har påverkat väntetiderna negativt.

Under slutet av året genomfördes två rekryteringar för att förstärka såväl kompetens på myndigheten, som resurser att hantera väntande förrättningar. Ytterligare rekrytering kommer att genomföras i början av 2022.

Framtida utmaningar

Prioriterade strategiska områden

Förvaltningen har sex identifierade strategiska utvecklingsområden:

- Kompetensförsörjning
- Samarbete och samverkan
- Service och bemötande
- Hållbara och effektiva arbetsätt
- Effektiv och verkningsfull tillsyn, kontroll och förrättningar
- Beredskap i en föränderlig omvärld

Kompetensförsörjning

Av de sex identifierade områdena är kompetensförsörjning en särskilt viktig framtidsfråga för nämnden. Nämndens arbetsområde blir mer och mer komplext i form av ny lagstiftning som kräver specialistkompetens. Inom flera av nämndens ansvarsområden utbildas idag för få personer. Att fortsätta vara en attraktiv arbetsgivare som lyckas rekrytera och behålla medarbetare är därför mycket viktigt. Förvaltningen kommer arbeta med att utveckla sin kompetensförsörjningsplan.

Nämnden behöver vara redo att möta förändrade behov och ha så väl kapacitet och arbetsätt som möjliggör för nämnden att ta sig an nya ansvarsområden.

Verksamhets- och digital utveckling

Verksamhets- och digital utveckling betraktas inte längre som ett eget strategiskt område utan i stället som en bas som ska möjliggöra nödvändig utveckling inom de andra områdena. Nämnden behöver till exempel vissa e-tjänster för att kunna erbjuda den service som invånare och företagare förväntar sig och det behövs verktyg för att följa upp förvaltningens arbete vilket är en del av området hållbara och effektiva arbetsätt.

Prioriterade områden under 2022 är:

- *Effektivisering av strandskyddstillsynen genom AI-identifiering av kartor*
Projektet går ut på att låta artificiell intelligens (så kallad AI) genomföra jämförelser av kartor från olika perioder för att på så vis kunna hitta variationer. På så vis skulle man kunna upptäcka till exempel överträdelser på strandskydd vilket skulle kunna leda till en mer effektiv strandskyddstillsyn.
- *Synliggöra statistik bättre*
Genom att börja använda smartare analysverktyg är vår målsättning att kunna lägga mer tid på själva analysen av den data vi samlar in i vår verksamhet än på själva insamlandet och sammanställandet. Det finns en fortsatt ambition att kunna hämta information från handläggargstöden till ett statistiksystem för att därigenom säkerställa att förvaltningen i allt större utsträckning tillämpar datadriven verksamhetsutveckling.

- *Utveckla användandet av GIS*
En annan viktig integration handlar om att kunna hämta information från handläggarstödet till en karttjänst för att kombinera verksamhetsinformationen med geografisk information i kartan. Under 2022 kommer förvaltningen publicera mer information på kommunens gemensamma kartor som allmänheten kommer åt.
- *Vidareutveckla ärendehanteringssystem och arbetssätt*
Arbeta vidare med samtliga våra ärendehanteringssystem (Ecos, DHS, Trossen) och fortsätta utveckla våra arbetssätt och digitalisera/automatisera det vi kan. Införa e-tjänster som möjliggör för verksamhetsutövarna att se sina ärenden och göra mer själva.

Lagändringar

Exempel på ständiga utmaningar för nämndens tillsynsverksamhet är ny lagstiftning, väntan på ny lagstiftning och annonsering av lagändringar som försenas (föreskrifter och EU-direktiv). Ofta finns inte heller tillsynsvägledning från tillsynsvägläggande myndigheter att tillgå när ny lagstiftning träder i kraft. Nämnden behöver vara redo att hantera förändringar och ha så väl kapacitet och arbetssätt som möjliggör för nämnden att genomföra sitt uppdrag i en föränderlig omvärld.

Efterhandsdebitering inom livsmedelskontrollen

Idag tas avgifter för livsmedelskontroll ut i förskott. I april 2021 trädde Förordning (2021:176) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter i kraft. Enligt den nya förordningen ska avgifter tas ut efter det att kontrollen utförts. En övergångsperiod har införts så att det är möjligt med förhandsdebitering till och med utgången av 2023.

Förvaltningen ser att principen med efterhandsdebitering innehåller en rad potentiella fördelar för företagen och kan öka företagets förståelse och acceptans för avgiftssystemets konstruktion. Förändringen medför dock utmaningar för nämnden som tillsyns- och kontrollmyndighet eftersom det blir svårare att prognostisera nämndens intäkter och därför svårare att planera och genomföra tillsyn och kontroll.

Ny riskklassningsmodell för livsmedelsverksamheter

Livsmedelsverket planerar att införa en ny riskklassningsmodell för livsmedelsverksamheter. Enligt planen ska omklassning av samtliga livsmedelsverksamheter göras under 2023 och den nya modellen ska sedan användas som underlag för planering av kontrollen med start 2024. I det nuvarande systemet leder olika parametrar som verksamhetens storlek, olika risker i verksamheten samt myndighetens tidigare erfarenhet av verksamheten till ett visst antal kontrolltimmar per år. I den nya modellen anges istället en kontrollfrekvens på antal kontroller fördelat på en femårsperiod. Erfarenhetsklassning tas bort och reducering av kontrolltid kan också fås genom tredjepartscertifiering. En del av kontrollen kommer att flyttas från detaljhandelsledet (butiker och restauranger) och istället utföras på kedjornas huvudkontor, hos tillverkare eller i grossistledet. Denna förskjutning av kontroll kan leda till att mindre kontroll ska utföras av nämndens inspektörer.

Särskilt utmanande sakfrågor

Uppsalas tillväxt och nyttjandet av natur och miljö

Uppsala växer och det finns ett stort behov av nya bostäder och lokaler. Samtidigt behöver kommunen möta utmaningar kring luftkvalitet och buller och stärka och bevara hälsosamma och attraktiva livsmiljöer. Dessutom ska klimatutsläpp och annan miljöpåverkan minska. Att stärka ekosystemtjänster, anpassa oss till ett förändrat klimat och värna utemiljöns kvaliteter samtidigt som staden förtätas är nyckelfrågor.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en viktig roll i stadsbyggnadsprocessen genom miljögranskning av detaljplaner och program. En väl fungerande samverkan i planprocessen är central när Uppsala växer. För att uppnå ambitionerna i kommunens klimat- och miljöarbete är det viktigt att nämndens kunskap och synpunkter tas tillvara tidigt i stadsbyggnadsprocessen.

I Uppsala byggs det ofta i områden där det tidigare varit industrier. I staden finns också gamla lertäkter som fyllts igen som deponier. Det ställer höga krav på sanering av marken och på tillsyn av hur de förorenade massorna hanteras. Att säkerställa att miljökraven tillgodoses vid exploatering och omställning till bostadsområde är ett utmanande och viktigt arbete med många inblandade aktörer.

Att värna om allemansrätten och växt och djurlivet i kommunens strandområden är en viktig uppgift för nämnden framöver. O-ringen som eventuellt blir av 2022 beroende på pandemiläget, är ett exempel på hur Uppsala är en attraktiv stad med fina orienteringsskogar nära stadskärnan.

Nämnden ser ett ökat tryck på att nyttja de fina naturområden som kommunen erbjuder, särskilt den nära stadskärnan. I och med covid-19 har nyttjandet av naturreservaten varit högre än normalt även om det skett en viss avmattning under 2021 i jämförelse med 2020. Det är en utmaning att förena ett intensivt nyttjande av reservaten med skydd av djur och natur och utmaningen förväntas kvarstå.

Det är ytterst viktigt att tillsyn av strandskydd utövas ur ett rättssäkerhetsperspektiv. En stor utmaning är därför att bedriva en strandskyddstillsyn som är kontinuerlig och effektiv med små resurser. Uppsalas stränder har blivit mer välbesökta under pandemin och det kan bli tätt på badstränderna när det är värmeböljor som troligen också kommer att bli mer vanliga orsakat av klimatförändringar. Allmänhetens tillgång till strandnära områden är därför viktiga att bibehålla och det finns risk för att fler privatpersoner bygger egna bryggor.

Behov av arbete mot social oro och illegal verksamhet för ökad trygghet

Nämnden ser behov av ökad samverkan med andra myndigheter genom till exempel myndighetsgemensam tillsyn mot misstänkt illegal verksamhet samt genom att kunna dela information med andra kommuner och myndigheter. Nämnden har börjat bygga upp sin kompetens och har tagit fram arbetssätt och rutiner. Det har skett genom att inhämta information samt kunskap från andra kommuner och myndigheter som har erfarenhet inom området. Nämnden har också fått bra kontakt med andra myndigheter och kommit in i några nätverk för samverkan. Arbetet mot social oro och illegal verksamhet tar tid och kräver tålamod.

Genom samverkan kan nämnden bidra till rättvisa villkor för företagande och motverka illegal ekonomi och organiserad brottslighet. Nämnden ser behov av ökad

samverkan kring tillsyn av branscher som nagelsalonger, massagesalonger, livsmedel, tobak, byggarbetsplatser, bilskrotar, fordonsvård och avfallshantering. Arbetet kommer att genomföras i samband med nämndens ordinarie tillsyn och kontroll.

Trygghet och tillit är viktiga grundförutsättningar för samhället. Det är viktigt att nämnden samverka med andra aktörer i kommunen, andra kommuner och andra myndigheter för att bidra till att Uppsala ska vara en trygg kommun att verka och leva i.

Dricksvattnet behöver säkerställas

Uppsala- och Vattholmaåsa utgör en av Sveriges viktigaste grundvattenförekomster. Den förser stora delar av befolkningen i kommunen med dricksvatten. Utmaningen i Uppsala är att den grundvattenförande åsen passerar rakt igenom staden med miljöstörande verksamheter som påverkar grundvattenkvaliteten. Att säkerställa nuvarande och framtida dricksvattentäkter är överordnat i stort sett all annan planering och riskbedömningar utifrån riktlinjer som rör dricksvatten kommer att styra mycket av nämndens tillsyn framöver. Stora delar av Uppsala stad är vattenskyddsområde och därför krävs dispens från vattenskyddsföreskrifterna vid byggnationer. Här gör nämnden ett viktigt arbete som remissinstans för länsstyrelsen som fattar besluten.

Högfluorerande ämnen (PFAS) i mark och grundvatten

Uppsala har problem med högfluorerade ämnen (PFAS) i grundvatten, dricksvatten, ytvatten och mark. PFAS är en grupp svårnedbrytbara och miljöfarliga ämnen som finns i bland annat impregneringsmedel och brandskum och som tidigare hittats i relativt höga halter i det kommunala dricksvattnet. Forsvarsmaktens tidigare verksamhet på Ärna har pekats ut som en källa men PFAS förekommer också i andra verksamheter i kommunen enligt nämndens kartläggning. Det finns fler kommuner runt om i landet som har PFAS-föroreningar och listan över kommuner ökar fortfarande. Problemet med PFAS-föroreningar ställer höga krav på att nämnden följer med i kunskapsutvecklingen och bedömningar över hur föroreningarna kan hanteras.

Nämnden behöver kunna bedöma risker med konsumtion av fisk fångad i Fyrisån och behovet av en eventuell kostrekommendation. Nämnden utreder kommunens möjligheter att provta fisk. Det råder idag brist på kunskap vad gäller halter av PFAS-ämnen i fisk.

Nya dricksvattendirektivet reglerar kontroll av fler ämnen

EU:s nya dricksvattendirektiv skärper arbetet med fortsatt säkert dricksvatten och innehåller många nya krav. Bland nyheterna finns gränsvärden och krav på att bland annat PFAS och bisfenol A kontrolleras. Det ställs också krav på att riskbedömningar ska göras tidigare i dricksvattenkedjan. Det nya direktivet är mycket mer omfattande än det föregående och innebär i praktiken att fler myndigheter än Livsmedelsverket involveras. I samband med att direktivet implementeras i Sveriges lagstiftning kommer nya dricksvattenföreskrifter att tas fram under 2022.

Nämnden har kontrollansvaret för ca 120 dricksvattenanläggningar. Därför kommer utformningen av den svenska lagstiftningen påverka nämnden väsentligt. Det är viktigt att nämnden fortsätter att bibehålla en hög kompetens på området.

Vattenmyndighetens åtgärdsprogram 2021–2027

Kommunerna ska särskilt utöka och prioritera sin tillsyn av miljöfarliga verksamheter enligt (miljöbalk (1998:808) (MB))9 kap, förorenade områden enligt MB 10 kap, jordbruk och annan verksamhet enligt MB 12 kap.

Tillsyn av miljöfarliga verksamheter behöver bedrivas i större omfattning, mer riktat och prioriterat än idag för att följa upp och säkerställa att det vid de verksamheter som påverkar vattenmiljön genomförs åtgärder som behövs för att följa miljökvalitetsnormerna för vatten. Vattenmyndigheten bedömer särskilt att kommunerna i större utsträckning än hittills behöver genomföra tillsyn, utifrån en tillsynsplanering som utgår från ett avrinningsområdesperspektiv.

Förorenade områden

För att uppnå nationella miljömål, stödja samhällsplaneringen och en hållbar samhällsutveckling genom exploatering av tidigare industriområden och deponier behöver arbetet med förorenade områden stärkas. Tillsynsområdet är ett fokusområde i den nationella strategin för miljöbalkstillsynen 2022–2024. Tillsynsmyndigheterna ska enligt strategin bedriva aktiv tillsyn av förorenade områden med mycket stor risk respektive stor risk för människors hälsa och miljön (riskklass 1 och 2) utifrån en fastställd handlingsplan. Antalet områden som har ett utrett ansvar och där undersökningar eller efterbehandlingar genomförs ska öka under tidsperioden. Här gör nämnden ett viktigt arbete genom att ta fram en handlingsplan, identifiera ansvariga för de förorenade områdena, förelägga om markundersökningar och slutligen efterbehandling.

Förskolor och skolor – eftersatt underhåll och platsbrist innebär utmaningar i inomhusmiljön

Nämnden kan i sin tillsyn av skolor och förskolor se att platsbrist och eftersatt underhåll av skol- och förskolelokaler innebär utmaningar i inomhusmiljön. Vid kontrollerna av hur miljöbalken följs påträffas ofta fastighetsrelaterade brister som till exempel bristfällig ventilation i förhållande till antalet elever, för höga ljudnivåer från installationer och även bristfälliga städrutiner som påverkar inomhusmiljön på skolan på ett negativt sätt. För att säkerställa hälsosamma inomhusmiljöer för alla barn i skolan och förskolan ser nämnden ett stort behov av att fortsatta investeringar sker i både nya lokaler och underhåll av befintliga byggnader. Rutinerna och arbetsfördelningen mellan utbildningsnämnden, kommunens fastighetsavdelning och Uppsala kommun Skolfastigheter AB behöver utvecklas och stärkas så att påvisade brister i inomhusmiljön kan hanteras och åtgärdas. Under året har miljöförvaltningens tillsyn ledd till ett föreläggande om förbud mot att bedriva skolverksamhet i en skollokal pga. av fukt- och mögelproblem som inte åtgärdades under en längre period. I sitt arbete ser miljöförvaltningen även att tillfälliga skol- och förskolelokaler används längre än planerat. Kommunen behöver med framförhållning planera lokaler med goda förutsättningar för elever och barn och i god tid titta på evakueringslösningar om nuvarande lokaler bedöms som olämpliga.

Idrottsanläggningar – bristande egenkontroll och ansvarsfördelning mellan många inblandade parter

Nämnden kan i sin tillsyn på idrottsanläggningar se brister i ansvarsfördelningen och egenkontrollrutinerna. Vid kontrollerna av hur miljöbalken följs påträffas ofta brister i egenkontrollen och gällande en fastställd ansvarsfördelning som till exempel bristfällig städning eller att ingen städning sker på helger, avsaknad av rutiner för att förebygga tillväxt av legionella och rutiner för ventilationens drifttider vid uthyrning på kvällar och helger. En utmaning är att många parter är inblandade i drift, underhåll, uthyrning och användning av idrottsanläggningar.

Stillastående vatten i tappställen som används sällan ökar risken för tillväxt av legionella. Vissa idrottsanläggningar kan vara stängda under flera veckor under sommaruppehållet utan förebyggande eller uppföljande åtgärder.

I sitt arbete ser miljöförvaltningen även att de flesta idrottsanläggningar saknade städning på helgerna, fastän intensiv uthyrning pågår på lördagar och söndagar, vilket leder till bristande hygien och en utmaning i att minska och förhindra smittspridning. För att säkerställa hälsosamma inomhusmiljöer på idrottsanläggningar för alla invånare och särskilt barn, ser nämnden ett stort behov av att investeringar sker i underhåll av befintliga byggnader samt att budgetering sker för en tillfredställande städning som kan ske alla dagar som en anläggning används.

Rutinerna och arbetsfördelningen mellan bland annat Uppsala Arenor och Fastigheter, Idrotts- och fritidsnämnden, kommunens fastighetsavdelning, fastighetsägare och städbolag behöver utvecklas och stärkas så att påvisade brister i inomhusmiljön kan hanteras och åtgärdas.

Energitillsyn för att minska verksameters klimatpåverkan

Effektiv energianvändning, med minskad energiproduktion som följd, bidrar positivt till många miljömål, exempelvis Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft och God bebyggd miljö. Nämnden träffar många olika verksamheter inom ramen för sin tillsyn enligt miljöbalken och kan genom sin energitillsyn bidra till minskad klimatpåverkan. Verksamhetsutövarna behöver många gånger mer kunskap om företagets energianvändning för att kunna göra medvetna val och vidta energibesparande åtgärder till förmån för klimatet och verksamhetens ekonomi. Nämnden kommer att fortsätta utveckla sitt arbete med att bidra till minskad klimatpåverkan genom tillsyn av energihushållning och energieffektivisering enligt Naturvårdsverkets strategi för miljöbalkstillsyn för fokusområdet energihushållning.

Många enskilda avlopp – arbete mot övergödning

Under 2021 har nämnden fått in dubbelt så många bygglovsremisser eller remisser om förhandsbesked för byggande på landsbygden än vad som kommit in varje år de senaste tre åren. Det ger en tydlig indikation på ökat byggande på landsbygden vilket innebär fler nya enskilda avlopp och dricksvattenbrunnar. Det kommunala VA-nätet byggs inte ut i snabbare takt än det tillkommer nya bostäder på landsbygden. Det betyder i sin tur att prövning och tillsyn av enskilda avlopp inte kommer att minska framöver.

Att komma tillrätta med alla bristfälliga små avlopp i kommunen innebär en stor utmaning. Uppsala är en av de kommuner som har flest enskilda avloppsanläggningar

och flera av dessa är ålderstigna och kommer behöva åtgärdas. Att åtgärda sin avloppsanläggning kan innebära en avsevärd kostnad. Fastighetsägare med eget avlopp behöver bli mer medvetna om de återkommande kostnader ett eget avlopp innebär. Även om Uppsala har en väl fungerande tillsyn som under de senaste åren har ökat något, så innebär en ökad tillsyn också fler ansökningar om nya enskilda avlopp. Denna dominoeffekt innebär att mer resurser behövs för enskilda avlopp. Att öka tillsynen ytterligare just nu skulle inte fungera rent praktiskt eftersom det inte finns tillräckligt med entreprenörer som kan anlägga nya avlopp.

VA-planen för en hållbar vatten- och avloppsförsörjning i hela kommunen är nu beslutad och är ett centralt underlag både för hur nämndens framtida tillsyn ska utformas och för fastighetsägare som behöver tydlighet och förutsägbarhet kring var och när kommunalt avlopp kommer att byggas ut. En utmaning framöver är att samordna åtgärder kopplat till VA-planen.

Material i kontakt med livsmedel

Från 15 juli 2021 är det möjligt för myndigheter i Sverige att kontrollera att verksamheter som tillverkar, förädlar eller distribuerar kontaktmaterial följer kontaktmateriallagstiftningen. Utsedda kontrollmyndigheter är kommunerna. Kontaktmaterial ska tillverkas i enlighet med god tillverkningssed så att de under normala eller förutsebara användningsförhållanden inte överför sina beståndsdelar till livsmedlen, genom så kallad migration, i sådana kvantiteter att det skulle kunna utgöra en fara för människors hälsa eller att livsmedlen får försämrad sammansättning, lukt eller smak. Konsumenten får inte heller vilseledas av märkning eller marknadsföring av kontaktmaterial. Detta område är nytt för livsmedelskontrollen och ställer krav på kompetens kring materialsammansättning och kemiska risker.